

“Məqsədimiz Azərbaycanın hər bir bölgəsini inkişaf etdirməkdir”.

Heydər ƏLİYEV
Ümummilli lider

“Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı ölkəmizin uğurlu, dayanıqlı inkişafı, iqtisadiyyatımızın şaxələndirilməsi üçün ən vacib və ən əsas iqtisadi alətə çevrilmişdir”.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
İQTİSADİYYAT VƏ SƏNAYE NAZİRLİYİ**

**“AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI REGIONLARININ
2014-2018-Cİ İLLƏRDƏ SOSIAL-İQTİSADI İNKİŞAFI DÖVLƏT
PROQRAMI”NIN İCRASININ BİRİNCİ İLİNİN YEKUNLARI**

UĞURLU SİYASƏTİN NƏTİCƏLƏRİ

BAKI - 2015

“AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI REGIONLARININ 2014-2018-Cİ İLLƏRDƏ SOSIAL-İQTİSADI İNKİŞAFI DÖVLƏT PROQRAMI”NIN TƏSDİQ EDİLMƏSİ HAQQINDA

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN FƏRMANI

Azərbaycan Respublikası regionlarının inkişafı ölkədə uğurla həyata keçirilən davamlı sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının mühüm tərkib hissəsidir. Regionların inkişafı sahəsində qəbul edilmiş və uğurla həyata keçirilmiş dövlət proqramlarında, habelə regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair əlavə tədbirlərlə bağlı sərəncamlarda nəzərdə tutulmuş vəzifələrin icrası ölkədə qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafına, regionlarda kommunal xidmətlərin və sosial infrastruktur təminatının keyfiyyətinin yüksəldilməsinə, sahibkarlıq mühitinin daha da yaxşılaşdırılmasına, investisiya qoyuluşunun artmasına, yeni müəssisələrin və iş yerlərinin açılmasına, nəticədə əhalinin məşğulluğunun artırılmasına və yoxsulluq səviyyəsinin azaldılmasına təkan vermişdir.

Dövlət proqramlarının icra olunduğu 10 il ərzində ümumi daxili məhsul 3,2 dəfə, o cümlədən qeyri-neft sektoru 2,6 dəfə, sənaye 2,7 dəfə, kənd təsərrüfatı 1,5 dəfə, investisiyalar 6,5 dəfə, əhalinin gəlirləri 6,5 dəfə, orta aylıq əməkhaqqı 5,5 dəfə artmışdır.

Bu müddətdə həyata keçirilmiş məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində ölkədə 900 mini daimi olmaqla 1,2 milyondan çox yeni iş yeri, 55,6 min müəssisə yaradılmış, işsizlik 5 faizə, yoxsulluq səviyyəsi isə 5,3 faizə enmişdir. Dövlət proqramları çərçivəsində görülmüş genişmiqyaslı işlər regionların qarşıdakı illərdə də inkişafı üçün möhkəm zəmin yaratmışdır.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 3-cü bəndini rəhbər tutaraq, ölkədə növbəti illərdə iqtisadiyyatın diversifikasiyasının, qeyri-neft sektorunun və regionların inkişafının davamlılığının təmin edilməsi, infrastrukturun və sosial xidmətlərin daha da yaxşılaşdırılması məqsədi ilə qərara alıram:

1. “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı” təsdiq edilsin.
2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:
 - 2.1. aidiyyəti mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə Dövlət Proqramının icrasını təmin edən zəruri tədbirlər görsün;
 - 2.2. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə birlikdə hər il üçün Dövlət Investisiya Proqramı tərtib edilərkən Dövlət Proqramında illər üzrə nəzərdə tutulan tədbirlərin icrasını təmin etsin;
 - 2.3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi ilə birlikdə Dövlət Proqramının maliyyələşdirilməsinə investisiyaların cəlb edilməsi məqsədi ilə beynəlxalq maliyyə institutları, xarici ölkələrin müvafiq qurumları və iş adamları ilə danışıqlar aparsın;

- 2.4. bu Fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.
3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi Dövlət Proqramında nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsini əlaqələndirsin və onun icrasının gedişi barədə ildə bir dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 27 fevral 2014-cü il.
№ 118

“Üçüncü Regional Proqram da əvvəlki proqramlar kimi çox müfəssəl bir sənəddir. Bu Proqramın qəbul edilməsi əminəm ki, qalan sosial və iqtisadi məsələlərin növbəti beş il ərzində həlli üçün bizə böyük dəstək olacaqdır”.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

“Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı” haqqında

Regionların hərtərəfli inkişafı sahəsində 2004-cü ildən başlanılmış məqsədyönlü siyasətin davamı olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2014-cü il 27 fevral tarixli 118 nömrəli Fərmanı ilə “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı” təsdiq edilmişdir.

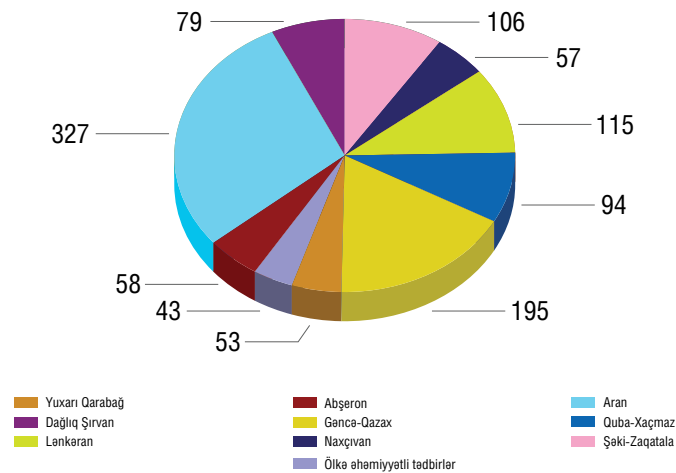
Dövlət Proqramında bütün regionlarda mövcud potensialdan daha səmərəli istifadə etməklə qeyri-neft sektorunun inkişafı, kommunal xidmət və digər infrastruktur obyektlərinin, yeni istehsal və emal müəssisələrinin yaradılması, mövcud müəssisələrdə istehsal fəaliyyətinin genişləndirilməsi, rabitə və informasiya texnologiyalarının tətbiqinin sürətləndirilməsi, sosial infrastrukturun yaxşılaşdırılması, o cümlədən müasir standartlara uyğun təhsil, elm, səhiyyə, mədəniyyət və idman obyektlərinin inşası, yenidən qurulması, əlillər və şəhid ailələri üçün yaşayış binalarının tikintisi üzrə kompleks tədbirlər nəzərdə tutulmuşdur.

“Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nın əsas məqsədi ölkədə qeyri-neft sektorunun inkişafı, iqtisadiyyatın diversifikasiyası, regionların sürətli inkişafı istiqamətində tədbirlərin davam etdirilməsi, xüsusi ilə kəndlərin inkişafı ilə bağlı infrastrukturun və sosial xidmətlərin daha da yaxşılaşdırılmasından ibarətdir.

Ümumilikdə, Dövlət Proqramının Tədbirlər Planı çərçivəsində həyata keçiriləcək tədbirlər 2 səviyyədə müəyyənləşdirilmişdir:

- Ölkə əhəmiyyətli tədbirlər;
- Ölkənin iqtisadi rayonları səviyyəsində həyata keçiriləcək tədbirlər.

Dövlət Proqramının Tədbirlər Planında ölkə üzrə 1127, o cümlədən ölkə əhəmiyyətli 43, iqtisadi rayonlar üzrə isə 1084 tədbir nəzərdə tutulmuşdur.

Dövlət Proqramının Tədbirlər Planı aşağıdakı sahələr üzrə tərtib edilmişdir:

- Vergi və pul-kredit siyasəti;
- Sənaye və kənd təsərrüfatı sahəsinin inkişafı tədbirləri;
- Turizm sahəsinin inkişafı;
- Ekologiya və təbii sərvətlərdən istifadə tədbirləri;
- Yol təsərrüfatı və nəqliyyat tədbirləri;
- Elektrik enerji təchizatı;
- İstilik təchizatı;
- Qaz təchizatı;
- Rabitə xidmətlərinin yaxşılaşdırılması tədbirləri;
- Su təchizatının və kanalizasiya xidmətlərinin yaxşılaşdırılması tədbirləri;
- Meliorasiya və irriqasiya tədbirləri;
- Əhalinin təhlükəsizliyi tədbirləri;
- Mənzil təsərrüfatı və abadlıq-quruculuq tədbirləri;
- Sosial müdafiə tədbirləri;
- Mədəniyyət müəssisələrinin tikintisi və yenidənqurulması;
- Gənclər və idman müəssisələrinin tikintisi və yenidənqurulması;
- Səhiyyə müəssisələrinin tikintisi və yenidənqurulması;
- Təhsil müəssisələrinin tikintisi və yenidənqurulması.

“Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nın icrası ölkə iqtisadiyyatında mühüm əhəmiyyət kəsb etməklə, 2014-cü il ərzində makroiqtisadi sabitliyin təmin olunmasında, sahibkarlıq fəaliyyətinin genişlənməsində, yeni müəssisələrin və iş yerlərinin yaranmasında, infrastruktur və kommunal xidmətlərin səviyyəsinin daha da yüksəldilməsində və əhalinin rifah halının daha da yaxşılaşdırılmasında müstəsna rol oynamışdır.

Ölkədə, o cümlədən regionlarda yeni iş yerlərinin yaradılması, sahibkarlığın inkişafı, infrastruktur təminatının yaxşılaşdırılması və əhalinin kommunal xidmətlərə olan tələbatının ödənilməsi, sosial problemlərin həlli istiqamətində nəzərdə tutulmuş tədbirlər 2014-cü il ərzində də uğurla icra olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramlarının icrasına həsr olunmuş konfransda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin giriş nitqi

Bu gün biz Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramlarının icrasını müzakirə edəcəyik. Bildiyiniz kimi, ikinci Dövlət Proqramı bir ay bundan əvvəl başa çatdı. Beləliklə, bu proqramların müzakirəsinə ehtiyac vardır. Əslində, biz hər il bu proqramların icrasını müzakirə edirik. Hər il təhlil edirik və görülməli işlər haqqında göstərişlər verilir.

2004-cü ildə birinci proqramın qəbul edilməsi Azərbaycan regionlarının inkişafında xüsusi rol oynamışdır. Mən birinci proqramın qəbul edilməsi haqqında hələ 2003-cü ildə prezident seçkiləri ərəfəsində fikirlərimi bildirmişdim. Demişdim ki, əgər mənə etimad göstərilərsə, ilk növbədə Azərbaycanın regionlarının inkişafı ilə məşğul olacağam, xüsusi proqram qəbul ediləcəkdir.

Belə də oldu, proqram qəbul edildi. Birinci beşillik proqram demək olar ki, regionlarda böyük dönüş

yarada bilmişdir. Ondan sonra ikinci proqram qəbul edildi. 2009-2013-cü illəri əhatə edən proqram başa çatdı. Deyə bilərəm ki, regionların inkişafında, ümumiyyətlə, Azərbaycanın iqtisadi potensialının gücləndirilməsində bu proqramların çox böyük rolu olmuşdur.

Azərbaycanda aparılan islahatlar, düşünülmüş siyasət ölkəmizin hərtərəfli inkişafına təkan verdi. Bu gün Azərbaycan gələcəyə çox böyük ümidlərlə, nikbinliklə baxır. Bunun əsas səbəbi iqtisadi müstəqillikdir, iqtisadi gücümüzdür və siyasi iradədir.

Son on il ərzində Azərbaycan dünyada ən sürətli templərlə inkişaf etmişdir. İqtisadiyyat 3,4 dəfə artmışdır. Heç bir başqa ölkədə son on il ərzində iqtisadiyyat bu qədər artmamışdır. Bunun başlıca səbəbi aparılan islahatlar, ölkəmizdə hökm sürən sabitlik, ictimai asayişdir. Əlbəttə ki, sabitlik və düşünülmüş siyasət iqtisadi sahədə inkişafa da gözəl şərait yaratmışdır. Azərbaycanda iqtisadi islahatlar siyasi islahatlarla tamamlanır. Bu iki istiqamət arasında uzlaşma vardır. Hesab edirəm ki, Azərbaycan təcrübəsi bu baxımdan başqa ölkələr üçün də maraqlı ola bilər.

İki proqramın icra edilməsi nəticəsində sənaye istehsalı 2,7 dəfə artmışdır. Əgər proqramın icrasının ilk illərində iqtisadiyyat və sənaye daha çox neft sektoru hesabına artırdısa, son illərdə qeyri-neft sektorumuz ölkəmizin uğurlu inkişafını təmin edir.

Təsadüfi deyildir ki, keçən il qeyri-neft sektorumuzun artımı təqribən 10 faiz təşkil edirdi. Bu da dünya miqyasında ən böyük göstəricilərdən biridir. Ümumiyyətlə, keçən il iqtisadiyyat təqribən 6 faiz artmışdır.

Əlbəttə, 2006-cı ildə istifadəyə verilmiş Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin fəaliyyəti nəticəsində ölkəyə böyük valyuta axını başlamışdır. O illərdə iqtisadi artım daha çox neft amilinə bağlı idi. Ancaq biz neft gəlirlərimizdən çox səmərəli şəkildə istifadə edə bilmişik. Bu sahədə də Azərbaycan təcrübəsi nümunə ola bilər. Şəffaflıq təmin edildi, neft gəlirləri artırıldı, eyni zamanda, əldə edilmiş gəlirlər iqtisadiyyatın real sektoruna, infrastruktur layihələrinə istiqamətləndirildi. Yəni, hesab edirəm ki, biz burada da çox düzgün balans saxlaya bilmişik. Valyuta ehtiyatlarımız ildən-ilə artır. Ancaq, eyni zamanda, ölkə iqtisadiyyatına böyük investisiya qoyulmuşdur. Bu investisiya hesabına sahibkarlığın inkişafı, infrastruktur layihələrinin icrası mümkün olmuşdur. İndi Azərbaycanı bunlarsız təsəvvür etmək mümkün deyildir.

Ümumiyyətlə, 2004-cü ildə əgər birinci proqram qəbul edilməsəydi, bugünkü Azərbaycan reallıqları tam fərqli ola bilərdi. Regionların inkişafı, sahibkarlara verilən dəstək, qeyri-neft sektorunun inkişafı, idxaldan asılılığımızın azaldılması, ixrac potensialının yaradılması son illərin əlamətidir.

Əlbəttə, əldə edilmiş bütün bu nailiyyətlər statistik göstəricilərdə də əks olunur. Qeyd etdiyim kimi, iqtisadiyyat 3,4 dəfə, sənaye istehsalı 2,7 dəfə, kənd təsərrüfatı 1,5 dəfə artmışdır. Ölkədə bir milyon 200 min iş yeri açılmışdır ki, onların 900 mini daimi iş yeridir. Yoxsulluq təqribən 50 faizdən 5,3 faizə düşmüşdür. İşsizlik 5 faiz təşkil edir. Bu göstəricilərə görə Azərbaycan həтта inkişaf etmiş ölkələri qabaqlayır. Xarici dövlət borcumuz 8 faiz təşkil edir. Hesab edirəm ki, bu da dünya miqyasında, ən yüksək göstəricidir.

Bu, onu göstərir ki, biz iqtisadi siyasətimizi çox böyük dəqiqliklə, həssaslıqla aparırıq. Qoyulan investisiyalar ya xaricdən cəlb edilən investisiyalardır, ya da ki, dövlət büdcəsindən ayrılan, o cümlədən Dövlət Neft Fondunun hesabına qoyulan vəsaitdir. Yəni, biz beynəlxalq maliyyə bazarlarından maliyyə resursları cəlb etməmişik. Yəni, onları çox aşağı səviyyədə cəlb etmişik ki, ölkə borclanmasın. Bu gün inkişaf etmiş ölkələrdə bu göstərici 100 faizdən də çoxdur. Ancaq Azərbaycanda 8 faizdir. Misal üçün, xarici dövlət borcunun 50 faizi ümumi daxili məhsula nisbətə məqbul hesab edilir. Biz hazırda 30 milyard dollar kredit resurslarını alsaq, yenə də bu göstərici ən yüksək səviyyədə olacaqdır. Yəni, bu, Azərbaycanın iqtisadi potensialını əyani şəkildə göstərən amildir. Gələcək illərdə xarici borcun aşağı səviyyədə saxlanması hesab edirəm ki, düzgün siyasət olacaqdır.

Son on il ərzində ölkəmizə 160 milyard dollar investisiya cəlb edilmişdir. Son illərdə sərmayənin həcmi daha da artır. Keçən il rekord səviyyəyə çatmışdır, Azərbaycan iqtisadiyyatına 28 milyard dollar sərmayə qoyulmuşdur. Daxili sərmayələr artıq xarici sərmayələri üstələyir. Bu da çox müsbət haldır. Düzdür, daxili sərmayələrin tərkibində dövlət investisiya xərcləri hələ ki, üstünlük təşkil edir. Bu da təbiidir. Çünki infrastruktur layihələri və ölkə iqtisadiyyatı üçün lazım olan digər proqramlar icra edilir. Ancaq özəl sektor da Azərbaycana investisiya qoyuluşunu artırır. Bu da ilk növbədə, ölkəmizdə hökm sürən sabitliyin hesabınadır və özəl sektorun Azərbaycanın gələcəyinə inamının təzahürüdür. Ona görə əminəm ki, gələcək

İllərdə investisiyanın həcmi, qoyulan sərmayə azalmayacaqdır. Çünki görüləsi işlər çoxdur.

Ümumiyyətlə, 160 milyard dollar həcmində qoyulan sərmayə Azərbaycan iqtisadiyyatına böyük təkan vermişdir. Bu müsbət meyillər güclənir. Gələcəkdə həm dövlət, həm özəl, həm xarici və daxili sərmayələrin qoyuluşu gözlənilir.

Azərbaycan, baxmayaraq ki, əsas neft kontraktları artıq imzalandı və icra edilir, yenə də xarici iş adamları üçün cəlbedici ölkə kimi çox maraqlıdır. Bu gün daha çox qeyri-neft sektorunun inkişafına vəsait qoyulur. Əlbəttə ki, biz bunu alqışlayırıq. Ölkəmizdə yaradılan investisiya iqlimi çox müsbətdir. Adambaşına düşən birbaşa xarici sərmayələrin qoyuluşuna görə Azərbaycan MDB məkanında ön sıralardadır.

Biz son on il ərzində, eyni zamanda, sahibkarlığın inkişafına çox böyük diqqət göstərmişik. Xüsusilə sahibkarların ölkə iqtisadiyyatına sərmayə qoyuluşunu təmin etmək üçün dövlət tərəfindən konkret proqramlar icra olunmuşdur, maliyyə resursları cəlb edilmişdir. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu hesabına bir milyard 200 milyon manat investisiya qoyulmuşdur. Sahibkarlara güzəştli şərtlərlə kreditlər verilmişdir. Sahibkarlığın inkişafı üçün xüsusi tövsiyə planları da tərtib edilmişdir. Ölkə iqtisadiyyatında ən çox lazım olan sahələri inkişaf etdirmək üçün artıq Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun xətti ilə kreditlər ayrılır.

Beləliklə, biz son illər ərzində əsas ərzaq məhsullarımızla özümüzü daha da böyük səviyyədə təmin edirik. Mən bir neçə il bundan əvvəl qarşıya vəzifə qoymuşdum ki, biz özümüzü 100 faiz təmin edək. Hələ ki, buna çatmamışıq. Bu barədə danışacağıq. Ancaq sahibkarların fəaliyyəti hesabına və düşünülmüş dövlət siyasəti sayəsində bu istiqamətdə də çox ciddi addımlar atılmışdır.

Mən sahibkarlarla mütəmadi qaydada görüşürəm. Son on il ərzində bölgələrdə 1200-dən çox obyektin açılışında şəxsən iştirak etmişəm. Sahibkarlara öz dəstəyimi həmişə göstərmişəm, göstərəcəyəm. Bu dəstək həm siyasi, eyni zamanda, maddi dəstəkdir. Yəni, dövlət tərəfindən güzəştli şərtlərlə ayrılan kreditlər sahibkarlığın inkişafına böyük təkan vermişdir və verir.

Son on ildə infrastruktur layihələrinin icrası prioritet məsələ idi. Çünki biz yaxşı başa düşürdük ki, bu layihələr icra edilməsə, ölkəmizin inkişafı mümkün olmayacaqdır. Xüsusilə, ölkəmizin enerji potensialının yaradılması istiqamətində 2004-cü ildən başlayaraq çox ciddi addımlar atılmışdır. Azərbaycanda 10 il ərzində 17 elektrik stansiyası tikilmişdir. Onların ümumi generasiya gücü 2300 meqavatdır. Müqayisə üçün deyə bilərəm ki, bizim ümumi generasiya gücümüz 6300 meqavatdır. Onların 2300-ü son on il ərzində yaradılmışdır. Əgər bu elektrik stansiyaları tikilməsə idi, bu gün ölkəmizin təxminən 30 faizi işıqsız qalardı və heç bir sənaye inkişafından söhbət gedə bilməzdi. Çünki Azərbaycanda sənayenin inkişafı əlbəttə ki, infrastruktur layihələri ilə təmin edilməlidir. Ona görə biz, ilk növbədə, elektrik stansiyalarının yaradılması ilə məşğul olduq. Deyə bilərəm ki, bu gün enerji təhlükəsizliyimizi artıqlaması ilə tam təmin etmişik. Hazırda bizim təxminən 600-700 meqavat həcmində ixrac potensialımız vardır.

Ancaq Azərbaycan dinamik şəkildə inkişaf edir. Əhali artır, iqtisadiyyat inkişaf edir. Bizim gələcək sənaye inkişafımızla bağlı böyük planlarımız vardır. Azərbaycan yüksək texnologiyaları ilə özünü göstərəcəkdir. Azərbaycan müasir industrial ölkəyə çevriləcəkdir. Yüzlərlə, bəlkə də minlərlə yeni müəssisə yaranacaqdır. Ona görə enerji potensialımız tələbatımızı daim qabaqlamalıdır. Ona görə gələcəkdə elektrik stansiyalarının tikintisi nəzərdə tutulmalıdır, o cümlədən biz bərpa olunan enerji növlərinə də əlbəttə ki, diqqət yetirəcəyik. Son illərdə bu istiqamətdə də ciddi addımlar atılmışdır.

Son on il ərzində qazlaşdırma ilə bağlı böyük işlər görüldü. Bu, həm sosial, eyni zamanda, iqtisadi məsələdir. Çünki qaz olmayan yerlərdə insanlar daha çox elektrik enerjisindən istifadə edirlər. Bu, həm onlar üçün iqtisadi cəhətdən çox səmərəsizdir, eyni zamanda, elektrik enerjisinə tələbat artır. Belə olan halda əlbəttə ki, qazlaşdırma layihələrinə üstünlük verildi. Hazırda ölkəmizin bütün şəhərləri, kəndlərin əksəriyyəti qazlaşdırılıb və ümumilikdə Azərbaycanda təqribən 90 faizə yaxın qazlaşdırma təmin ediləndir. Ancaq əlbəttə, bəzi kəndlərə hələ ki, qaz xətləri çəkilməyib. Bu, proqramda vardır. Növbəti beş il ərzində qazlaşdırmanın səviyyəsi 95-96 faizə çatdırılmalıdır.

Ölkəmizin hərtərəfli inkişafı üçün yol infrastrukturunu da böyük rol oynayır. Yolların tikintisi məsələləri daim diqqət mərkəzində olmuşdur. İlk növbədə, magistral yollardan, ondan sonra şəhərlərarası, daha sonra kəndlərarası, kənddaxili yollardan başladırıq. Bu gün bu proses geniş vüsət almışdır. Hər bir rayonda yol layihələri icra edilir. Burada əyləşən bütün rayonların icra başçıları bu işlərə fəal şəkildə cəlb edilmişlər.

Mən hər bir rayonda olarkən onlardan daha yeni təkliflər alıram. Həm dövlət büdcəsindən, həm Prezidentin Ehtiyat Fondundan kənd yollarının tikintisinə böyük vəsait ayrılır, ayrılacaqdır. Növbəti beş il ərzində bizim bütün kəndlərimizdə asfalt yollar, yaxşı yollar olmalıdır və olacaqdır.

Sosial infrastrukturun yaradılması ilə bağlı son on il ərzində böyük işlər görülmüşdür. Su layihələri icra edilir. Mən su layihələrini sosial infrastruktur layihələrinə aid edirəm. Çünki bu, ilk növbədə sosialyönümlü tədbirlərdir. Bu gün ölkəmizin hər bir şəhərində içməli su, kanalizasiya layihələri icra edilir. Bir neçə şəhərdə artıq bu layihələr başa çatıb. Mən açılışlarda iştirak etmişəm. Artıq insanlara 24 saat ərzində fasiləsiz olaraq Dünya Səhiyyə Təşkilatının standartları səviyyəsində keyfiyyətli su verilir. Növbəti beş il ərzində bütün şəhərlərdə və əksər kəndlərdə yeni su xətləri çəkiləcək, kanalizasiya sistemi qurulacaqdır. Beləliklə, bütün dövrlərdə Azərbaycan xalqına böyük əziyyət verən su qıtlığı problemi aradan götürüləcəkdir.

Digər sosial infrastruktur layihələri icra edilmişdir, 2700 məktəb tikilmişdir. 500-dən çox tibb müəssisəsi tikilmiş və təmir edilmişdir. 41 Olimpiya İdman Kompleksi yaradılmışdır, 8-i hələ tikilir və yenə də tikiləcəkdir. Bizim mədəniyyət ocaqları bərpa edilib.

Yəni, regional Dövlət proqramlarının əsas mahiyyəti ondan ibarətdir ki, bütün sahələr orada əhatə edilir. 2009-cu ildə qəbul olunmuş proqram mətbuatda da dərc edilib. Hər bir vətəndaş oxuya bilər, onun rayonunda, kəndində hansı işlər görülməkdir. Bu iki proqramın formalaşmasında Azərbaycan vətəndaşları fəal iştirak etmişlər. Çünki bu proqramlar yerlərdən gələn təkliflər hesabına yarandı. Yerlərdə yaşayan insanlar daha yaxşı bilirlər ki, orada hansı işlər görülməlidir, ilk növbədə hansı problemlər öz həllini tapmalıdır. Beləliklə, yerlərdən gələn təkliflər və arzular ümumiləşdirilib, proqram halına salınıb, maliyyə resursları təşkil edilib. Hər il dövlət büdcəsi qəbul edilərkən proqramın icrası, investisiya qoyuluşu nəzərdə tutulur. Beləliklə, bu proqramlar konkret xarakter daşıyır.

Ümumiyyətlə, bizim bütün işlərimiz konkret xarakter daşıyır. Verdiyimiz bütün vədlər yerinə yetirilir. Biz populizmdən uzağıq. Qeyri-real vədləri heç vaxt vermirik. Ancaq nəyi deyiriksə ona da əməl edirik. İki proqramın icrası bunu bir daha təsdiq edir.

Bu illər ərzində Azərbaycan böyük uğurlara imza atmışdır. Şəhərlərimiz abadlaşdı. Hər bir şəhərdə, hər bir rayonda abadlıq işləri görülür, ictimai yerlər salınır, parklar, xiyabanlar, mədəniyyət ocaqları, küçələr, binalar abadlaşır. Əlbəttə ki, Bakı hər bir şəhər üçün nümunədir. Bakı bu gün artıq dünya miqyasında ən gözəl şəhərlərdən biridir, dünyanın ən gözəl şəhərlərindən biridir. Əlbəttə, təbiidir ki, digər şəhərlər də Bakıya oxşamaq istəyir. Ancaq hər bir şəhərin öz xüsusiyyəti, tarixi, özəlliyi vardır. Əsas odur ki, insanlar üçün hər bir yerdə, hər bir şəhərdə, hər bir kənddə yaşamaq, işləmək, istirahət etmək üçün normal, yaxşı şərait yaradılsın.

Bu gün Azərbaycan dövləti güclü dövlətdir, Azərbaycan xalqı təhlükəsizlik şəraitində yaşayır. Biz bu təhlükəsizliyi, ictimai asayışı, iqtisadi inkişafı təmin edirik. Azərbaycan dünya miqyasında öz sözünü deyən ölkələrdəndir. Bizim hər bir məsələ ilə bağlı öz fikirlərimiz, mövqeyimiz vardır. Beynəlxalq müstəvidə müstəqil siyasət aparmaq üçün ilk növbədə, daxildə bütün işlər lazımi səviyyədə təşkil edilməlidir. Əlbəttə ki, bizim iqtisadi gücümüz, iqtisadi müstəqilliyimiz siyasi müstəqilliyimizi böyük dərəcədə gücləndirmişdir.

Azərbaycanda ərzaq təhlükəsizliyi məsələləri həll edilir. Nəqliyyat təhlükəsizliyi həll olunur. Bu gün biz dünya üçün, nəinki qitə üçün, dünya üçün nəqliyyat mərkəzinə çevrilirik. Əlbəttə ki, infrastruktur layihələri bizim coğrafi vəziyyətimizi daha da yaxşılaşdırır. Çünki infrastruktur, logistika, nəqliyyat infrastrukturunu olmadan heç bir coğrafi vəziyyət heç bir məna daşmır. Necə ki, təbii resurslar. Dənizin altında, dərinlikdə yerləşən təbii resurslar çıxarılmırsa, heç bir dəyəri yoxdur. Ancaq o dəyər təbii resurslar çıxarılanda yaranır. Ona görə, enerji, nəqliyyat, ərzaq təhlükəsizliyi bizim əsas diqqət yetirdiyimiz sahələrdir və hər istiqamət üzrə gözəl nəticələr vardır.

Bu gün Azərbaycan enerji təhlükəsizliyi baxımından qitə üçün əvəzolunmaz tərəfdaşa çevrilibdir. Keçən ilin dekabr ayında XXI əsrin kontraktı imzalanmışdır. "Əsrin kontraktı", yəni XX əsrin kontraktı uğurla icra edilir, XXI əsrin kontraktı imzalanmışdır. Bu salonda böyük tədbir keçirilmişdir. Müxtəlif ölkələrdən dövlət, hökumət başçılarının iştirakı ilə tədbir keçirilmişdir. Azərbaycan əsas iqtisadi yükü və əsas məsuliyyəti öz üzərinə götürüb. Biz bu məsuliyyətə hazırıq. Bu məsuliyyəti dərk edirik və biz liderlik göstərərək bu layihələri, böyük layihələri icra edə bilərik.

Hazırda bizim liderliyimizlə icra ediləcək nəhəng enerji layihələri Avropanın ən böyük enerji və infrastruktur layihələridir. Artıq bu sözlər özlüyündə bir göstəricidir. Liderlik yenə də Azərbaycanın əlindədir. Biz inamla irəliləyirik. Qarşıda duran bütün vəzifələri icra edirik. Ölkəmizin hərtərəfli inkişafı üçün çalışırıq. İki proqramın icrası nəticəsində bölgələrdə yaşanan bu inkişaf və tərəqqi əlbəttə ki, bizi daha da gücləndirir.

Bu gün biz görülən işlərlə bağlı məruzələri dinləyəcəyik. Burada daha da konkret fikirlər, faktlar səslənəcəkdir. Üçüncü Dövlət Proqramının qəbul edilməsi ilə bağlı işlər artıq görülür. Artıq bir neçə aydır ki, üçüncü Dövlət Proqramı hazırlanır və qəbul ediləcəkdir. Beləliklə, növbəti beş il üçün bir fəaliyyət planı tərtib ediləcəkdir.

Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramlarının icrasına həsr olunmuş konfransda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin yekun nitqi

Bu gün burada səslənən hesabat məruzələrində bir neçə istiqamət üzrə görülmüş işlər haqqında yığcam məlumat verilmişdir. Əslində son 10 il ərzində görülən işlər haqqında geniş danışsaq, bəlkə də bizə bir neçə gün lazım olacaqdır. Hər bir sahə, hər bir istiqamət üzrə böyük işlər görülmüşdür. Son 10 il ərzində Azərbaycanın hər bir nazirlik, idarə üzrə inkişafı üçün çox böyük işlər görülmüşdür. İkinci Dövlət Proqramı başa çatıb. Birinci və ikinci Dövlət proqramları artıqlaması ilə yerinə yetirilib. İndi üçüncü Dövlət proqramının qəbulu gözlənilir. Əminəm ki, bu günə qədər görə bilmədiyimiz işləri biz növbəti 5 il ərzində görəcəyik və beləliklə, regionlar qarşısında duran bütün vəzifələr icra ediləcəkdir.

Əlbəttə, növbəti illərdə ölkəmizin ümumi iqtisadi inkişafı təmin edilməlidir, makroiqtisadi vəziyyət sabit olaraq qalacaqdır. Keçən ilin nəticələri bunu deməyə əsas verir. Keçən il ölkə iqtisadiyyatına rekord həddə sərmayə qoyulmuşdur – 28 milyard dollar. Eyni zamanda, keçən il maaşlar, pensiyalar qaldırılmışdır. Sovet vaxtından qalmış əmanətlər qaytarılmışdır. Yəni, ölkə iqtisadiyyatına böyük investisiyalar qoyulmuşdur və dövrüyyəyə böyük pul kütləsi buraxılmışdır. İnflyasiya cəmi 2,4 faiz artmışdır. Bu, onu göstərir ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı sağlam iqtisadiyyatdır, makroiqtisadi sabitlik qorunur və əhalinin pul gəlirləri son 10 il ərzində inflyasiyanı daim üstələyirdi, bir neçə dəfə üstələyir. Ona görə növbəti illərdə sürətli inkişaf templərini saxlamaq və onları artırmaq üçün makroiqtisadi vəziyyət sabit olmalıdır, olacaqdır. Buna tam nəzarət edilir və beləliklə, uğurlu inkişafımız üçün gözəl əlavə imkanlar yaranacaqdır.

Maliyyə vəziyyətimizlə bağlı bu gün heç bir problemimiz yoxdur. Maliyyə vəziyyətimiz yaxşıdır, sabitdir. Maliyyə sistemimiz sağlamdır. Növbəti illərdə həm neft-qaz, eyni zamanda, qeyri-neft sektorlarının inkişafı sayəsində ölkəmizə böyük valyuta axını gözlənilir. Bu vəsait əlbəttə ki, şəffaf şəkildə saxlanılacaq, əsas xərclər üçün istifadə ediləcək, sosial məsələlərin həllində istifadə ediləcək, eyni zamanda, infrastruktur layihələrinin icrası, sahibkarlığa dəstək məsələləri də diqqət mərkəzində olacaqdır.

Aparılan islahatlar beynəlxalq aparıcı maliyyə qurumları tərəfindən də qiymətləndirilir. Azərbaycanın kredit reytingləri artır. Hətta böhranlı illərdə 3 əsas reyting agentliyi Azərbaycanın kredit reytinglərini artırmışlar. Dünyanın bir nömrəli iqtisadi qurumu olan Dünya Davos İqtisadi Forumunun hesablamlarına görə Azərbaycan iqtisadiyyatı rəqabətqabiliyyətliliyi üzrə dünya miqyasında 39-cu yerdədir. Bu da Azərbaycanda aparılan islahatların nəticəsidir.

Bir sözlə, növbəti 5 il ərzində bizim kifayət qədər iqtisadi, maliyyə və texniki resurslarımız olacaqdır ki, üçüncü proqramı uğurla icra edək. Əlbəttə ki, son 10 il ərzində biz böyük təcrübə toplamışıq. Son 10 il ərzində Azərbaycanda minlərlə yeni şirkət yaranmışdır və biz çalışırıq ki, yerli şirkətləri gücləndirək. O cümlədən güzəştli şərtlər hesabına onların dövlət layihələrində iştirakı təmin edilir. Bu gün tikinti sahəsində işlərin böyük əksəriyyəti yerli şirkətlər hesabına görülür. Bu, o şirkətlərin maliyyə vəziyyətini yaxşılaşdırır, iş yerlərinin açılmasına gətirib çıxarır, büdcəyə daha çox vergi ödənilir və təcrübə toplanılır. Yəni, növbəti proqramın icra edilməsi əminəm ki, uğurlu olacaqdır.

Növbəti 5 il ərzində infrastruktur layihələrinin icrası tam başa çatmalıdır. Biz bu işlərə 10 il bundan əvvəl başlamışıq, görüləsi işlər həddindən artıq çox idi. Demək olar ki, bütün infrastruktur yenilənməli idi. Burada məruzələrdə bəzi rəqəmlər səsləndi. Məsələn, biz elektrik enerjisi ilə bağlı bütün elektrik stansiyalarımızı yeniləşdirdik, yenilərinə tikdik və şərti yanacaqın sərfiyyatı kəskin şəkildə aşağı düşmüşdür. Su xətləri, qaz boruları yenidən tikilir, yenidən qurulur. Əvvəlki illərdə tikilmiş xətlər, kommunikasiya xətləri artıq yararsız vəziyyətə düşmüşdür, sıradan çıxır, çürüyür. Yəni, biz bütün bu işləri yenidən, sıfırdan görürük ki, yeni yaradılan bu infrastruktur bundan sonra onilliklər ərzində Azərbaycan xalqına xidmət etsin. Ona görə hələ ki, görüləsi işlər vardır. Əminəm ki, növbəti 5 il ərzində bütün infrastruktur layihələri tamamilə icra

ediləcəkdir.

Elektrik xətləri də yeniləşəcək, elektrik təsərrüfatı da müasirləşəcək, qazlaşdırma qeyd etdiyim kimi, ən azı 95 faizə çatmalıdır. İçməli su və kanalizasiya layihələri bütün şəhərlərdə başa çatmalıdır və əksər kəndləri də əhatə etməlidir. Burada rəqəmlər səsləndi ki, 10 il bundan əvvəl 26 faiz əhali 24 saat ərzində fasiləsiz su alırdısa, hazırda bu rəqəm 55 faizə çatıb. Ancaq 55 faiz də bizim üçün öyünməli rəqəm deyildir. Düzdür, Bakı şəhərində bu, daha da yüksək səviyyədədir. Bakıda 10 il bundan əvvəl cəmi 29 faiz əhali 24 saat ərzində su alırdısa, hazırda bu rəqəm 78 faizə çatmışdır. Ancaq Bakı kimi şəhərdə 100 faiz olmalıdır, bütün başqa şəhərlərdə də, həmçinin kəndlərdə də. Ona görə görüləsi işlər hələ çoxdur, infrastruktur layihələrinə vəsait nəzərdə tutulur. O cümlədən bu ilin investisiya proqramında kifayət qədər vəsait nəzərdə tutulur. Elektrik xətlərinin, elektrik təsərrüfatının, yenilənməsi, qazlaşdırma, su-kanalizasiya xətlərinin, kənd yollarının, şəhərlərarası yolların tikintisi davam etdiriləcəkdir. Bir sözlə, iqtisadiyyatın bu seqmenti əminəm ki, növbəti 5 il ərzində daha da böyük təkan alacaqdır. Beləliklə, qəbul ediləcək üçüncü proqramın həyata keçirilməsi nəticəsində bütün infrastruktur layihələri artıq tam şəkildə icra ediləcəkdir.

Su layihələrinə gəldikdə, "Azərsu" şirkətinin xətti ilə işlər görülür, eyni zamanda, artezian quyularının qazılması da böyük məna daşıyır. Keçən il 104 kənd artıq bu üsulla su ilə təmin ediləndir. Bu ilin əvvəlində imzaladığım Sərəncam əsasında vəsait ayrılmışdır ki, cari ildə əlavə 250 kənddə artezian quyuları qazılsın. Beləliklə, yüz minlərlə insan yeni su mənbələri ilə təmin ediləcəkdir. Çaylar boyu yerləşən kəndlərdə təmizləyici qurğular quraşdırılıb. Yüz minlərlə əhali artıq bu imkanlardan istifadə edir, bu il də investisiya proqramında bu, nəzərdə tutulub. Su, kanalizasiya problemlərini biz növbəti 5 il ərzində tam şəkildə icra etməliyik.

Meliorasiya layihələri icra edilir. Biz keçən il Taxtakörpü Su Anbarının açılışını qeyd etdik. Güman edirəm ki, biz bu ilin sonuna qədər Şəmkiçay Su Anbarının açılışını qeyd edəcəyik. Beləliklə, iki nəhəng meliorasiya layihəsi başa çatacaq və biz bundan sonra yeni suvarılacaq torpaqlarda hansı işlərin görülməsi haqqında düşünməliyik. Əslində, biz bunu indidən fikirləşməliyik, - çünki müxtəlif rəqəmlər səslənir və mənə verilən arayışlarda müxtəlif rəqəmlər göstərilir, - ilk növbədə, neçə min hektar torpaq suvarılacaqdır. Ancaq biz bunu dəqiqliklə bilməliyik. Ona görə bütün aidiyyəti qurumlar - İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi, Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyəti birgə işləsinlər və mənə dəqiq məlumat versinlər - Şəmkiçay və Taxtakörpü su anbarlarının və kanalların tikintisi nəticəsində neçə min, - bəlkə də yüz minlərlə ölçülməlidir, - hektar torpaq artıq əkin üçün yararlı olacaqdır və dövrüyyəyə buraxılacaq bu yeni torpaqlarda hansı məhsulların yetişdirilməsi məqsəduyğundur. Bunu biz dəqiq bilməliyik ki, öz işimizi daha böyük səmərə ilə quraq.

Kənd təsərrüfatının inkişafı növbəti illərdə iqtisadi sahədə prioritet olaraq qalacaqdır. Biz daim buna böyük diqqət göstərmişik. Kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı yeni tədbirlər görülməcəkdir.

Nazirlikdə struktur dəyişiklikləri aparılmalıdır. Buna böyük ehtiyac vardır. Bu yeni struktur müasir tələblərə cavab verməlidir. Sistem xarakterli islahatlara üstünlük verilməlidir. Kənd təsərrüfatının inkişafında ən müasir, mütərəqqi metodlar tətbiq edilməlidir. Dünyada bu sahədə böyük uğur qazanmış ölkələrin təcrübəsi öyrənilir, müxtəlif ölkələrə heyətlər ezam edilir, o təcrübə, texnologiya gətirilir ki, biz təbii imkanlarımızdan tam, səmərəli şəkildə istifadə edə bilək.

Məhsuldarlıq artırılmalıdır və artırılacaqdır. Böyük imkanlar vardır. Burada məruzədə səsləndi ki, taxılçılıq üzrə iri fermer təsərrüfatlarında məhsuldarlıq 55 sentnerə qalxmışdır. Ölkə üzrə bu rəqəm 27,5 sentnerdir, yəni, 2 dəfə çoxdur. Bu təcrübə hər yerdə tətbiq edilməlidir. Dövlət öz imkanlarını ortaya qoyur. Bütün infrastruktur, kommunikasiya, suvarma məsələlərini öz üzərinə götürür. Sahibkarlara kreditləri də dövlət verir. Təki sahibkarlar gedib bu torpaqdan səmərəli şəkildə istifadə etsinlər və məhsuldarlıq artsın. Əgər 2 dəfə də olmasa, ümumi məhsuldarlıq 60-70 faiz artarsa, o zaman bizim bütün daxili tələbatımız ödəniləcək və böyük ixrac potensialımız da yaranacaqdır.

Kənd təsərrüfatının inkişafı üçün müasir texnikanın alınması davam etdiriləcəkdir. Buna da ehtiyac vardır. Bütün texnika yenilənməlidir. Ən qabaqcıl texnika gətirilməlidir. Müvafiq göstərişlər veriləndir və artıq proses başlanmışdır. Əvvəlki illərdə də texnika alınmışdır. Əgər o texnika alınmasaydı, biz bu gün böyük problemlərlə üzləşə bilərdik. Ancaq hələ ki, buna ehtiyac vardır. Biz özümüzü müasir texnika ilə tam

şəkildə təmin edə bilmirik. Növbəti 3-4 il ərzində, bəlkə də ondan da qısa bir müddətdə özümüzü ən müasir texnika - kombayn, traktor və digər texnika ilə tam şəkildə təmin edəcəyik.

Mən əvvəlki müşavirələrdə də qeyd etmişəm. Bu gün də qeyd etmək istəyirəm ki, fermerlərin elektron qeydiyyat sistemi yaradılmalıdır.

Bölgələr üzrə ixtisaslaşma aparılmalıdır. Mən bu barədə də dəfələrlə öz fikirlərimi bildirmişəm. Müəyyən işlər görülübür.

Ancaq daha da konkret və ciddi təkliflər verilməlidir ki, biz bu ixtisaslaşmanı formalaşdıraraq və yetişdirilən hər bir məhsul üzrə xüsusi stimullaşdırma amilləri də olmalıdır. Yəni, burada belə kortəbii yanaşma qəbul edilməzdir. Hər bir bölgə üzrə, yetişdirilən hər bir kənd təsərrüfatı məhsulu üzrə xüsusi bir yanaşma tərzi olmalıdır. Əminəm ki, bax, dediyim bu struktur islahatları, kənd təsərrüfatının inkişafı üçün yeni metodların tətbiq edilməsi, müasir yanaşma, dediyim məsələlərin həllinə şərait yaradacaqdır.

Torpaqların elektron uçot sistemi yaradılmayıb, yaradılmalıdır. Əgər biz kənd təsərrüfatını müasir metodlarla inkişaf etdirmək istəyiriksə, mütləq Azərbaycanda hər bir sahədə ən qabaqcıl təcrübəni tətbiq etməliyik. O cümlədən kənd təsərrüfatının elmi əsaslarla inkişafına da nail olmalıyıq. Bu məqsədlə struktur dəyişiklikləri aparılacaqdır və elm son nəticəyə xidmət etməlidir. Ancaq bu təqdirdə o elmin faydası və xeyri vardır.

Kənd təsərrüfatının intensiv metodlarla inkişaf etdirilməsi indi bütün inkişaf etmiş ölkələrdə mövcuddur, bizdə də belə olmalıdır. Bu barədə artıq burada deyildi. Eyni zamanda, əvvəlki tezisə də qayıtmaq istəyirəm ki, biz döviyyəyə buraxılacaq yeni əkin sahələrini də təmin etməliyik və edəcəyik.

Burada məruzələrdə səsləndi ki, biz iri fermer təsərrüfatlarını yaradıyıq, yaratmalıyıq. Ancaq, eyni zamanda, kiçik və ailə fermer təsərrüfatları da yaddan çıxmamalıdır. Bu sahədə də gözəl beynəlxalq təcrübə vardır. Sadəcə olaraq, biz bunu Azərbaycanda tətbiq etməliyik ki, ailə fermer təsərrüfatları yaradılsın, xüsusilə südçülükdə. Dövlət də öz dəstəyini verəcəkdir, o cümlədən maliyyə dəstəyini kreditlər şəklində verəcəkdir.

Subsidiyaların verilməsində tam şəffaflıq təmin edilməlidir. Mən keçən dəfə də, bir il bundan əvvəl də bu barədə danışmışam, bu gün də məcburam bu barədə öz fikirlərimi bildirim. Burada biz şəffaflığa nail olmamışıq. Şəffaflıq təmin edilmir və burada oturanlar bilirlər şəffaflıq nəyə görə təmin edilmir. Bu mənim son xəbərdarlığımdır. Subsidiyanın verilməsində tam şəkildə nəzarət-uçot sistemi yaradılmalıdır. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə bu göstərişlər verilmişdir. Yerli icra orqanlarının nümayəndələri də burada öz müsbət rolunu oynamalıdırlar. Çünki bəzi hallarda subsidiyalar fermerlərə çatmır. Ona görə, konkret təkliflər verəcəkdir və yeni müvafiq Sərəncam da imzalanacaqdır. Bu, kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı çox ciddi, islahatyönlü Sərəncam olacaqdır. Bütün mərkəzi və yerli icra orqanlarının nümayəndələri bir daha demək istəyirəm ki, ümumi məqsədə xidmət etməlidirlər. Ümumi məqsəd şəffaflığı yaratmaq, kənd təsərrüfatını inkişaf etdirmək və fermer təsərrüfatlarına yardım etməkdir.

Fermerlərin əsas problemlərindən biri də istehsal etdikləri məhsulların satışı ilə bağlıdır. Dövlət burada da əlbəttə ki, öz yardımını göstərməlidir, göstərəcəkdir. Biz çalışmalıyıq ki, ilk növbədə, Azərbaycanda istehsal olunan məhsullar bazara çıxarılsın və burada aidiyyəti dövlət qurumları bu işləri tənzimləməlidirlər. Azərbaycanda istehsal olunan məhsullar ola-ola, qala-qala xaricdən məhsullar idxal edilir. Burada da ciddi nəzarət olmalıdır. Əgər biz özümüz bu məhsulu istehsal ediriksə, niyə onu xaricdən idxal etməliyik, niyə şərait yaratmalıyıq?! Hər bir dövlət öz bazarını qoruyur, qoruyur və Azərbaycan da bu yolla gedir. Bilirsiniz ki, biz hələ Dünya Ticarət Təşkilatına üzv olmamışıq, baxmayaraq bizi böyük təkidlə oraya dəvət edirlər. Demək olar, bu məsələ Azərbaycan qarşısında mütəmadi qaydada qaldırılır ki, nə üçün Azərbaycan Dünya Ticarət Təşkilatına üzv olmur? Bunun səbəbləri vardır və səbəblərdən ən birincisi yerli istehsalçının müdafiəsidir, Azərbaycan bazarının qorunmasıdır. Biz ilk növbədə öz fermerlərimizə, şirkətlərimizə şərait yaratmalıyıq. Yoxsa biz öz bazarımızı, necə deyirlər, açsaq və buraya keyfiyyətsiz, ucuz xarici məhsullar sərbəst şəkildə buraxılsa, o zaman yerli istehsal öləcəkdir, kəndli zərər çəkəcəkdir. Ona görə, biz buna getmirik. Mən bu gün də demək istəyirəm ki, Dünya Ticarət Təşkilatına üzv olacağıq, ancaq nə vaxt, onu biz bilirik. O vaxt ki, Azərbaycanda həm kənd təsərrüfatında, həm sənaye sahəsində ixracatçı məhsullar üstünlük təşkil edəcəkdir, o vaxt biz Dünya Ticarət Təşkilatına üzv olacağıq və baxarıq görürük o vaxt bizi

belə təkidlə oraya dəvət edəcəklər, yoxsa yox. Çünki Azərbaycan bazarı dinamik bazardır, böyüyən bazardır. Azərbaycan zəngin ölkəyə çevrilir, əhali artır. Əlbəttə ki, bu bazara, necə deyirlər, sərbəst gəlmək üçün böyük səylər göstərilir. Bir daha demək istəyirəm ki, yerli istehsalın gücləndirilməsi, idxaldan asılılığımızın azaldılması, ixrac yönümlü məhsulların yetişdirilməsi prioritet məsələdir. Bu məsələlərin həllinə bütün dövlət qurumları kömək göstərməlidir.

Kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlardan bəzi bölgələrdə təyinatı üzrə istifadə edilmir. Bu məsələyə də diqqət yetirilməlidir.

Ərzağın keyfiyyəti daim diqqət mərkəzində olmalıdır. Bizim üstünlüyümüz ondan ibarətdir ki, Azərbaycanda yetişdirilən kənd təsərrüfatı məhsulları təbiidir, keyfiyyətlidir. Biz burada kəmiyyət dalınca qaçmamalıyıq və bu təbii keyfiyyəti saxlamalıyıq.

Aqroparkların, logistika mərkəzlərinin yaradılması məsələlərinə diqqət yetirilməlidir. Həm Azərbaycanda, həm başqa ölkələrdə logistika mərkəzləri yaradılmalıdır və biz yeni istehlak bazarlarına çıxmalıyıq. Bu gün Azərbaycan artıq öz kənd təsərrüfatı məhsullarını ixrac edir və gələcəkdə bu, daha da böyük rəqəmlərlə ölçüləcəkdir. Ona görə, yeni bazarlara çıxışı təmin etmək vacib məsələdir. Bir sözlə, Azərbaycanda ərzaq təhlükəsizliyi 100 faiz daxili istehsal hesabına təmin edilməlidir. Son illərdə biz özümüzü əsas ərzaq məhsulları ilə böyük dərəcədə təmin edə bilməmişik. Ancaq hələ ki, buna tam şəkildə nail olmamışıq. Mən bəzi rəqəmləri gətirmək istəyirəm. Ət və ət məhsullarının özünü təminatmə səviyyəsi 94 faizdir, quş əti 92 faizdir. Bax, bu sahədə çox böyük irəliləyiş olubdur. Ona görə ki, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun xətti ilə quş fabriklərinin yaradılmasına böyük kreditlər verilmişdir. Özümüzü yumurta ilə 96,5 faiz, süd və süd məhsulları ilə 75 faiz, taxilla 65 faiz, üzümlə 94 faiz, kartofla 98 faiz, bostan məhsulları ilə 100 faiz təmin edirik. Meyvə və giləmeyvə 126 faiz, yəni, böyük ixrac potensialımız da vardır. Tərəvəz 100 faiz, duz 72 faiz, şəkər və şəkərdən hazırlanan məhsullar 174 faiz, - bu, ən böyük ixrac potensialımızdır, - bitki yağları və marqarin 70 faiz, kərə yağı 50 faiz.

Bax, bu cədvəldən açıq-aydın görünür, biz növbəti illərdə hansı sahələrə üstünlük verməliyik ki, burada bütün rəqəmlər 100 faizdən aşağı olmasın və buna nail ola bilərik. Ona görə də burada süd və süd məhsullarının 75 faiz səviyyəsində istehsalı əlbəttə ki, bizi qane edə bilməz. Bu, 100 faiz olmalıdır. Dövlət qurumları və sahibkarlar bu istiqamətə daha da ciddi diqqət yetirməlidirlər. Azərbaycanda kərə yağı da, bitki yağları da az istehsal edilir. Artıq bu cədvəldən hər şey görünür. Bu cədvəl həm dövlət orqanları, həm də sahibkarlar üçün bir yol xəritəsi olmalıdır. Mən hər il bu rəqəmləri səsləndirirəm, bəzi məhsullar üzrə irəliləyiş vardır. Amma bəzi sahələr üzrə əvvəlki illə bəzi vəziyyət eynidir. Xüsusilə, kərə yağı, meyvə, giləmeyvə, bostan məhsulları, bax bu sahələrdə istehsal artmayıb.

Mən sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı artıq giriş sözümdə fikirlərimi bildirdim. Dəstək davam etdiriləcəkdir. Bu dəstək hesabına böyük işlər görülmüşdür. Son 10 il ərzində Azərbaycanda 55 min yeni müəssisə yaradılmışdır. Dövlət xətti ilə bir milyard 200 milyon manat güzəştli şərtlərlə kredit verilmişdir. Misal üçün keçən il 275 milyon manat kredit verilmişdir. Bütün bu kreditlər vaxtında qaytarılır. Bu da sahibkarlığın inkişafına yeni dəstək olur. Çünki həmin vəsait yenə də kredit şəklində sahibkarlara verilir. Sahibkarlar da qeyd etməliyəm ki, bu kreditlərə böyük məsuliyyətlə yanaşırlar. Yəni, bütün vəsaiti vaxtında qaytarırlar. Gələcəkdə biz hər il təxminən 270-300 milyon manat həcmində güzəştli kreditlər verəcəyik. Beləliklə, proqramın sonuna - 2018-ci ilə qədər təxminən bir milyard yarım manat vəsait kredit veriləcəkdir. Bu vəsait də iqtisadiyyatın real sektoruna qoyulacaqdır.

Azərbaycanda son illərdə bank sektoru da sürətlə inkişaf etmişdir. Bizim banklarımız böyüdü, gücləndi. Hesab edirəm, vaxt gəlib çatıb ki, banklar iqtisadiyyatın real sektoruna daha çox maliyyə resursları ayırırlar. Hazırda belə deyildir. Ancaq bankların funksiyalarından biri də ondan ibarətdir ki, ölkə iqtisadiyyatına daha da böyük təkan versinlər. Xüsusilə, dövlət də bank sektorunun inkişafına böyük dəstək verir. Əhali tərəfindən banklara inamın artırılması üçün dövlət çox böyük tədbirlər görmüşdür. Bilirsiniz ki, əmanətlər sığortalanır və bu addım banklara inamı böyük dərəcədə artırırmışdır. Ona görə, banklar da öz sosial məsuliyyətini dərk etməlidirlər və iqtisadiyyatın real sektoruna kredit şəklində daha çox vəsait ayırmalıdırlar.

Növbəti illərdə bölgələrdə informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi davam etdiriləcəkdir. Hər bir şəhərə genişzolaqlı internet çəkiləcəkdir. Bu sahədə Azərbaycan qısa müddət ərzində böyük uğurlara

imza atdı. Biz bu gün kosmik dövlətlər sırasındayıq. İnternet istifadəçilərinin sayı 70 faizdən çoxdur, sürətlə artır. Ona görə, hər bir şəhərdə informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının inkişafı böyük məna daşıyır. Nəzərə alsaq ki, biz elektron hökumət sisteminə keçirik, “ASAN xidmət” artıq bölgələrə gəlibdir. Ona görə, bu sahə də daim diqqət mərkəzində olacaqdır.

Korrupsiyaya və rüşvətxorluğa qarşı mübarizə bundan sonra da ən ciddi şəkildə davam etdiriləcəkdir. Bu, böyük sosial bələdir, böyük yaradır. Korrupsiyanın, rüşvətxorluğun aradan qaldırılması üçün Azərbaycan dövləti əlindən gələni edir. Rüşvətxorluq üçün meydan daralır. Sistem xarakterli tədbirlər görülür, islahatlar aparılır. Eyni zamanda, inzibati metodlar, cəza tədbirləri də görülür və görülməkdir. Ancaq hesab edirəm ki, burada sistem xarakterli tədbirlər daha da böyük səmərə verəcəkdir. Mən “ASAN xidmət”in fəaliyyətini xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. Cəmi bir il ərzində “ASAN xidmət”ə bir milyon müraciət olmuşdur. Tam şəffaflıq təmin ediləndir, mədəni xidmət və Azərbaycan vətəndaşına layiq olan hörmət göstərilir. Ona görə “ASAN xidmət”in funksiyaları bundan sonra da genişlənəcəkdir. Bütün insanlarla birbaşa ünsiyyətdə olan qurumlar da bu prinsiplərlə yaşamaladırlar.

Əminəm ki, növbəti illərdə rüşvətxorluğa və korrupsiyaya qarşı mübarizəmiz daha da gözəl nəticələr verəcəkdir. Bunu deməyə əsas verən görülən işlərdir, aparılan islahatlardır və güclü siyasi iradəmizdir. Azərbaycanda korrupsiyaya və rüşvətxorluğa yer olmamalıdır. Bütün dövlət məmurları bunu eşitsinlər, bilsinlər və elə işləsinlər ki, həmişə dövlət və xalq qarşısında alnıaçıq, üzüağ olsunlar.

Hər bir dövlət məmuru öz məsuliyyətini dərk etməlidir. Hər bir dövlət məmuru təmiz işləməlidir, xalqa bir yerdə olmalıdır, təvazökar, işgüzar və vətənpərvər olmalıdır, rüşvət almamalıdır, özünü xalqdan üstün tutmamalıdır, işlədiyi bölgələrdə, sahələrdə hörmət qazanmalıdır və Vətənə sadıq, sədaqətli olmalıdır. Heç bir xarici dairənin təsiri altına düşməməlidir. Bax, budur əsas prinsiplər. Hər bir dövlət məmurundan tələb edirəm ki, bu prinsiplərə əməl etsin.

Biz güclü dövlət qurmuşuq. Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında böyük hörmətə malik olan bir dövlətdir. Təsadüfi deyildir ki, BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasına üzv seçilərkən dünya birliyinin böyük əksəriyyəti bizim namizədliyimizi dəstəkləmişdir -155 ölkə, dünya birliyinin üçdə iki hissəsi.

Biz güclü iqtisadiyyat qurmuşuq. Qısa müddət ərzində rəqabətqabiliyyətliliyinə görə 39-cu yərə qalxmışdıq. Son 10 il ərzində iqtisadi sahədə Azərbaycan qədər inkişaf edən ikinci ölkə olmamışdır və bu, rekord göstəricidir, analoqu olmayan inkişafdır.

Bizim daxili vəziyyətimiz çox sabitdir. Sabitlik qorunur. Sabitliyi qoruyan əsas şərtlər xalqla iqtidar arasındakı birlikdir, xalqın gördüyümüz işlərə dəstəyidir, inamıdır. Budur sabitliyi şərtləndirən əsas amil. Daxili vəziyyət sabitdir. Xaricdən olan bəzi təzyiqlər görürsünüz ki, heç bir səmərə vermir. Bəzi satılmış müxalifət qruplarının fəaliyyəti heç bir səmərə vermir. Bizim ayağımıza dolaşmaq istəyənlər yenə də rəzil olurlar. Son prezident seçkiləri də bunu göstərdi. Xalqın böyük əksəriyyəti onların çirkin kampaniyasına uymadı. Xalq reallığa, inandığı adama səs verdi. Ona görə, xaricdən ianə alan, vicdanını xaricilərə satan ünsürlərə Azərbaycan siyasətində yer yoxdur. Bunu son seçkilər də göstərdi. Son seçkilər müxalifətin sonu idi. Bu, onların rəzalet zirvəsi idi.

Bütün bu amillər ola-ola biz korrupsiyaya, rüşvətxorluğa niyə göz yummalıyıq?! Niyə bu yara bizi içimizdən sarsıtsın, niyə bu yara bizi zəhərləsin?! Ona görə, mən deyirəm ki, hər kəs nəticə çıxarsın. Cəza tədbirləri görülür, görülməkdir. Burada heç kimdə immunitet yoxdur, olmayacaqdır. Dövlət məmuru xalqın xidmətçisidir. Xalqın birinci xidmətçisi mənəm və bütün dövlət məmurları belə işləməlidirlər. Ona görə, mən bir daha bunu demək istəyirəm ki, növbəti illərdə də rüşvətxorluğa bulaşmış insanlar çox ciddi şəkildə cəzalandırılacaqlar. Kimsə nəticə çıxarmayıbsa, nəticə çıxarsın. Növbəti beş il ərzində Azərbaycan korrupsiyaya və rüşvətxorluğa qarşı mübarizədə də nümunəvi ölkə olmalıdır.

Regionların sosial infrastrukturunu növbəti beş il ərzində əlbəttə ki, yeniləşəcəkdir. Məktəb, xəstəxana, mədəniyyət ocaqlarının tikintisi davam etdiriləcək, məcburi köçkünlərin problemləri öz həllini tapacaqdır. Keçən il 28 min köçkün yeni evlərə, mənzillərə köçürülmüşdür. Bu il də yaqın ki, buna yaxın bir rəqəm olacaqdır. Yəni, bu məsələ daim diqqət mərkəzindədir.

Bölgələrin turizm potensialı böyüyür, güclənir. Daxili turizm böyük dərəcədə artır və əminəm ki, xarici turizmdə də böyük artım olacaqdır. Artım var, amma hələ ki, istədiyimiz səviyyədə deyildir. Daha da böyük

artım olacaqdır. Yeni turizm zonaları yaradılır. Sadəcə son beş il ərzində “Şahdağ” dağ –xizək kompleksi yaradılıbdır. Orada artıq dörd gözəl otel fəaliyyət göstərir, bir otel tikilir. “Tufandağ” xizək mərkəzi yaradılıbdır. Onun ətrafında ona yaxın otel, beynəlxalq aeroport tikilibdir. Biz Naftalanın keçmiş şöhrətini bərpa edirik. Naftalan vaxtilə Ümumittifaq turizm mərkəzi idi. Bu gün biz bunu beynəlxalq turizm mərkəzinə çeviririk. Artıq iki gözəl otel fəaliyyət göstərir, üçüncüsü də tikilir. “Qalaaltı” müalicəvi mərkəzinin bərpası yekunlaşır. Bu da kurort turizminin inkişafı üçün çox vacib bir obyekt olacaqdır.

Cənub və qərb zonalarının, Naxçıvan Muxtar Respublikasının turizm potensialı kifayət qədər genişdir. Burada da böyük işlər görülür və görülməkdir. Əlbəttə ki, ekoloji tədbirlər ciddi şəkildə görülməlidir. Bu barədə mən dəfələrlə öz fikirlərimi bildirmişəm. Biz ətraf mühiti qorumalıyıq, Bakını və Abşeron yarımadasını əsrlər boyu yığılan tullantılardan təmizləməliyik. Biz “Qara şəhər”i “Ağ şəhər”ə çeviririk. Eyni zamanda, bütün bölgələrdə görülən işlər, yeni açılan müəssisələr ən yüksək ekoloji standartlara cavab verməlidir.

Bu il sənaye ilidir. Sənayenin inkişafına xüsusi diqqət göstəriləcəkdir və göstərilir. Texnoparkların yaradılması prosesi sürətlə gedir. Bölgələrdə - Gəncədə, Sumqayıtda, Mingəçevirdə texnoparkın yaradılması nəzərdə tutulmuşdur. Eyni zamanda, hər bir şəhərdə xüsusi sənaye yerləri, sənaye zonaları yaradılmalıdır. Çünki iqtisadiyyatımız, sənaye potensialı, əhali artır. İş yerləri nə qədər yaradılsa da yenə də yaradılmalıdır. Çünki elə ölkələr var ki, orada əhali azalır, orada iş yerləri o qədər də ciddi problem deyildir. Ancaq bizdə keçən il əhali 170 mindən çox artmışdır. Bu artım çox müsbət haldır, iqtisadi inkişafımızın təzahürüdür. Ancaq bizim iqtisadi imkanlarımız, sənaye imkanlarımız buna uyğun olmalıdır. Ona görə, hər bir şəhərdə, yəqin ki, şəhərlərin kənarlarında xüsusi sənaye zonaları ayrılmalıdır. Orada dövlət hesabına infrastruktur, kommunikasiya xətləri çəkilməlidir, yeni müəssisələrin tikilməsi üçün imkanlar yaradılmalıdır ki, sahibkarlar gedib orada özləri üçün iş qursunlar.

Bir sözlə, demək istəyirəm ki, son 10 il ərzində qarşıda duran vəzifələrin hamısı icra edilib. İki dövlət proqramı artıqlaması ilə icra edilib. Bu, ölkəmizin inkişafına çox böyük dəstək olmuşdur. Əminəm ki, qəbul ediləcək növbəti - üçüncü proqram da vaxtında icra olunacaq və beləliklə, ölkəmizin uğurlu, dinamik inkişafı təmin ediləcəkdir.

“2014-cü il ölkəmiz üçün uğurlu il olmuşdur. Ölkə qarşısında duran bütün vəzifələr uğurla icra edilmişdir. Ölkəmizin dinamik inkişafı təmin edilmişdir”.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı sahəsində nəzərdə tutulmuş tədbirlər 2014-cü ildə uğurla icra olunmuşdur

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 27 fevral tarixli 118 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nın icrası ölkə iqtisadiyyatının inkişafında mühüm əhəmiyyət kəsb etməklə, makroiqtisadi sabitliyin təmin olunmasında, sahibkarlıq fəaliyyətinin genişlənməsində, yeni müəssisələrin və iş yerlərinin yaranmasında, infrastruktur və kommunal xidmətlərin səviyyəsinin daha da yüksəldilməsində, yoxsulluq səviyyəsinin aşağı düşməsində və əhalinin rifah halının daha da yaxşılaşdırılmasında müstəsna rol oynamaqdadır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev regionların inkişafını 2014-cü il ərzində də diqqət mərkəzində saxlamış, Naxçıvan Muxtar Respublikasında, Sumqayıt, Gəncə, Şirvan və Naftalan şəhərlərində, Qəbələ, Ağdaş, Neftçala, Şamaxı, Göygöl, Xızı, Bərdə, Beyləqan, Saatlı, İsmayilli, Ağdam, Füzuli, Goranboy, Daşkəsən, Abşeron, Şəmkir və Sabirabad rayonlarında bir sıra infrastruktur obyektlərinin açılış və təməlqoyma mərasimlərində iştirak etmiş, istehsal təyinatlı müəssisələrin fəaliyyəti ilə maraqlanmış, yerlərdə ictimaiyyətin nümayəndələri ilə görüşlər keçirmiş, onların problem və qayğıları ilə yaxından tanış olmuşdur.

Dövlət başçısının regionlarda 120-ə yaxın müxtəlif təyinatlı obyektlərlə tanışlığı, o cümlədən yeni müəssisələrin açılış və təməlqoyma mərasimlərində iştirakı, müxtəlif bölgələrdə yerli ictimaiyyətlə keçirdiyi mütəmadi görüşlər bölgələrin sosial-iqtisadi inkişafına böyük təkan vermişdir.

Məhz, bu səfərlərin nəticəsi olaraq 2014-cü il ərzində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən bütün regionlar əhatə olunmaqla müxtəlif rayon və şəhərlərin sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsi istiqamətində 72 sərəncamla 269,4 milyon manat vəsait ayrılmışdır.

Dövlət başçısının xüsusi diqqət və qayğısı nəticəsində regionlarda davamlı iqtisadi inkişafın təmin edilməsi ilə makroiqtisadi göstəricilərin daha da yaxşılaşmasına nail olunmuş, 2014-cü ildə ölkədə istehsal edilmiş ümumi daxili məhsulun həcmi əvvəlki ilə nisbətən 2,8 faiz artaraq 59,0 milyard manata çatmışdır. ÜDM-in hər nəfərə düşən həcmi 6264,1 manat, yaxud 7985,9 ABŞ dolları təşkil etmiş və 2013-cü ilə nisbətən 1,5 faiz artmışdır. Əlavə dəyərin 41,5 faizi sənaye sahələrində, 12,5 faizi tikinti kompleksində, 5,3 faizi kənd təsərrüfatında, 4,5 faizi nəqliyyatda, 9,9 faizi ticarət və pullu xidmət sahələrində, 1,8 faizi rabitədə, 17,0 faizi digər sahələrdə istehsal olunmuşdur.

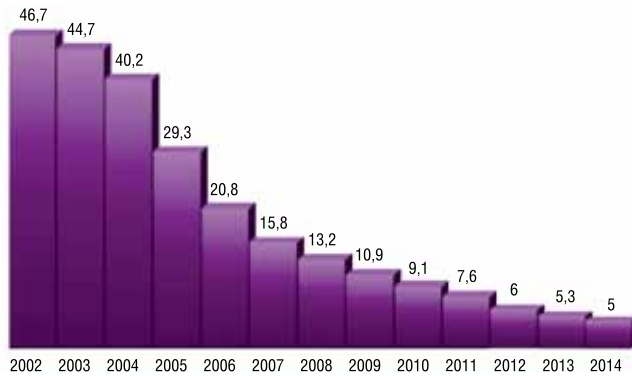
Qeyri-neft sektorunda 36,0 milyard manat əlavə dəyər istehsal olunmuş, əvvəlki il ilə müqayisədə istehsal 7,0 faiz artmış, onun ÜDM-də xüsusi çəkisi 61 faizə yüksəlmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ölkənin sosial-iqtisadi inkişafı sahəsində həyata keçirdiyi məqsədyönlü siyasəti nəticəsində 2014-cü il ərzində 100 mini daimi olmaqla 123 min yeni iş yeri, 9,1 min müəssisə açılmışdır. Açılmış yeni müəssisələrin 12,2 faizi Aran, 7,6 faizi Abşeron, 7,0 faizi Gəncə-Qazax və 6,8 faizi Lənkəran iqtisadi rayonlarında, qalanları isə digər bölgələrdə fəaliyyətə başlamışlar.

Yeni müəssisələrin çox hissəsi təhsil, ticarət, nəqliyyat vasitələrinin təmiri, tikinti, peşə, elmi və texniki fəaliyyət, inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi, emal sənayesi, kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, informasiya və rabitə sahələrini əhatə edir.

İqtisadi inkişafın əsas meyarlarından biri olan yoxsulluğun səviyyəsinin azaldılması üzrə qarşıya qoyulmuş məqsədlərə uyğun əməli işlər ardıcıl olaraq davam etdirilmiş və yoxsulluğun səviyyəsi 2014-cü ilin sonunda 5,0 faizə enmişdir.

Yoxsulluğun illər üzrə səviyyəsi (faizlə)

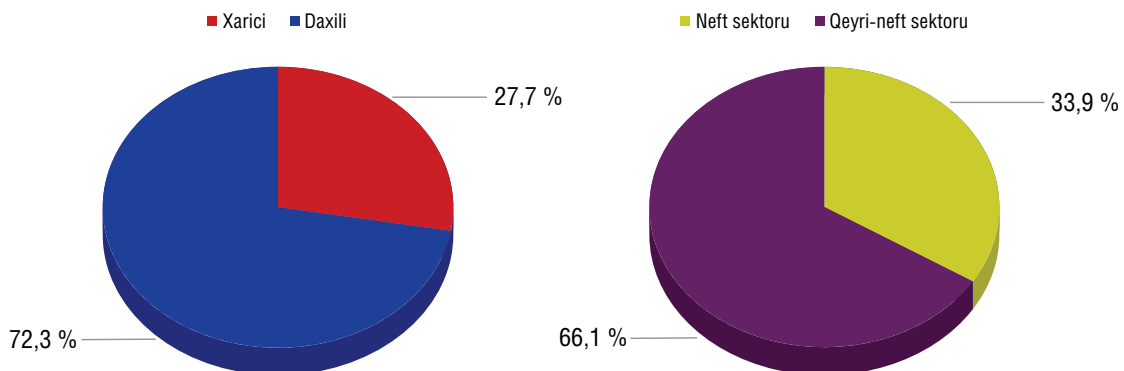

Ümumilikdə, 2014-cü il ərzində ölkə əhalisinin gəlirləri əvvəlki il ilə müqayisədə 4,8 faiz artaraq 39,4 milyard manata çatmış, onun hər nəfərinə düşən həcmi isə 3,5 faiz artaraq 4180,5 manat təşkil etmişdir. Bu müddət ərzində ölkə iqtisadiyyatında çalışan işçilərin orta aylıq əmək haqqı 443 manat təşkil etmiş və əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 4,2 faiz artmışdır.

Dövlət büdcəsinin gəlirləri 18,4 milyard manat, xərcləri isə 18,7 milyard manat təşkil etmiş, qeyri-neft sektorundan dövlət büdcəsinə daxilolmalar 19,5 faiz artmışdır. Regionların sosial-iqtisadi inkişafının uğurlu nəticəsi olaraq regionlardan vergi daxilolmaları 9,8 faiz artmışdır.

2014-cü ildə iqtisadiyyatın və sosial sahələrin inkişafına bütün maliyyə mənbələri hesabına 17,6 milyard manat vəsait yönəldilmişdir. Əsas kapitalla yönəldilmiş ümumi sərmayənin 66,1 faizi qeyri-neft sektorunun inkişafında istifadə edilmişdir. Əsas kapitalla qoyulmuş vəsaitin 72,3 faizini daxili investisiyalar, 27,7 faizini isə xarici investisiyalar təşkil etmişdir.

2014-cü ildə əsas kapitalla qoyulan investisiyaların mənbələr üzrə bölgüsü (faizlə)

Azərbaycanın 2014-cü ildə əldə etdiyi nailiyyətlər nüfuzlu beynəlxalq qurumlar tərəfindən də yüksək qiymətləndirilir. Belə ki, “Dünya rəqabət qabiliyyətliliyi 2014-2015” hesabatında Azərbaycan 144 ölkə arasında 38-ci olmuşdur və artıq 6 ildir ki, MDB ölkələri arasında 1-ci yerdədir. Hesabatda “Makroiqtisadi mühit” göstəricisi üzrə ölkəmiz dünyada 9-cu, “inflyasiya” üzrə 1-ci, “ümumi milli yığımın ÜDM-ə nisbəti”nə görə 9-cu, “dövlət borcunun ÜDM-ə” nisbətində görə 12-ci yerə layiq görülmüşdür.

Bununla yanaşı, Azərbaycan adambaşına düşən Ümumi Milli Gəlirin həcminə görə “aşağı orta gəlirli” ölkələr qrupundan “yuxarı orta gəlirli” ölkələr qrupuna, BMT-nin İnsan İnkişafı ilə bağlı hesabatında “orta insan inkişafı” ölkələri qrupundan “yüksək insan inkişafı” ölkələri qrupuna yüksəlmiş, “İnsan İnkişafı” hesabatında ölkəmiz 187 ölkə arasında 76-cı olmuşdur.

Dünya Bankı tərəfindən hazırlanan və biznes mühitinin əlverişliliyi üzrə qiymətləndirməni özündə əks etdirən “Doing Business 2015” hesabatında biznes mühitinin təkmilləşdirilməsi sahəsində mövcud qanunvericiliyi daha da yaxşılaşdıran Azərbaycan ən çox islahat aparan 10 ölkə sırasında 8-ci yerdə qərarlaşmışdır.

“Doing Business” hesabatının əsas göstəricisi olan “Etalon Qanunvericiliyə Yaxınlıq” (DTF) indeksi üzrə Azərbaycanın göstəricisi 64,08-ə yüksəlmişdir ki, (əvvəlki hesabatda 61,53) bu da ölkəmizdə biznes mühitinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində aparılmış işlərin müsbət nəticəsinin daha bir təsdiqidir.

Eyni zamanda, Azərbaycan iqtisadiyyatının vəziyyəti beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən də yüksək qiymətləndirilmiş, “Moody’s” Azərbaycanın uzunmüddətli kredit reytingini “Baa3” səviyyəsində saxlamış, reyting üzrə proqnozu isə “sabit” kimi qiymətləndirmişdir.

“Standart & Poor’s” reyting agentliyi Azərbaycanın uzunmüddətli müstəqil kredit reytingini “BBB-” səviyyəsində saxlamış, reyting üzrə proqnozunu isə “sabit” kimi qiymətləndirmişdir. Eyni zamanda “Fitch Ratings” agentliyi Azərbaycanın suveren reytingini investisiya səviyyəli “BBB-” səviyyəsində saxlamış, reyting üzrə proqnozu isə “sabit” kimi təsdiqləmişdir.

Vergi və pul-kredit siyasəti

Qeyri-neft sektorunun dayanıqlı inkişafına, ölkənin makroiqtisadi vəziyyətinin sabit saxlanılmasına, iqtisadiyyatın səmərəli tənzimlənməsi və onun dinamik inkişafının stimullaşdırılmasına nail olmaq 2014-cü ildə də həyata keçirilən büdcə-vergi siyasətinin əsas məqsədlərindən biri olmuşdur. Vergi sisteminin təkmilləşdirilməsi məqsədilə vergi dərəcələrinin optimallaşdırılması, sahibkarlığın təşviqinə yönəlmiş vergi-gömrük siyasətinin həyata keçirilməsi, sahibkarlara göstərilən vergi xidmətinin yaxşılaşdırılması və əhatə dairəsinin genişləndirilməsi üçün kompüter terminallarının və özəl vergi məsləhəti xidmətinin yaradılması sahəsində əhəmiyyətli tədbirlər həyata keçirilmişdir.

“Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 20 iyun 2014-cü il tarixli Qanununa əsasən 2015-ci ilin yanvar ayının 1-dən fiziki şəxslərin əmlak vergisinin hesablanması üçün yeni sistemə keçilmişdir.

Eyni zamanda, “Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 16 may 2014-cü il tarixli Qanununa əsasən kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılara Vergi Məcəlləsində qeyd olunan qaydada mənfəət, əmlak, sadələşdirilmiş və əlavə dəyər vergiləri üzrə 1 yanvar 2014-cü il tarixindən 5 il müddətinə verilmiş güzəştlər, həmçinin körpələr evləri, körpələr evi-uşaq bağçaları, uşaq bağçaları, xüsusi uşaq bağçaları və uşaq evlərinə 1 yanvar 2014-cü il tarixindən 10 il müddətinə verilmiş mənfəət və sadələşdirilmiş vergiləri üzrə güzəştlər Vergi Məcəlləsinə daxil edilmişdir.

“Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 27 dekabr 2013-cü il tarixli Qanununa əsasən 2014-cü il yanvar ayının 1-dən fiziki şəxsin aylıq gəlirlərinə yeni vergi dərəcələri tətbiq olunmuşdur. Bununla fiziki şəxsin əsas iş yerində (əmək kitabçasının olduğu yerdə) hər hansı maddəli işlə əlaqədar əldə edilən aylıq gəliri 250 manatadək

olduqda əmək qabiliyyətli əhali üçün ölkə üzrə yaşayış minimumunun 1 misli (136 manat), illik gəliri 3000 manatadək olduqda əmək qabiliyyətli əhali üçün ölkə üzrə yaşayış minimumunun 12 misli (1632 manat) məbləğində olan hissəsi fiziki şəxslərin gəlir vergisindən azad edilmişdir.

Sahibkarlara göstərilən vergi xidmətlərinin yaxşılaşdırılması və əhatə dairəsinin genişləndirilməsi məqsədilə vergi xidmət mərkəzlərinin yaradılmasının davam etdirilməsi məqsədilə Sumqayıt şəhəri, Gəncə şəhərinin Yeni Gəncə qəsəbəsi, Oğuz, Ağcabədi, Zərdab, Ucar, Samux, Daşkəsən, Göygöl və Xızı rayonlarında 10 ədəd xidmət mərkəzinin tikintisi və mövcud xidmət mərkəzlərinin binalarında yenidənqurma işlərinin yerinə yetirilməsi ilə bağlı müvafiq tədbirlər görülmüşdür.

Əhəlinin maliyyə xidmətlərinə çıxış imkanlarının asanlaşdırılması məqsədilə Mərkəzi Bank tərəfindən bankların və bank olmayan kredit təşkilatlarının filial şəbəkəsinin genişləndirilməsinin dəstəklənməsi davam etdirilmişdir. 2014-cü il ərzində 50 bank filialı açılmış, bunlardan 37-si regionlarda fəaliyyətə başlamışdır. Həmçinin, 11 bank olmayan kredit təşkilatı lisenziyalaşdırılmış, 30-u regionlarda olmaqla 31 bank olmayan kredit təşkilatlarının filialı açılmışdır.

1 yanvar 2015-ci il tarixinə respublika üzrə fəaliyyət göstərən bank filiallarının sayı 752 (389-u regionlarda) və şöbələrinin sayı 162 (69-u regionlarda) olmuşdur.

2014-cü il ərzində Mərkəzi Bank tərəfindən maliyyə xidmətlərinin göstərilməsi üçün “Azərpoçt” MMC-nin 47 şöbəsinə müvafiq icazə verilmiş, 01.01.2015-ci il tarixinə “Azərpoçt” MMC-nin belə poçt filiallarının sayı 63-ə, onların tərkibində poçt şöbələrinin sayı isə 999-a çatmışdır.

Mərkəzi Bank tərəfindən regionlarda elektron ödəniş xidmətləri infrastrukturunun və ondan istifadənin genişləndirilməsi istiqamətində də bir sıra tədbirlər həyata keçirilmiş, vergi, rüsum, icarə haqqı və digər ödənişlərin nağdsız ödəniş alətləri ilə ödənilməsinin təmin edilməsi üçün Mərkəzi Bank tərəfindən yaradılmış “Hökumət Ödəniş Portalı”nın əhatə dairəsinin genişləndirilməsi və regionlara istiqamətləndirilməsi üzrə fəaliyyət davam etdirilmişdir. Hazırda Vergilər, Maliyyə, İqtisadiyyat və Sənaye, Daxili İşlər və Fövqəladə Hallar nazirlikləri, Dövlət Miqrasiya Xidməti, Dövlət Sosial Müdafiə Fondu, Dövlət Gömrük Komitəsi, Azərbaycan İpoteka Fondu, Bakı Telefon Rabitə İstehsalat Birliyi, “Aztelekom” İB, “Azercell Telekom” MMC, “Bakcell” MMC və “Azerfon” MMC “Hökumət Ödəniş Portalı” infrastrukturuna inteqrasiya olunmuşdur. Nəticədə yaradılmış infraqurudan istifadə edilməklə ölkənin istənilən regionunda ödənişlər nağd formada və sistemin internet resurslarından istifadə edilməklə ödəniş kartları vasitəsilə nağdsız formada qəbul edilir.

Sənaye və kənd təsərrüfatı istehsalının genişləndirilməsi tədbirləri

Ölkə iqtisadiyyatının şaxələnməsi, onun neft sektorundan asılılığının minimuma endirilməsi istiqamətində ÜDM-in artımı bütövlükdə qeyri-neft sektoru hesabına təmin olunmuşdur. İqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətinin artırılması və strukturunun təkmilləşdirilməsi baxımından sənayenin inkişafı ölkədə aparılan iqtisadi siyasətin əsas prioritetlərindən biridir. 2004-cü ildən etibarən Azərbaycanda sənayeləşmə templəri yüksəlmiş, sənayenin regional strukturunun təkmilləşdirilməsi əsas prioritetlərdən biri kimi müəyyən olunmuş, sənaye istehsalı üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən enerji təminatı məsələlərinin həlli istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilmiş, respublika təbii qaz və elektrik enerjisi idxalçısından ixracatçıya çevrilmiş, sənayenin infrastruktur təminatı əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırılmışdır. Ötən dövrdə infrastruktur layihələri ilə yanaşı, dövlət investisiyaları bir sıra istehsal təyinatlı layihələrə yönəldilmiş, ölkədə əlverişli biznes investisiya mühiti yaradılmış, özəl sektor tərəfindən icra edilən layihələrin güzəştli şərtlərlə dövlət tərəfindən maliyyələşdirilməsi və zərurət yarandığı halda dövlətin bu layihələrdə pay iştirakı təmin edilmişdir.

Görülən işlər nəticəsində sənaye yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoymuş, bu mərhələnin başlanğıcı olaraq Azərbaycan Respublikasında 2014-cü il “Sənaye ili” elan edilmişdir. Sənayeləşmənin yeni

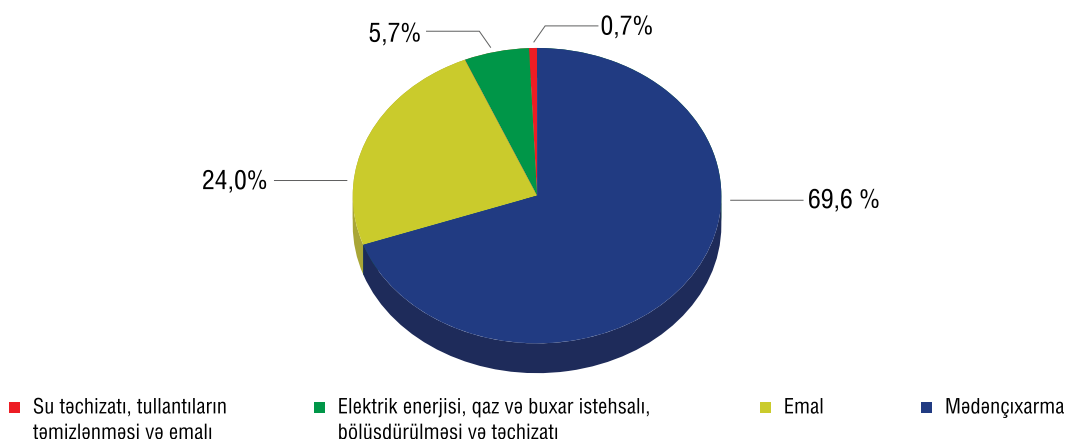
mərhələsində mövcud potensialdan daha səmərəli istifadə etməklə Azərbaycanın regionda güclü sənaye mərkəzinə çevrilməsini təmin etmək məqsədi ilə “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyasında müəyyən edilmiş fəaliyyət istiqamətləri nəzərə alınmaqla, “Azərbaycan Respublikasında sənayenin inkişafına dair 2015-2020-ci illər üçün Dövlət Proqramı” təsdiq edilmişdir.

Sənayeləşmə siyasətinin uğurla davam etdirilməsi qeyri-neft sahəsinin dinamik inkişafını təmin etmişdir. 2014-cü il ərzində ölkədə sənayeləşmə siyasətinə uyğun olaraq metallurgiya sənayesinin inkişafı və yeni texnologiyaların tətbiqi istiqamətində yaradılmış “Azərbaycan Polad İstehsalı Kompleksi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin fəaliyyətinin səmərəli təşkilinin təmin edilməsi və maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin müvafiq sərəncamı ilə 5 milyon manat vəsait ayrılmışdır. “Azərbaycan Polad İstehsalı Kompleksi” Səhmdar Cəmiyyəti formalaşdırılmış, “Daşkəsənfilizsaflaşdırma” müəssisəsinin fasiləsiz fəaliyyəti təmin edilmişdir.

2014-cü ildə sənayedə istehsal olunmuş malların və göstərilmiş xidmətlərin həcmi (ümumi buraxılış) 31,9 milyard manat təşkil etmişdir. Qeyri-neft sənayesi isə ötən ilə nisbətən 9 faiz artmışdır.

Sənaye məhsulunun 69,6 faizi mədənçixarma, 24,0 faizi emal, 5,7 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 0,7 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı bölmələrində istehsal olunmuşdur.

Sənaye bölmələrində məhsul istehsalı (faizlə)

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı bölməsinin müəssisələri tərəfindən əvvəlki il ilə müqayisədə 6,0 faiz artım əldə olunmuşdur.

Emal bölməsinin müəssisələri və fərdi sahibkarları (ev təsərrüfatlarının sənaye istehsalı da nəzərə alınmaqla) tərəfindən 7,6 milyard manat dəyərində və ya əvvəlki ilə nisbətən 2,2 faiz çox məhsul istehsal olunmuş və sənaye xarakterli xidmətlər göstərilmişdir.

2014-cü il ərzində emal sənayesində məhsul istehsalının strukturunda xüsusi çəkiyə malik alt sahələr qida məhsullarının istehsalı (33,0 faiz), tikinti materiallarının istehsalı (6,0 faiz), maşın və avadanlıqların istehsalı (4,6 faiz), metallurgiya sənayesi (4,0 faiz), kimya sənayesi (3,7 faiz), maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri (3,3 faiz), içki istehsalı (2,6 faiz), elektrik avadanlıqlarının istehsalı (2,1 faiz), hazır metal məmulatların istehsalı (1,4 faiz) olmuşdur.

Ümumilikdə, 2014-cü il ərzində əsas kapitala yönəldilmiş ümumi vəsaitin 41,4 faizi sənaye sahələrinin inkişafına yönəldilmişdir.

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında xarici və daxili infrastrukturun yaradılması işləri davam etdirilmiş, Parkda fəaliyyət göstərən rezidentlər tərəfindən polad və polietilen boruların istehsalına başlanmış, hazırda

hidrotexniki avadanlıqların, polipropilen və yüksək sıxlıqlı polietilenin, vərəqə şüşə istehsalının təşkili işləri aparılır.

Hesabat dövründə Sumqayıtda 230-dan artıq sənaye müəssisəsi, o cümlədən kağız və karton istehsalat kombinatı, yağ fabriki, mis emalı zavodu, Gəncədə Detal Alüminium Kompleksinin alüminium yarımfabrikat istehsalı (metaltökmə və fasiləsiz yayma zavodu, təzyiqlə emal və boyama) zavodları, Ağdaş meyvə emalı və yem emalı, Lənkəranda və Şəmkirdə çörək istehsalı zavodları, Füzulidə tikiş fabriki istifadəyə verilmişdir.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafında aqrar sektora ayrılan diqqət onun ölkə iqtisadiyyatında ümumi payının artması ilə yanaşı əsas gəlirli sahələrdən birinə çevrilməsinə də səbəb olmuşdur. Ölkə rəhbərliyinin bu sahənin inkişafına xüsusi qayğısı nəticəsində əsas ərzaq məhsullarına olan daxili tələbatın yerli istehsal hesabına ödənilməsi istiqamətində daim islahatlar həyata keçirilmişdir. Belə ki, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı ilə məşğul olan hüquqi və fiziki şəxslər 2019-cu ilədək torpaq vergisi istisna olmaqla bütün növ vergilərdən azad edilmiş, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı üçün sərf olunan yanacaq və motor yağlarının dəyərinin orta hesabla 50 faizinin dövlət tərəfindən ödənilməsi və mineral gübrələrin 50 faiz güzəştə satılması, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçıları tərəfindən "Aqrolizing" Açıq Səhmdar Cəmiyyətindən lizinqə götürüləcək və ya satın alınacaq kənd təsərrüfatı texnikalarının dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına onların ilkin dəyərinin 40 faizi həcmində güzəşt təqdim edilməsi, buğda və çəltik istehsalçılarına səpilən hər hektar sahəyə görə əlavə 40 manat yardımın verilməsi, toxumçuluq və tinglik təsərrüfatlarından satılan 1-ci və 2-ci reproduksiya toxumlarına görə dövlət büdcəsindən subsidiyaların ödənilməsi təmin edilmiş, kənd təsərrüfatı əmlakının sığortalanmasına görə müqavilə üzrə hesablanmış sığorta haqqının 50 faizinin dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına ödənilməsi müəyyənləşdirilmiş, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına torpaqların meliorativ cəhətdən yaxşılaşdırılması, eləcə də suvarma suyu və qış otlaq sahələrinə (örüşlərə) verilən suyun aşağı tariflərlə satışı istiqamətində tədbirlər 2014-cü ildə də davam etdirilmişdir.

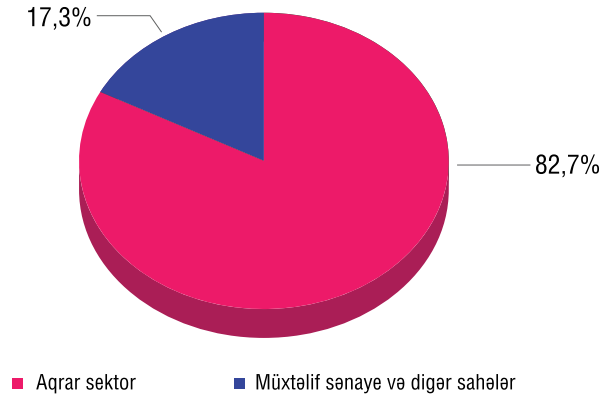
Aqrar sahənin inkişafı və kənd təsərrüfatı istehsalının genişləndirilməsi üçün ölkə başçısının müvafiq sərəncamları ilə "Aqrolizing" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının kənd təsərrüfatı texnikasına, o cümlədən taxılıyığan kombaynlara əlavə ehtiyacını təmin etmək və xaricdən damazlıq heyvanların idxalı və heyvandarlıqla məşğul olan kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına 50 faiz güzəştə lizinq yolu ilə satılması üçün 46,5 milyon manat, habelə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə Süni Mayalama Mərkəzinin müasir tələblərə uyğun yenidən qurulması və bu sahədə müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün 1,5 milyon manat maliyyə vəsaiti ayrılmışdır. Həmçinin, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən aqrar sahədə idarəetmənin təkmilləşdirilməsi və institusional islahatların sürətləndirilməsi ilə bağlı Fərman, kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsulları bazarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında Sərəncam imzalanmışdır.

2014-cü ildə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun faktiki qiymətlərlə dəyəri 5225,8 milyon manat olmuşdur. 2013-cü ilin müvafiq dövrünə nisbətən heyvandarlıq məhsulları istehsalı 3,0 faiz artmışdır.

2014-cü ildə qarğıdalı da daxil olmaqla 2383,3 min ton taxıl, 819,3 min ton kartof, 1187,7 min ton tərəvəz, 41,0 min ton pambıq, 849,9 min ton meyvə və giləmeyvə, 440,9 min ton bostan məhsulları, 147,7 min ton üzüm, 175,1 min ton şəkər çuğunduru, 20,3 min ton dən üçün günəbaxan, 2,9 min ton tütün, 474,2 ton yaşıl çay yarpağı toplanmış, diri çəkiddə 505,5 min ton ət, 1855,8 min ton süd, 1562,7 milyon ədəd yumurta və 16,8 min ton yun istehsal olunmuşdur. 2013-cü ilin müvafiq dövrünə nisbətən ət istehsalı 1,7 faiz, süd istehsalı 3,3 faiz, yumurta istehsalı 11,5 faiz, yun istehsalı 1,6 faiz artmışdır.

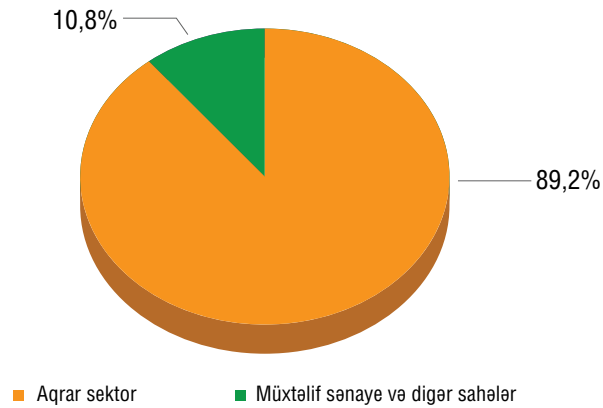
Aqrar sahənin daha da inkişaf etdirilməsi məqsədilə dövlət tərəfindən investisiya layihələrinin reallaşdırılmasına, güzəştli kreditlərin verilməsinə xüsusi əhəmiyyət verilir və bu istiqamətdə fəaliyyət getdikcə genişlənir. Bu dəstək tədbirlərinə misal olaraq Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaitləri hesabına dövlətin güzəştli kreditlərinin verilməsini göstərmək olar. 2014-cü ildə aqrar sektorun inkişafı ilə bağlı 5366 layihəyə 244 milyon manat dövlətin güzəştli kreditləri verilmişdir ki, 2013-cü ilə müqayisədə bu layihələrin sayı 25,1 faiz, məbləği isə 28,7 faiz artmışdır.

2014-cü il ərzində verilmiş dövlətin güzəştli kreditlərinin iqtisadiyyatın sahələri üzrə bölgüsü (faizlə)

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 2014-cü ildə verilmiş güzəştli kreditlərin 82,7 faizini aqrar sektorun inkişafına verilmiş kreditlər təşkil etmiş və aqrar sahənin inkişafına verilən dövlətin güzəştli kreditləri kəmiyyət deyil, həm də müsbət keyfiyyət dəyişiklikləri ilə fərqlənmişdir. Dövlətin güzəştli kreditləri hesabına maliyyələşdirilən investisiya layihələrinin həyata keçirilməsi nəticəsində yaradılacaq yeni iş yerlərinin 89,2 faizi aqrar sektorun, 10,8 faizi digər sənaye və turizm sahələrinin payına düşmüşdür.

2014-cü il ərzində verilmiş dövlətin güzəştli kreditləri hesabına yaradılacaq yeni iş yerlərinin iqtisadiyyatın sahələri üzrə bölgüsü (faizlə)

Bundan başqa, Fond tərəfindən 2014-cü ildə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı ilə bağlı 5344 investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə 164,2 milyon manat, kənd təsərrüfatı məhsullarının emalı ilə bağlı 11 investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə 22,2 milyon manat və digər ərzaq məhsullarının istehsalı ilə bağlı 57 investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə 12,2 milyon manat güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır. Maliyyələşdirilmiş layihələr hesabına 11050 yeni iş yerinin yaradılması imkanı yaranmışdır.

Aqrar sahəni daha da inkişaf etdirmək məqsədilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Kənd Təsərrüfatı Layihələri və Kreditlərinin İdarə Edilməsi üzrə Dövlət Xidməti tərəfindən 2014-cü ildə kənd təsərrüfatının inkişafı üçün ölkənin 42 rayonunda aqrar sektorda çalışan 426 sahibkara 14,8 milyon manat məbləğində güzəştli kreditlər verilmişdir. Güzəştli kreditlərin verilməsi nəticəsində 648 daimi və müvəqqəti iş yerləri açılmışdır.

Dövlət Proqramına uyğun olaraq, hesabat ilində Ağsu, Gədəbəy və Oğuz rayon baytarlıq idarələri ilə diaqnostik kabinetlərin birgə ikimərtəbəli inzibati binalarının, eləcə də Qax rayonunda 3, Zaqatala rayonunda 2 və Oğuz rayonunda 5 ədəd olmaqla cəmi 12 sahə baytarlıq məntəqəsinin tikintisi başa çatdırılmışdır.

Ekologiya və təbii sərvətlərdən istifadə tədbirləri

Dövlət Proqramına uyğun olaraq ətraf mühitin mühafizəsi və təbii sərvətlərdən istifadə istiqamətində işlər hesabat ilində də uğurla davam etdirilmişdir. Belə ki, 2014-cü ildə proqram çərçivəsində arid ərazilərdə - Qazax, Ağstafa, Şəmkir, Yevlax, Zərdab, Ağdaş, Bərdə, Beyləqan, Ağcabədi, Sabirabad, Cəlilabad, Xızı, Goranboy rayonlarının ərazilərində 1016 hektar sahədə, sel-daşqın təhlükəsi olan dağlıq və dağətəyi regionlarda, o cümlədən Astara, Balakən, Qax, Qəbələ, Quba, Qusar, Daşkəsən, Zaqatala, İsmayilli, Xaçmaz, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Masallı, Oğuz, Siyəzən, Tovuz, Şabran, Şamaxı, Şəki, Göygöl, Gədəbəy rayonlarının ərazilərində, ümumilikdə 1555 hektar sahədə meşəbərpa və meşəsalma tədbirləri yerinə yetirilmiş, meşə fondu torpaqlarında və magistral avtomobil yollarının ətrafında yaşıllaşdırma tədbirlərinin həyata keçirilməsi üçün 159,21 hektar ərazidə tinglik sahələri yaradılmışdır. Bundan səpin şöbəsində 89,58 hektar sahədə toxum səpilmiş, böyütmə şöbəsində 65,48 hektar sahədə 2589,6 min ədəd ting, kökləndirmə şöbəsində isə 17,74 hektar sahədə 862,7 min ədəd çilik basdırılmışdır. Tinglik sahələrində 28,3 milyon ədəd müxtəlif çeşiddə əkin materialları yetişdirilmişdir.

Xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin inkişaf etdirilməsi, ekoloji şəbəkənin yaradılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər davam etdirilmişdir. Ölkədə 2003-cü ilədək xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin ümumi sahəsi 478 min hektar təşkil edirdisə, hazırda bu ərazi 893 min hektar sahəni əhatə edir ki, bu əraziyə 9 milli park, 11 dövlət təbiət qoruğu və 24 dövlət təbiət yasaqlığı aiddir. Ümumilikdə xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri ölkə ərazisinin 10,3 faizini, o cümlədən milli parklar 3,72 faizini əhatə edir. 2014-cü il ərzində Şirvan Milli Parkının inzibati binası və İnformasiya Mərkəzi əsaslı təmir olunaraq istifadəyə verilmişdir. Samur-Yalama Milli Parkında infrastrukturun yaradılması üçün torpaqayırma və layihələndirmə, Hirkan Milli Parkının İstisu ərazisində salınmış "Ekoturizm şəhərciyi"ndə ekoturizm fəaliyyəti üzrə işlər aparılmışdır. Şahdağ Milli Parkının Quba, İsmayilli, Şamaxı, Qəbələ və Oğuz rayonlarının inzibati ərazilərinin meşəlik sahələrində rekreasiya potensialı olan ərazilərin müəyyən edilməsi istiqamətində işlər aparılmışdır.

Dövlət Proqramına uyğun olaraq magistral avtomobil yollarının ətrafının yaşıllaşdırılması və ətraf mühitin sağlamlaşdırılması məqsədilə aqrotexniki qaydalara əməl olunmaqla torpaq və iqlim şəraitinə uyğun ağac və kol cinslərindən olan tinglərin əkilməsi və becərilməsi tədbirləri yerinə yetirilmişdir. Belə ki, quraq-arid ərazilərdən keçən magistral avtomobil yollarının kənarlarında ümumilikdə 1200656 ədəd müxtəlif növ ağac və kol cinsləri əkilmiş, 608 hektar ərazi damcılı suvarma sistemi ilə təchiz edilmişdir. O cümlədən, Bakı-Şamaxı magistral avtomobil yolunun Cəngi hissəsində 252 hektar sahədə damcılı suvarma sistemi qurulmuşdur. Bakı-Qazax magistral avtomobil yolunun Ələt-Hacıqabul hissəsində 51 hektar sahədə yeni yaşıllıqlar salınmış, 42463 ədəd ağac əkilmiş, əvvəlki illərin əkinlərində sıxlaşdırma məqsədilə 23118 ədəd dekorativ ağac və kol bitkiləri əkilmiş, 1 ədəd 750 kubmetr həcmində su anbarı tikilmiş, 165 hektar sahədə damcılı suvarma sistemi qurulmuşdur. Bakı-Astara magistral avtomobil yolunun Ələt-Salyan hissəsində 100 hektar sahədə torpaq hazırlığı işləri görülmüş, 73140 ədəd ağac əkilmiş, 65 hektar damcılı suvarma sistemi qurulmuş, əvvəlki illərin əkinlərində sıxlaşdırma məqsədilə 48141 ədəd dekorativ ağac və kol bitkiləri əkilmiş, 750 kubmetr həcmində su anbarı tikilmiş, 4 ədəd su nasosu quraşdırılmışdır. Bakı-Quba magistral avtomobil yolunun Z.Tağıyev-Zarat-Şabran ərazisində 180 hektar sahədə torpaq hazırlığı işləri görülmüş, 145 hektar sahədə 143583 ədəd ağac əkilmiş, 120 hektar sahədə damcılı suvarma sistemi qurulmuş, əvvəlki illərin əkinlərində sıxlaşdırma məqsədilə 220944 ədəd dekorativ ağac və kol bitkiləri əkilmiş, 750 kubmetr həcmində dəmir-beton su anbarı inşa edilmiş, sutəmizləyici qurğu, 4 ədəd nasosxana

və 250 kVt gücündə transformator quraşdırılmışdır. Ümumilikdə regionlarda meşə fonduna daxil olan və daxil olmayan ərazilərdə 4,3 milyondan çox müxtəlif çeşiddə ağac və kol cinsləri əkilmişdir.

2014-cü il ərzində su bioloji resurslarının artırılması sahəsində də işlər davam etdirilmiş, regionlarda 390 milyon ədəddən çox balıq körpəsi yetişdirilərək su hövzələrinə buraxılmışdır.

Eyni zamanda, əhalinin ekoloji cəhətdən təmiz içməli su ilə təminatının yaxşılaşdırılması çərçivəsində hesabat dövründə 38,6 min əhalisi olan 50 yaşayış məntəqəsində mövcud içməli su mənbələri üzərində modul tipli su təmizləyici qurğular quraşdırılaraq istifadəyə verilmişdir.

Yol təsərrüfatı və nəqliyyat tədbirləri

Regionların inkişafında baş verən köklü dəyişikliklər nəqliyyat infrastrukturunda da qabarıq şəkildə nəzərə çarpmış və bu sahədə həyata keçirilən genişmiqyaslı tədbirlər yeni keyfiyyət və kəmiyyət çalarları ilə zənginləşərək ümumi sosial-iqtisadi dinamikaya öz təsirini göstərmişdir. Ölkə iqtisadiyyatının inkişafında mühüm rol oynayan nəqliyyat sektorunda həyata keçirilən genişmiqyaslı tədbirlər çərçivəsində avtomobil yollarının çəkilməsi və yenidən qurulması, körpülərin tikintisi, regionlarda yol şəbəkələrinin bərpası işləri daha da sürətləndirilərək 2014-cü ildə də davam etdirilmişdir.

Hesabat dövründə nəqliyyat infrastrukturunun yenidən qurulması çərçivəsində Naxçıvan Beynəlxalq Hava Limanı, Ağdaşda Ləki dəmiryolu vağzalı və Daşkəsəndə avtovağzal kompleksinin yeni binaları, Naxçıvan-Şahbuz-Batabat magistral, Gəncə dairəvi, Ağdaşda Ləki-Pirəzə-Xınaxlı, Beyləqanda Birinci Şahsevən-Əhmədli-Dünyamalılar, Füzulidə Əhmədilər-Mollaməhərrəmli-Arayatlı-Babı kəndlərarası, Qəbələdə Mirzəbəyli-Çuxur Qəbələ-Dizaxlı-Çarxana, Goranboyda Goranboy-Yuxarı Ağcakənd, Sabirabadda Nizami-Əliləmbəyli-Azadkənd-Sarxanbəyli avtomobil yolları, Saatlıda Hacıqabul-Bəhrəmtəpə avtomobil yolunun Bulaqlı-Bəhrəmtəpə hissəsi, Şirvan şəhərində Kür çayı üzərində körpü istifadəyə verilmişdir.

Ümumilikdə, hesabat ilində regionlarda 927,3 km respublika və yerli əhəmiyyətli avtomobil yolu tikilmiş və əsaslı təmir olunmuş, bir sıra rayonlarda isə işlərin icrası davam etdirilmişdir. O cümlədən, proqramın icra müddətində regionlarda 212 km respublika əhəmiyyətli, 715,3 km isə yerli əhəmiyyətli avtomobil yolları tikilmiş və təmir olunmuş, 30 yeni körpü, keçid və yol qovşaqları inşa edilmişdir.

Eyni zamanda, ölkə başçısının müvafiq sərəncamları ilə bir sıra kəndlərarası avtomobil yollarına, o cümlədən Mingəçevir şəhərində Kür çayının üzərində inşa edilmiş körpünün əsaslı təmirinə, Saatlı rayonunun Sımada-Qarayevkənd, Ağdaş rayonunun Ləki-Pirəzə-Xınaxlı, Gədəbəy rayonunun Gədəbəy-Novosaratovka-Qaravəlilər, Qarıkənd-Miskinli-Çalburun və Qızıltorpaq-Ağbaşlar, İsmayilli rayonunun İsmayilli-Göytəpə-Ruşan-Qalınçaq, Quba rayonunun Quba-Küpçal-Küsnet, Rustov-Xanəgah-Gürdəh, Rustov-Nöydün-Şuduq, Rustov-Məckəxacə, Rustov-Bağçalı-Yekdar, Qax rayonunun Alatəmir-Marsan-Tasmalı-Zəyəm-Lələli, Yardımlı rayonunun Yardımlı-Deman-Arvana, Xızı rayonunun Xızı-Altıağac, Bakı-Quba magistralı-Xızı rayonunun Şuraabad qəsəbəsi, Abşeron rayonunun Hökməli-Qobu-Lökbatan-Güzdək-Putu, Goranboy rayonunun Goranboy-Yuxarı Ağcakənd, Şəmkir rayonunun Şəmkir-Yeni Göyçə-Dağ Cəyir, Samux rayonunun Samux-Füzuli-Lək-Əlibayramlı-Qarabağlar-Çobanabdallı-Samux, Salyan rayonunun Çuxanlı-Gəncəli-Piratman-Parça Xələc-Seyidan, Neftçala rayonunun Şorkənd-Bəştalı-Bankə-Şirvanlı, Cəlilabad rayonunun Alar-Təzəkənd-Üçtəpə-Əliqasımlı-Cəfərxanlı, Cəlilabad-Astanlı-Cəngan-Soltankənd, Lerik rayonunun Noda-Şingədulan-Xanəgah, Biləsuvar rayonunun Günəşli-Ağayrı-İsmətli-Aranlı-Çinarlı-Əliabad, Göyçay rayonunun Cəyirli-Qızılağac-Yenikənd, Bərdə rayonunun Mollaisalar-Vəliuşağı-Mollaəhmədli-Sərkarlar, Beyləqan rayonunun Birinci Şahsevən-Əhmədli-Dünyamalılar, Göygöl rayonunun Yeni Zod-Çaykənd-Qarabulaq-Quşçu-Sarisu, Tovuz rayonunun Tovuz-Hunanlar-Qaraxanlı-Düz Cırdaxan, Qusar rayonunun Qusar-İmamqulukənd-Quxuroba, Xaçmaz rayonu ərazisində Dalğalı-Nabran-Tel, Qusarçay-Pirquloba-Yeni Həyat, Siyəzən rayonunun Siyəzən-Böyük Həmyə-Balaca Həmyə-Çəndəhar, Şəki şəhərinin Aşağı Göynük-Baş Göynük-Baş Şabalıd, Oğuz rayonunun Sincan-Xaçmaz-Filfil, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Babək rayonunda Şəkərabad-Babək qəsəbə-Nehrəm-Azadkənd dairəvi, Füzuli

rayonunun Qarabağ-Böyük Bəhmənli-Arayatlı-Mirzənağılı, Birinci və On birinci Qayıdış qəsəbələrarası, Ağdam rayonunun Quzanlı-Üçoğlan-Xındırstan-Səfərli, Lənkəran şəhərinin Liman-Nərimanabad-Balıqçılar, Gəncə şəhərində Məhsəti, Sadıllı, Natəvan, Şıxzamanlı, Cavad xan qəsəbələrini Gəncə şəhəri ilə birləşdirən, Mingəçevir şəhərində “Günəşli”, “Bağlar” yaşayış massivlərini şəhərin mərkəzi ilə birləşdirən, Yevlax şəhərinin Bakı-Qazax magistralı-Səmədabad-Qaraməmmədli-Qaramanlı-Göyük, Qazax rayonunun Qazax-Quşçu Ayrım, Balakən rayonunun Balakən-Sarıbulaq-Qabaqcöl-Xalatala, Astara rayonunun Deqadi-Pəlikəş, Sabirabad rayonunun Suqovuşan-Qaralar-Qəfərli-Əhmədabad-Nərimankənd-Həşimxanlı avtomobil yollarının tikintisinə 186,4 milyon manat vəsait ayrılmışdır.

Elektrik enerjisi təchizati

Bölgələrin fasiləsiz və keyfiyyətli elektrik enerjisi ilə təmin olunması, abonentlərə yüksək səviyyəli xidmət göstərilməsi məqsədilə 2014-cü ildə də genişmiqyaslı tədbirlər görülmüşdür. Bu sahədə görülmüş məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində respublikanın enerji təhlükəsizliyi təmin edilmiş, ölkə təbii qaz, elektrik enerjisi idxalçısından ixracatçısına çevrilmişdir. Hesabat ilində Dövlət Proqramı çərçivəsində regionlarda 1089,5 km yeni elektrik verilişi xətləri çəkilmiş, 1861,4 km elektrik verilişi xətləri əsaslı təmir olunmuş, 614 transformator və 20 yarımstansiya quraşdırılmış və ya əsaslı təmir edilmişdir. Hesabat ilində Naxçıvanda “Arpaçay-1” və “Arpaçay-2” Su Elektrik stansiyaları, Ağdaşda 220 kilovoltluq “Ağdaş” elektrik yarımstansiyası, Şəmkində su elektrik stansiyası istifadəyə verilmiş, “Arpaçay-2” Su Elektrik Stansiyasının tikintisinin başa çatdırılması məqsədilə 4 milyon manat vəsait ayrılmışdır.

Qaz təchizati

Dövlət Proqramının icrası ilə bağlı ölkədə qazlaşmanın yeni mərhələsi başlanılmış, respublikanın hər yerində yaşayış məntəqələrinin qazlaşdırılması istiqamətində genişmiqyaslı tikinti-quraşdırma və təmir-bərpa işləri aparılmış, “mavi yanacaq”la təchiz olunmayan yaşayış massivləri qazlaşdırılmışdır. Qaz təsərrüfatının, paylayıcı sistemin dünya standartlarına uyğunlaşdırılması və maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi istiqamətində görülən təxirəsalınmaz tədbirlər artıq öz bəhrəsini verməkdədir. Belə ki, 2014-cü ildə regionlarda 1287 km qaz xətti çəkilmiş, 163,5 km qaz xətti əsaslı təmir olunmuş, 5 ədəd yeni qaz paylayıcı stansiya və ya qaz tənzimləyici məntəqə tikilmiş və 116169 ədəd qaz sayğacı quraşdırılmış və ya yenisi ilə əvəz olunmuşdur.

Hesabat ilində 24 rayon üzrə 58 yaşayış məntəqəsi təbii qazla təmin olunmuş, 1 yanvar 2015-ci il tarixinə 10 şəhər və rayonun (Bakı, Gəncə, Mingəçevir, Naftalan, Sumqayıt, Şirvan, Abşeron, Balakən, Hacıqabul və Qazax) yaşayış məntəqələri 100 faiz qazlaşdırılmışdır.

İstilik təchizati

Dövlət Proqramına uyğun olaraq ölkənin müxtəlif bölgələrində 2014-cü ildə müasir istilik sistemlərinin qurulması, mövcud istilik sistemlərinin bərpası, modernləşdirilməsi və yenidənqurulması işlərinin icrası davam etdirilmiş, ümumilikdə ölkə üzrə 28,8 km yeni xətt çəkilmiş, 41,4 km mövcud xətlərdə təmir-bərpa işləri aparılmış, 33 ədəd qazanxana tikilmiş və ya əsaslı təmir edilmişdir. Hesabat ilində Gəncə, Sumqayıt, Mingəçevir şəhərlərində, Lənkəran, Füzuli, Ağcabədi, Balakən, İsmayilli, Zaqatala, Göyçay və Yevlax rayonlarda istilik təchizatının təmin olunması ilə bağlı xətlərin çəkilişi və bərpası, yeni qazanxanaların tikilməsi və modernləşdirilməsi, yaşayış binalarının məhəllədaxili və aşağı paylama istilik sistemlərinin əsaslı təmiri istiqamətində bir sıra işlər həyata keçirilmişdir.

Rabitə xidmətlərinin yaxşılaşdırılması tədbirləri

Ölkənin sosial-iqtisadi həyatında mühüm rol oynayan və inkişaf səviyyəsinə görə iqtisadiyyatın digər sahələri ilə müqayisədə daha qabarıq şəkildə nəzərə çarpan informasiya və rabitə xidmətlərinin yaxşılaşdırılması istiqamətində zəruri tədbirlərin görülməsi əsas məsələlərdən biri kimi diqqət mərkəzində olmuşdur. Respublikada aparılan iqtisadi islahatlar nəticəsində uğurlu inkişaf tendensiyası rabitə və yüksək texnologiyalar sektorunda da saxlanılmışdır.

Rabitə və yüksək texnologiyalar sektorunda əldə edilən nailiyyətlər beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən də yüksək qiymətləndirilmişdir. Dünya İqtisadi Forumu tərəfindən hazırlanmış “Qlobal informasiya texnologiyaları hesabatı 2014” adlı illik hesabatda göstərilir ki, ölkələrin informasiya texnologiyaları sahəsində inkişafını əks etdirən “Şəbəkələşmə hazırlığı indeksi” göstəricisinə görə Azərbaycan ötən illik mövqeyindən 7 pillə irəliləyərək 148 ölkə arasında 56-cı yerdən 49-cu yerə yüksəlmişdir. Hər zaman MDB ölkələri arasında yüksək mövqələrdə yer alan Azərbaycan bu reyting cədvəlinə əsasən bir çox aparıcı ölkələri də qabaqlamışdır.

“Ölkənin əhali yaşayan ərazisində mobil telefon şəbəkəsinin əhatəsi” reytinginə görə Azərbaycan dünyada 1-ci yerdə göstərilmişdir ki, bu da ölkənin tamamilə mobil şəbəkə signalı ilə təmin olunması deməkdir.

Eyni zamanda, “Şəbəkələşmə hazırlığı indeksi”nin formalaşmasına təsir edən İKT-nin əsas komponentlərinə görə Azərbaycan hər 100 nəfər arasında internet istifadəçilərinin sayına görə 148 ölkə arasında 59-cudur.

Hesabatda diqqət çəkən məqamlardan biri də odur ki, yuxarı orta gəlirli ölkələrlə müqayisədə Azərbaycan orta göstəricidən daha yaxşı nəticə qazanmış və hökumətin gələcəklə bağlı İKT sektoruna yanaşması üzrə 6-cı yeri tutmuşdur. MDB-də birinci olmaqla, ölkəmiz İKT sektorunun təbliğində hökumətin uğuruna görə 8-ci, hökumətin xidmətlərinin səmərəliliyində İKT-dən istifadə üzrə isə 11-ci yeri tutur.

2014-cü ildə İKT, informasiya və poçt sektorunda əldə olunan gəlirlərin həcmi əvvəlki illə müqayisədə 16,2 faiz artaraq 1,7 milyard manatı ötüb. Hazırda ölkə əhalisinin 73 faizi internet, 55 faizi isə genişzolaqlı xidmət istifadəçisidir. Hər iki göstərici üzrə Azərbaycan dünya orta göstəricisini təqribən 2 dəfə qabaqlayır. Həmçinin, Azərbaycan 100 nəfərə düşən sabit telefon abunəçilərinin sayına görə ümumdünya orta göstəricisini 18 faiz, mobil abunəçilərin sayına görə isə 15,2 faiz üstələyir. 2013-cü illə müqayisədə beynəlxalq internet kanallarının tutumu 50 Gbit/s artırılaraq 300 Gb/s-ə çatdırılıb ki, bu da ölkədə əhalinin internet xidmətlərindən istifadəsinin artmasının göstəricisidir. Eyni zamanda rəqəmli TV-nin əhatə dairəsi 99 faizə çatdırılıb ki, bu da MDB ölkələri arasında Azərbaycanın ön sıralarda olmasına imkan yaradıb. Həmçinin, Beynəlxalq Telekomunikasiya İttifaqının (BTİ) Səlahiyyətli Konfransında ölkəmiz ilk dəfə olaraq BTİ-nin Şurasına üzv seçilmişdir.

Dövlət Proqramına uyğun olaraq informasiya və rabitə xidmətlərinin yaxşılaşdırılması məqsədilə 2014-cü ildə regionlarda 42 poçt binası tikilmiş və ya əsaslı təmir olunmuş, 26 yeni EATS istismara verilmiş, 14704 nömrə artırılmışdır.

Su təchizatının və kanalizasiya xidmətlərinin yaxşılaşdırılması tədbirləri

“Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”na uyğun olaraq, ölkəmizdə su və kanalizasiya sistemləri də yenidən qurulur.

Bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlərin davamı olaraq, əhalinin su təchizatının və kanalizasiya xidmətlərinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı nəzərdə tutulmuş işlər 2014-cü ildə də davam etdirilmişdir. Ümumilikdə 2014-cü ildə bölgələrdə 2056,7 km su xətti çəkilmiş və ya təmir olunmuş və 1277,3 km kanalizasiya xətti çəkilmiş, 82 su anbarı tikilmiş və ya yenidən qurulmuş, 41 ədəd artezian quyusu

qazılmışdır.

Əhalinin su təchizatının yaxşılaşdırılması məsələsinin son dərəcə aktuallığını və vacibliyini nəzərə alaraq, ən qısa zamanda ölkə üzrə bu problemin həlli məqsədilə respublikanın şəhər və rayonlarında işlər intensiv şəkildə davam etdirilmişdir. Naxçıvan Şəhər Su Anbarı və Sutəmizləyici Qurğular Kompleksinin, Göygölə içməli suyun verilməsi layihəsinin, Goranboy şəhərinin su təchizatının yenidən qurulması və kanalizasiya sisteminin layihəsinin, Sabirabada içməli suyun verilməsi layihəsinin açılış mərasimləri olmuşdur.

Meliorasiya və irriqasiya tədbirləri

Ölkədə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının artırılması və yeni əkin sahələrinin dövrüyyəyə daxil edilməsi məqsədilə müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsi regionlarda aqrar sahənin davamlı inkişafında xüsusi rol oynamışdır. Dövlət Proqramına uyğun olaraq kənd yerlərində torpaqların suvarma və meliorasiya təminatının yaxşılaşdırılmasına, torpaq və su ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməsinə xüsusi önəm verilmişdir.

Belə ki, ölkə başçısının müvafiq sərəncamları ilə Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə əkin sahələrinin və əkin üçün istifadə olunan həyətyanı torpaq sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması, habelə əhalinin içməli suya olan tələbatının ödənilməsi üçün 35 şəhər və rayonun 394 yaşayış məntəqəsində 550 subartezian quyusunun layihələndirilməsi və qazılmasına 34,5 milyon manat, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabinetinə isə 2,0 milyon manat ayrılmışdır.

Həyata keçirilən böyük infrastruktur layihələrindən biri olan Şəmkirçay su anbarının açılışı olmuş, Taxtakörpü-Ceyranbatan kanalından suyun yeni suvarılan torpaqlara verilməsi üçün suburaxıcı qurğunun təməlinin qoyulması mərasimi keçirilmişdir. Başlanğıcını Azərbaycan ilə Rusiya sərhədində Samur çayından götürən və uzunluğu 182 kilometr olan Samur-Abşeron kanalı hazırda respublikanın şimal bölgəsi rayonlarının 150 min hektara yaxın torpaq sahəsini suvarma suyu və Bakı, Sumqayıt şəhərlərini, habelə Abşeron yarımadasını içməli, suvarma və texniki su ilə təmin edən irimiqyaslı kompleks su təsərrüfatı obyektidir.

Proqramın icra müddətində kənd təsərrüfatı torpaqlarında 314871,9 pm kollektor-drenaj şəbəkəsinin, 1024335,4 pm suvarma kanallarının tikintisi, bərpası və yenidən qurulması həyata keçirilmiş, əkin sahələrinin su təminatının yaxşılaşdırılması üçün 305 subartezian quyusu qazılmış, 26012 hektar torpaq sahəsində torpaqların meliorativ vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və 49830 hektar ərazidə torpaqların su təminatının yaxşılaşdırılması tədbirləri görülmüşdür.

Əhalinin təhlükəsizliyi tədbirləri

Əhalinin təhlükəsizliyi tədbirləri çərçivəsində Kür, Araz və onlara qovuşan dağ çaylarının mövcud torpaq mühafizə bəndlərinin 81,7 km məsafəsində hündürləndirmə və möhkəmləndirmə işləri, Kür-Araz çaylarının uçmaya məruz qalan sahillərində 234,0 km məsafədə qayakəsmə işləri, 4474 kubmetr həcmində betonitlərlə və 4259 kubmetr həcmində faşınla sahilbəkirtmə işləri yerinə yetirilmişdir. Şirvan, Yevlax, Ağcabədi, Bərdə, Göyçay, Saatlı, Sabirabad, Salyan, Ağsu, İsmayilli, Ağstafa, Qazax, Xaçmaz, Quba, Qusar, Astara, Balakən, Qax, Qəbələ, Oğuz, Şəki, Zaqatala və Tərtər rayonlarında sel sularından mühafizə tədbirlərinin həyata keçirilməsi sahəsində müvafiq işlər həyata keçirilmişdir.

Eyni zamanda, 2014-cü il ərzində Ağcabədi, Ağstafa, Gədəbəy, Goranboy, Göygöl, Qazax, Tovuz, Ağdam, Füzuli və Tərtər rayonlarında ərazilərin minalardan və partlamamış hərbi sursatlardan təmizlənməsi üzrə müvafiq tədbirlər uğurla həyata keçirilmişdir. Ümumilikdə, 2014-cü il ərzində 33,4 milyon kvadratmetr ərazi təmizlənməmiş, 2723 ədəd mina və PHS aşkar edilərək zərərsizləşdirilmiş və ərazilərdə təmizləmə işləri aparıldıqdan sonra tam təhlükəsiz vəziyyətdə yerli sakinlərə təhvil verilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Mənzil təsərrüfatı və abadlıq-quruculuq

Regionlarda mənzil-kommunal təsərrüfatının inkişafı, mənzil fondunun istismarı, saxlanması səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədilə, mənzil-kommunal sektorunda islahatların davam etdirilməsi, daşınmaz əmlak bazarının inkişafının dəstəklənməsi, yaşayış sahəsinə ehtiyacı olan aztəminatlı vətəndaşların, o cümlədən gənc ailələrin yaşayış sahəsi ilə təmin edilməsi üçün müvafiq tədbirlərin davam etdirilməsi, məişət tullantılarının idarəedilməsi sahəsində müvafiq tədbirlərin görülməsi, abadlıq-quruculuq və yaşıllaşdırma işlərinin davam etdirilməsi 2014-cü ildə də mənzil siyasətinin və abadlıq-quruculuq işlərinin əsas prioritetlərini təşkil etmişdir.

2014-cü ildə dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi prosesinin sürətləndirilməsi ilə əlaqədar 31 səhmdar cəmiyyətinin səhmləri satılmışdır ki, onlardan 24-ü regionların payına düşmüşdür.

Müasir beynəlxalq standartlara uyğun ünvan reyestirinin yaradılmasının davam etdirilməsi, şəhər və rayonlarda yeni qaydalarla ünvan vermə işinin başa çatdırılması məqsədilə, Sumqayıt şəhəri üzrə 124, Gəncə şəhəri üzrə 684, habelə ölkənin bir çox digər şəhər və rayonları üzrə küçə və prospektlərin daşınmaz əmlak obyektlərinə yeni qaydalara uyğun giriş və daxili ünvanlar təyin edilmişdir.

Daşınmaz əmlaka dair elektron kadastr məlumat bazasının yaradılması işlərinin sürətləndirilməsi məqsədilə, ünvan məlumatlarının Ünvan Reyestrinin İnformasiya Sisteminə inteqrasiya edilməsi istiqamətində işlər davam etdirilmiş, respublikanın 53 şəhər və rayonu üzrə sadə modelli elektron kadastr məlumat bazasının (100000 ha) yaradılması işlərinin icrası yekunlaşdırılmış, layihə çərçivəsində hazırlanmış kadastr məlumatları vahid informasiya bazasına köçürülmüş və istifadəyə verilmişdir.

Eyni zamanda, təmas xəttindən 3 km məsafədə yerləşən Ağdam rayonunun Çəmənli və Şükürəğalı kəndlərində 52 ədəd, Tovuz rayonunun Ağdam, Əlibəyli və Koxa Nəbi kəndlərində 980 ədəd, Ağbulaq və Hacallı kəndlərində 401 ədəd fərdi yaşayış evlərinin bərpası və tikintisi üçün ev sahiblərinə inşaat materiallarının paylanması işləri aparılmış, Füzulidə işğal zamanı dağıdılmış evlər bərpa edilmiş və yeni tikilmiş çoxmənzilli binaların açılışı olmuşdur.

Hesabat ilində, respublikanın şəhər və rayonlarında abadlıq-quruculuq işləri davam etdirilmiş, Abşeron rayonunda "Park Abşeron" əyləncə mərkəzinin, Gəncə şəhərində Heydər Əliyev park-kompleksinin, Göygöl rayonunda Bayraq Meydanı Kompleksinin açılışı olmuşdur.

Bundan başqa, Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Dünya Bankının birgə maliyyələşdirməsi ilə həyata keçirilən Bərk məişət tullantılarının vahid idarəçiliyi layihəsi çərçivəsində 10 yanvar 2014-cü il tarixində İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi və Dünya Bankı arasında 2014-2016-cı illəri əhatə edən Əlavə Maliyyələşdirməyə dair Saziş imzalanmış, "Bərk tullantıların vahid idarəçiliyi layihəsi" üzrə işlər davam etdirilir.

Sosial müdafiə tədbirləri

Ölkə vətəndaşlarının rifah halının yaxşılaşdırılması və aztəminatlı əhəlinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində nəzərdə tutulmuş tədbirlər Dövlət Programına uyğun olaraq ardıcılıqla davam etdirilmişdir. Bütün maliyyə mənbələri hesabına 2014-cü ildə aztəminatlı ailələrin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə şərait yaradılması, əlil və şəhid ailələri üçün mənzil tikintisi, müxtəlif reabilitasiya vasitələri ilə təminatı, bu sahədə xidmət şəbəkəsinin bütün bölgələr üzrə genişləndirilməsi, yeni sosial obyektlərin yaradılması istiqamətində bir sıra tədbirlər həyata keçirilmişdir.

20 iyun 2014-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiyaya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlil olmuş şəxslərin və şəhid ailələrinin sosial-məişət şəraitini yaxşılaşdırmaq məqsədi ilə Sərəncam imzalanmışdır. 22 dekabr 2014-cü il tarixində adıçəkilən Sərəncamın icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının 2014-cü il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan 10 milyon manat vəsait ayrılması ilə bağlı Sərəncam imzalanmışdır.

Həyata keçirilən tədbirlər sosial sahədə əhəmiyyətli müsbət dəyişiklikləri təmin etmişdir. 2014-cü ildə müharibə əlillərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə xüsusi önəm verilmişdir. Belə ki, müharibə əlillərinin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədilə, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamları ilə 2014-cü il aprelin 1-dən onlara verilən Prezident təqaüdünün məbləği I qrup əlillər üçün 150 manata, II qrup üçün 130 manata, III qrup üçün 100 manata çatdırılmış, Böyük Vətən müharibəsi iştirakçılarına təyin edilən Prezident təqaüdünün məbləği isə 100 manata qaldırılmışdır. Həmçinin, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün müdafiəsi uğrunda döyüşlərdə fiziki sağlamlıqlarını itirmiş Qarabağ müharibəsi əlilləri və şəhid ailələrinin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması, onların yeni mənzillərlə təmin olunması istiqamətində işlər davam etdirilmiş, bu istiqamətdə həyata keçirilən genişmiqyaslı tədbirlər çərçivəsində 2014-cü il ərzində regionlarda 216 mənzilli yaşayış binaları tikilərək müvafiq kateqoriyadan olan şəxslərin istifadəsinə verilmişdir.

Bununla yanaşı, Azərbaycan Respublikasında pensiya təminatı sisteminin formalaşmasında beynəlxalq inkişaf tendensiyalarının nəzərə alınması və pensiya təminatının daim yenilənən müasir tələblərə uyğunlaşdırılması, inkişaf etmiş ölkələrin bu sahədə təcrübəsindən istifadə edilməklə uzunmüddətli dövr üçün pensiyaçıların etibarlı sosial müdafiəsinə nail olmaq məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən “2014-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında pensiya təminatı sisteminin islahatı Konsepsiyası”nın təsdiq edilməsi haqqında Sərəncam imzalanmışdır. Hesabat dövrü ərzində məcburi dövlət sosial sığortasının əhatə dairəsi genişləndirilmişdir. Belə ki, 2014-cü ildə fərdi uçota alınanların sayı 285 min nəfər artmışdır. Görülən tədbirlər nəticəsində məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə daxilolmalar 2014-cü ildə əvvəlki illə müqayisədə 10,2 faiz və ya 160,8 milyon manat artaraq 1744,7 milyon manat təşkil etmişdir.

Azərbaycanın sürətli sosial-iqtisadi inkişafının əsas xarakterik xüsusiyyətlərindən biri də ölkədə həyata keçirilən siyasətin müsbət nəticələrinin hər bir vətəndaşın həyatında öz əksini tapması, insanların rifah halının yaxşılaşmasıdır. Ölkə başçısının müvafiq Fərman və Sərəncamlarına əsasən, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində doğma torpaqlarından didərgin düşən vətəndaşlarımızın həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması və bu sahədə təsirli tədbirlərin görülməsi diqqət mərkəzində saxlanılmışdır. 2014-cü ildə ölkə başçısının iştirakı ilə Ağdam rayonunda 632, Gəncə şəhərində 1500 və 600 məcburi köçkün ailəsi üçün salınmış yeni qəsəbələrin açılışı olmuşdur. İl ərzində 7 yeni yaşayış kompleksi salınmış, 2288 şagird yerlik 7 məktəb inşa edilmiş, həmçinin 6 uşaq bağçası, 6 tibb məntəqəsi tikilib istifadəyə verilmiş, 51 kilometr yol, 96 kilometr su xətti, 136 kilometr elektrik xətti, 86 kilometr qaz xətti çəkilmiş, 75 ədəd yüksək gərginlikli transformator quraşdırılmışdır. Beləliklə, 2014-cü ildə 4450 ailənin və ya 22 min məcburi köçkünün mənzil-məişət şəraiti yaxşılaşdırılmışdır.

Bundan başqa, Sabirabad rayonunda Saatlı, İmişli, Kürdəmir, Hacıqabul, Salyan, Beyləqan rayonlarının və Şirvan şəhərinin 900 minə yaxın sakininə xidmət edəcək “ASAN xidmət” mərkəzinin açılışı olmuşdur.

Təhsil müəssisələrinin tikintisi və yenidənqurulması

Dövlət Proqramının icrası ilə əlaqədar hesabat dövründə regionlarda sosial infrastruktur obyektlərinin, xüsusən də təhsil müəssisələrinin tikintisi, əsaslı təmiri və onların maddi-texniki bazasının müasir tələblərə uyğun qurulması işləri davam etdirilmişdir. Hesabat dövründə ölkə Prezidenti Gəncə şəhərində, Beyləqan, İsmayilli, Füzuli, Sabirabad rayonlarında məktəb və uşaq bağçalarının açılış mərasimlərində iştirak etmişdir.

Təhsilin məzmununun müasirləşdirilməsi və onun keyfiyyətinin artırılması sahəsində yeni məktəblərin inşası ilə yanaşı təhsil müəssisələrinin informasiya-kommunikasiya üzrə maddi-texniki bazasının təkmilləşdirilməsi, kompüter avadanlığı və digər zəruri rəqəmsal avadanlıqla təminatının yaxşılaşdırılması da mühüm vəzifələrdən biri kimi qarşıya qoyulmuşdur.

Təhsil sistemində aparılan uğurlu islahatlar nəticəsində əhalinin təhsil səviyyəsi ilbəl artımla müşahidə olunmuşdur. Eyni zamanda, 2014-cü il ərzində regionlarda 190-dan çox tədris müəssisəsi tikilmiş və ya əsaslı təmir olunmuşdur.

Regional inkişaf prosesi çərçivəsində yeni məktəblərin tikintisi və onların informasiya texnologiyaları ilə təmin edilməsi, təhsil sahəsində həllini gözləyən problemlərin aradan qaldırılması nəticəsində ölkə üzrə şagirdlərin mütləq əksəriyyətinin təlim şəraiti yaxşılaşdırılmışdır.

Səhiyyə müəssisələrinin tikintisi və yenidənqurulması

İqtisadiyyatın dinamik inkişafı səhiyyə sahəsinə də öz təsirini göstərməklə regionlarda əhaliyə göstərilən tibbi xidmətin keyfiyyətinin yüksəlməsinə gətirib çıxartmışdır. Azərbaycan səhiyyəsinin son illərdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə keçdiyi böyük yol ilk növbədə, geniş islahatlarla xarakterizə olunur. Bu islahatlar ölkədə səhiyyə infrastrukturunun tamamilə yenidən qurulmasına xidmət edir.

Hesabat ilində də respublikanın bütün bölgələrində əhalinin sağlamlığının qorunması istiqamətində işlər məqsədyönlü şəkildə davam etdirilmiş, yeni müalicə və diaqnostika mərkəzləri, xəstəxanalar, ambulatoriya-poliklinika müəssisələri tikilmiş və təmir edilmişdir.

2014-cü ildə 60-dan çox səhiyyə müəssisəsi tikilmiş və əsaslı təmir olunmuş, əhalinin keyfiyyətli səhiyyə xidmətlərindən istifadəsinin təmin edilməsi üçün bütün tibb müəssisələri müasir və elmin ən son yeniliklərinə əsaslanan avadanlıqlarla təchiz edilmişdir. Regionlarda istifadəyə verilmiş yeni xəstəxanalar, səhiyyə infrastrukturunun yaradılması və mövcud tibb ocaqlarının yenidən qurulması bir daha sübut edir ki, Azərbaycan dövləti vətəndaşların sağlamlığının təmin edilməsi üçün mühüm işlər görür. Bu dövrdə İsmayilli rayon mərkəzi xəstəxanası, Kəngərli rayon mərkəzi xəstəxanası və digərləri müasir standartlara uyğun şəkildə tikilmiş və avadanlıqlarla təchiz olunmuşdur.

Mədəniyyət müəssisələrinin tikintisi və yenidənqurulması

2014-cü ildə regionlarda mədəni irsin qorunması, daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin bərpası və qorunması, tarix və mədəniyyət qoruqlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi və inkişafı, mədəniyyət obyektlərinin əsaslı təmiri və tikintisi üzrə müvafiq tədbirlər davam etdirilmişdir. Eyni zamanda, şəhər və rayonlarda aparılan quruculuq işləri çərçivəsində park və xiyabanların salınması, mövcud olanların isə yenidən qurulması bölgələrin daha da gözəlləşməsi, regionların simasına yeni elementlərin əlavə olunması ilə müşayiət edilmişdir. Müasir tələblər səviyyəsində qurulan park və xiyabanlar, mədəniyyət müəssisələri regionlarda yaşayan əhalinin asudə vaxtlarının keçirilməsi üçün mühüm rol oynamış, istismara verilmiş bütün obyektlərdə milli memarlıq üslubu ilə müasirlik tam uzlaşdırılaraq, maraqlı elementlər və formalardan istifadə edilmişdir.

2014-cü ildə mədəniyyət sahəsində də bir sıra mühüm layihələr həyata keçirilmiş, 43 mədəniyyət obyekti tikilmiş və ya əsaslı təmir edilmişdir. Gəncə, Ağdaş, Neftçala, Xızı, Göygöl, Daşkəsən, Goranboy və Abşeronda Heydər Əliyev Mərkəzləri, Gəncədə Nizami Gəncəvi və Məhsəti Gəncəvi muzeyləri, Füzulidə Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyi, Qəbələ Arxeoloji Mərkəzi, Abşeronda musiqi məktəbi istifadəyə verilmiş, Gəncə Dövlət Dram Teatrının yeni binasının təməli qoyulmuşdur.

Görülən işlərin davamı olaraq, 2014-cü ildə ölkə başçısının müvafiq sərəncamları ilə Gəncə Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu ərazisindəki "İmamzadə" kompleksində abadlıq-quruculuq işlərinin aparılmasına, Ağstafa şəhərində Uşaq Musiqi Məktəbinin yeni binasının tikintisi və rayon mədəniyyət evinin əsaslı təmirinə əlavə vəsait ayrılmışdır.

Gənclər və idman müəssisələrinin tikintisi və yenidənqurulması

Azərbaycanda olimpiya hərəkatında yeni mərhələnin başlanması ilə ölkəmiz dünyanın idman ailəsinə daxil olmuşdur. Bu sahənin sürətli inkişafının təmin edildiyi Azərbaycan artıq beynəlxalq əhəmiyyətli idman

yarıqlarının keçirilməsi üçün əlverişli məkana çevrilmişdir. Son illərin əsas xarakterik xüsusiyyəti ölkədə geniş maddi-texniki bazaya malik idman infrastrukturunun yaradılması, idmançıların sosial problemlərinin həllinə dair daha təsirli tədbirlərin görülməsidir. İlk növbədə, regionlar da daxil olmaqla bütün ölkə üzrə beynəlxalq standartlara malik yeni, müasir idman qurğularının, Olimpiya İdman komplekslərinin tikilməsi ölkədə yeni idmançı nəslinin yetişməsinə, idmanın kütləviliyinin təmin olunmasına və idmançılarımızın beynəlxalq yarışlarda yüksək nəticələr qazanmasına təkan vermişdir.

2014-cü il ərzində də gənclərin vətəndaşlıq tərbiyəsi və cəmiyyətdə iştirakı, intellektual və yaradıcı gənclərin inkişafı üçün şəraitin yaradılması, regionda yaşayan gənclərin fəallığının artırılması məsələlərinə xüsusi diqqət ayrılmış, bölgələrdə 11 idman və gənclər obyektı, o cümlədən Göygöl Olimpiya İdman Kompleksi, Beyləqanda şahmat məktəbi və şəhər stadionu, Naxçıvan, Beyləqan və Göygöl Gənclər mərkəzləri, Abşeronda şahmat məktəbi və Masazır idman stadionu, Daşkəsəndə Gənclərin Təlim və İstirahət Mərkəzi istifadəyə verilmiş, Gəncədə Olimpiya Parkının təməli qoyulmuşdur.

Turizm sahəsinin inkişafı

Son illərdə ölkəmizdə həyata keçirilən uğurlu siyasət nəticəsində turizmin inkişafı istiqamətində mühüm layihələrin icrası, otel biznesi Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun aparıcı sahəsi kimi turizmi ölkə iqtisadiyyatının prioritet sahəsinə çevirmişdir. Yalnız ölkə paytaxtında deyil, regionlarda da otel biznesinin dünya standartları səviyyəsində qurulması, qonaqların və turistlərin qəbulu üçün silsilə tədbirlərin reallaşdırılması bu sahənin inkişafına mühüm təkan vermişdir. Ölkəmizdə turizm komplekslərinin sayının çoxalması Azərbaycanın iqtisadi potensialını nümayiş etdirməklə yanaşı, həm də respublikamıza gələn turistlərin sayının artmasına zəmin yaratmaqdadır.

2014-cü ildə də turizmin davamlı inkişafı çərçivəsində müasir standartlara uyğun turizm xidməti infrastrukturunun yaradılması, turizmin müxtəlif növlərinin inkişaf etdirilməsi istiqamətində işlər davam etdirilmiş, Dövlət Proqramı çərçivəsində respublikanın müxtəlif regionlarında ölkə başçısının iştirakı ilə bir sıra yeni turizm obyektlərinin, o cümlədən Qəbələ "Tufan" Dağ-Xizək Yay-Qış İstirahət Kompleksinin birinci mərhələsinin, "Qafqaz Yengicə Termal Hotel və SPA", "Şamaxı Palace Platinum By Rixos" və Naftalan "Qarabağ SPA and Resort" otel komplekslərinin açılışı olmuşdur.

“Biz hər bir bölgədə, hər bir rayonda təxminən eyni mənzərəni müşahidə edirik. İnkişaf, abadlıq, quruculuq, sosial layihələrin icrası və ümumiyyətlə, böyük canlanma prosesi gedir. Bu, məni çox sevindirir. Mən mütəmadi qaydada bölgələrdə oluram, vəziyyətlə tanış oluram və hər dəfə müsbətə doğru dəyişiklikləri görəndə çox sevinirəm”.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin regionlara səfərləri Dövlət Proqramının icrasına təkan verir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin əvvəlki illərdə olduğu kimi 2014-cü ildə də bölgələrə müntəzəm səfərləri, rayonlarda əhali ilə keçirilən görüşləri, bir sıra obyektlərin açılış və təmələqoyma mərasimlərində iştirakı, eləcə də yerlərdəki vəziyyətlə hərtərəfli tanış olması, regionların sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı müəyyən edilmiş prioritetlər üzrə konkret tapşırıqlar və göstərişlər verməsi regional inkişaf üzrə III Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrasının sürətlənməsinə təkan vermiş, insanlar arasında böyük ruh yüksəkliyi yaratmışdır.

Dövlət başçısı regionların inkişafını 2014-cü il ərzində də diqqət mərkəzində saxlamış, Xızı, Abşeron, Ağdaş, Neftçala, Bərdə, Beyləqan, Saatlı, Şamaxı, İsmayılı, Göygöl, Daşkəsən, Goranboy, Şəmkir, Ağdam, Füzuli, Kəngərli və Sabirabad rayonlarında, Sumqayıt, Gəncə, Naftalan, Şirvan və Naxçıvan şəhərlərində bir sıra infrastruktur obyektlərinin açılış və təmələqoyma mərasimlərində iştirak etmiş, istehsal təyinatlı müəssisələrin fəaliyyəti ilə maraqlanmış, yerlərdə ictimaiyyətin nümayəndələri ilə görüşlər keçirmiş, onların problem və qaygıları ilə yaxından tanış olmuşdur.

Dövlət başçısının bölgələrə etdiyi səfərlər çərçivəsində 120-yə yaxın müxtəlif təyinatlı obyektlərlə tanışlığı, o cümlədən yeni müəssisələrin açılış və təmələqoyma mərasimlərində iştirakı, müxtəlif bölgələrdə yerli ictimaiyyətlə keçirdiyi mütəmadi görüşlər respublikamızın sosial-iqtisadi sahələrinin inkişafına böyük təkan vermişdir.

“Bu il “Sənaye ili”dir və əlbəttə ki, sənaye istehsalının inkişafına xüsusi diqqət yetirilmişdir. Bir çox zavodlar, fabriklər, istehsalat sahələri açılmışdır”.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

2014-cü ildə də regionların tarazlı inkişafı siyasətinə uyğun olaraq mövcud potensialdan səmərəli istifadə məqsədilə müəssisələrin fəaliyyətinin bərpasına, yeni müəssisələrin yaradılmasına, eləcə də kənd təsərrüfatı infrastrukturunun formalaşması və mövcud emal müəssisələrinin istehsal imkanlarının artırılmasına xüsusi diqqət yetirilmişdir. İqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, sahibkarlığın inkişafı, investisiya mühitinin daha da yaxşılaşdırılması nəticəsində ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun dinamik inkişafı təmin edilmiş, müasir dünya standartlarına cavab verən və ixrac qabiliyyətli yeni istehsal və emal müəssisələrinin yaradılması daha da sürətlənmişdir. Bölgələrə mütəmadi səfərləri çərçivəsində ölkə başçısı iri istehsal və xidmət müəssisələrinin fəaliyyəti ilə tanış olmaqla yanaşı, özəl sektorun, xüsusilə sənaye və kənd təsərrüfatı sahələrinin inkişafına xidmət edən bir sıra yeni infrastruktur obyektlərinin açılış və təməlqoyma mərasimlərində də iştirak etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il yanvar ayının 21-də** Gəncə şəhərində “DET-AL Alüminium” MMC-nin Detal Alüminium Kompleksinin alüminium yarımfabrikat istehsalı zavodlarının açılış mərasimində iştirak etmişdir. Kompleksdə dünya standartlarının tələblərinə cavab verən, illik istehsal gücü 50 min ton olan metaltökmə və fasiləsiz yayma, təzyiqlə emal və boyama zavodları qurulmuşdur. Zavodlarda yerüstü sahələrlə yanaşı, texnologiyanın xüsusi tələblərini və texniki təhlükəsizlik qaydalarını əsas tutan, 8-11 metr dərinliyində yerləşən, 8500 kvadratmetr yeraltı istehsal və texniki sahələr də mövcuddur. Burada 6-10 millimetr qalınlığında alüminiumdan fasiləsiz tökmə rulonlar və alüminium vərəqələr istehsal edilir. İstehsal ediləcək məhsulların Türkiyə, İtaliya, Polşa, Misir, Rusiya və Ukrayna kimi ölkələrə ixracı nəzərdə tutulur. Zavodların fəaliyyəti nəticəsində 300-ə yaxın yeni iş yeri açılmışdır. Bütövlükdə “DET-AL Alüminium” Kompleksində 1400 nəfər işlə təmin edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il fevral ayının 25-də** Sumqayıtda Azərbaycan kağız və karton istehsalat kombinatının açılış mərasimində iştirak etmişdir. Müəssisənin yaradılmasına İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən dövlətin güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır. Qafqazda yeganə olaraq Azərbaycanda qurulmuş kombinat aparıcı ölkələrin tanınmış şirkətlərinin müasir avadanlığı ilə təchiz edilmişdir. Müəssisənin xammala tələbatının 90 faizi tullantı kağızın tədarükü hesabına ödəniləcək və ildə 850 min şam ağacının kəsilməsinin və meşələrin məhv olmasının, həmçinin atmosfərə xeyli miqdarda zərərli maddələrin buraxılmasının qarşısı alınacaqdır. İllik emal gücü 50 min ton olan kombinatda 150 nəfər işlə təmin edilmişdir.

Həmin gün dövlət başçısı Sumqayıt yağ fabrikinin açılış mərasimində də iştirak etmişdir. Müəssisənin yaradılmasına İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən dövlətin güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır. Fabrikdə illik 270 min ton yağ məmulatı, o cümlədən qarğıdalı, günəbaxan, marqarin yağları və əridilmiş yağlar, şokolad yağları və mayonezlər istehsalı nəzərdə tutulmuşdur. Fabrikdə müasir texnologiyalara əsaslanan avadanlıqlarla istehsal edilən məhsullar ekoloji cəhətdən təmiz olmaqla yanaşı, rəqabətə davamlılığı ilə seçilir. Məhsulların Gürcüstan, İraq, Tacikistan, Qazaxıstan, Türkmənistan və digər ölkələrə ixrac edilməsi nəzərdə tutulur. Fabrikdə 250 yeni iş yeri yaradılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il fevral ayının 25-də** Sumqayıtda mis emalı zavodunun açılış mərasimində iştirak etmişdir. Zavodda mis katod lövhələrin elektroliz üsulu ilə, eyni zamanda hazır mis məmulatlarının ekoloji cəhətdən təmiz istehsalı təşkil olunmuşdur. Müəssisənin yaradılmasına İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən dövlətin güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır. Burada istehsal olunan lövhələrin mis tərkibi ən yüksək göstərici olan 99,99 faizə malikdir. Bu məhsuldan Sumqayıt Texnologiyalar Parkında yerləşən müəssisələrdə yarımfabrikat kimi istifadə olunaraq müxtəlif ölçülü mis naqillərin və digər mis məmulatların istehsalı həyata keçirilir. Layihənin icrası nəticəsində 70 yeni iş yeri yaradılmışdır.

Ölkə başçısı **2014-cü il aprel ayının 7-də** Naxçıvan Biznes Mərkəzində yaradılan şəraitlə tanış olmuşdur. Muxtar Respublikanın biznes mühitinin və imkanlarının nümayişi, təbliği baxımından mühüm rolə malik mərkəz inzibati hissə və geniş sərgi salonundan ibarətdir. Mərkəzin əsas fəaliyyət sahəsi sahibkarların maarifləndirilməsi, iş adamlarına ölkəmizdə, o cümlədən Muxtar Respublikada həyata keçirilən iqtisadi islahatlar, beynəlxalq iqtisadi əlaqələr, dünya və ölkə iqtisadiyyatındakı yeniliklər, sahibkarların yeni iş təcrübələri, marketinq fəaliyyəti, reklam işi, dünya maliyyə sistemindəki vəziyyət və dəyişikliklər barədə məlumat verməkdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il may ayının 1-də** Ağdaş rayonunda meyvə emalı zavodunun açılış mərasimində iştirak etmişdir. Müəssisənin yaradılmasına İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən dövlətin güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır. Ümumi sahəsi 2 min kvadratmetr olan zavod quru meyvə, bəhməz istehsalı və köməkçi sahələrdən ibarətdir. Burada əsasən xurma, üzüm, gavalı, ərik və almadan meyvə quruları istehsal olunur. Bu məqsədlə mövsüm ərzində 1,2 min tonadək müxtəlif meyvələrin tədarükü və emalı nəzərdə tutulur. Müxtəlif xəstəliklərin müalicəsi üçün təbabətdə geniş istifadə olunan bəhməzin Azərbaycanda ilk dəfə sənaye üsulu ilə istehsalı məhz bu zavodda həyata keçirilir. Müəssisədə tut, xurma, üzüm və zoğal kimi meyvələrdən il ərzində 20 ton bəhməz istehsal olunması planlaşdırılır. Layihənin icrası nəticəsində 30 yeni iş yeri yaradılmışdır.

Həmin gün ölkə başçısı İlham Əliyev Ağdaşda Gilan yem emalı zavodunun açılış mərasimində iştirak etmişdir. Quşçuluq və maldarlıq təsərrüfatları üçün yem istehsalı sahəsi tanınmış xarici şirkətlərin texnologiyası və avadanlığı əsasında qurulmuşdur. Zavodun istehsal gücü illik 210 min tondur və xammal kimi əsasən yerli məhsullardan istifadə olunur. Bunun üçün Samux, Beyləqan, Biləsuvar və Qəbələdə taxıl, arpa, qarğıdalı və günəbaxan sahələri yaradılmışdır. Layihənin icrası nəticəsində 105 yeni iş yeri yaradılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il avqust ayının 28-də** Horadiz tikiş fabrikinin açılış mərasimində iştirak etmişdir. Fabrikdə quraşdırılmış müasir texnika və dəzgahlar keyfiyyətli məhsul istehsalına geniş imkanlar açır. İlk dövrdə məktəbli formalarının və hərbi geyimlərinin istehsalının nəzərdə tutulduğu fabrikdə 100 nəfər işlə təmin edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il sentyabr ayının 22-də** Qəbələ rayonunda Gilan Qida Şəhərciyində inşa olunmuş yeni emal müəssisələri ilə tanış olmuşdur. Yeni kartof emalı müəssisəsində yarımfabrikat dondurulmuş kartof və kartof çipsi istehsalı nəzərdə tutulmuşdur. Avtomatlaşdırılmış sistem üzrə çalışan kartof istehsalı xəttinin istehsal gücü saatda 3 ton, çips istehsalı xəttinin istehsal gücü isə saatda 1 ton hazır məhsul təşkil edir.

Yeni sərinləşdirici içkilər istehsalı müəssisəsində isə 3 istehsal xəttində 9 növ qablaşdırmada 48 çeşiddə məhsul istehsalı nəzərdə tutulmuşdur. İstehsal olunan məhsullar sırasına meyvə lətlı içkilər və soyuq çay, limonad, qazlı və qazsız su və digər qazlı sərinləşdirici içkilər daxildir.

Dövlət başçısı **2014-cü il oktyabr ayının 18-də** Gəncə şəhərində “Stadler” vaqon istehsalı zavodunun təmələqoyma mərasimində iştirak etmişdir. Zavodun 2016-cı ildə fəaliyyətə başlaması planlaşdırılır. Bu zavodda istehsal olunacaq vaqonların Türkiyə, Gürcüstan, Qazaxıstan, Özbəkistan, Türkmənistan və İrana satılması da nəzərdə tutulur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il noyabr ayının 15-də** “Şəmkir Aqropark”ın təmələqoyma mərasimində iştirak etmişdir. Respublikada ilk dəfə Şəmkir rayonunda 543 hektar ərazidə yaradılacaq aqroparkda müasir istixana kompleksi, şitillik, tinglik və intensiv bağçılıq təsərrüfatları, meyvə və tərəvəz emalı zavodları, tara istehsalı fabriki, logistika və aqroservis mərkəzi, soyuducu anbar,

satış mərkəzləri, avtopark, elmi araşdırma və innovasiyalar mərkəzi, otel və müxtəlif infrastruktur müəssisələrinin inşası nəzərdə tutulmuşdur. Aqroparkda müasir texnologiyaların tətbiqi ilə istehsal, emal, logistika – məhsulları saxlama, çeşidləmə, qablaşdırma, markalama, daşınma, daxili və xarici bazarlarda satış, yaşıl marketlər və fermer mağazaları üzrə fəaliyyətlərin vahid ərazidə cəmləşməsi rəqabətqabiliyyətli kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsullarının istehsalına şərait yaradacaqdır. “Şəmkir Aqropark”da yaradılacaq müəssisələrin maliyyələşdirilməsinin böyük hissəsinin İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu vasitəsilə dövlətin güzəştli kreditləri hesabına həyata keçirilməsi planlaşdırılır.

Həmin gün ölkə başçısı Şəmkir rayonunda çörək zavodunun açılış mərasimində də iştirak etmişdir. Müəssisənin yaradılmasına İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən dövlətin güzəştli kredit vəsaiti ayrılmışdır. Dünyanın məşhur şirkətlərinin ən son texnologiyaları əsasında qurulmuş zavodda “Nəfis çörək” brendi ilə ilkin olaraq 15 növ çörək məhsullarının istehsalı nəzərdə tutulmuşdur. Gündəlik layihə gücü 50 ton olan zavodda istehsal prosesi tam avtomatlaşdırılıb. Zavodda ikinövbəli iş rejimi tətbiq edilməklə, ümumilikdə 100-dək yeni iş yeri açılmışdır.

“Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində ayrı-ayrı layihələr icra olunmağa başlamışdır ki, bütün şəhərlərdə içməli su, kanalizasiya problemi həllini tapsın. Bu məsələyə çox böyük diqqət göstərilir və işlər artıq icra olunur”.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Son illərdə respublikamızın yaşayış məntəqələrində su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması və inkişaf etdirilməsi istiqamətində bir sıra mühüm layihələr həyata keçirilir, yeni su təchizatı və kanalizasiya obyektləri tikilib istismara verilir, digər zəruri tədbirlər yerinə yetirilir. Görülən tədbirlər əhalinin içməli su ilə fasiləsiz təmin olunmasına müsbət təsir göstərməkdədir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev ölkənin bütün bölgələrində su və kanalizasiya təchizatı sahəsində həyata keçirilən kompleks tədbirlərin və yenidənqurma işlərinin icrasını 2014-cü il ərzində də diqqət mərkəzində saxlamışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il yanvar ayının 21-də** Göygöl şəhərinə içməli suyun verilməsi mərasimində iştirak etmişdir. Layihə çərçivəsində mənbəyi Murov dağının ətəyində olmaqla Kürəkçayın başlanğıcında yerüstü suların yığılması və süzülmesi üçün ümumi sahəsi 15 min kvadratmetr olan möhtəşəm hidrotexniki suqəbuledici-təmizləyici-ötürücü qurğular kompleksi və suyun əhaliyə çatdırılması üçün magistral içməli su xətti, eyni zamanda şəhərin müxtəlif yüksəkliklərində hər birinin tutumu 1000 kubmetr olan 6 su anbarı və suyun xlorlanması üçün qurğu tikilmişdir. Bu xətlə Göygöl şəhəri ilə yanaşı, Toğana, Çaykənd, Yeni Zod, Göyçəkənd, Mixaylovka, Hacıkənd, Aşıqlı kəndlərinin əhalisi fasiləsiz olaraq təmiz içməli su ilə təmin ediləcəkdir. Qurğunun potensial gücü əhalinin 2031-ci ilə olan artım proqnozunu nəzərə almaqla 29 min nəfər şəhər əhalisinin saniyədə 72 litr və 10 min nəfər kənd əhalisinin saniyədə 18 litr su ilə fasiləsiz tam təmin olunmasına imkan verəcəkdir.

Ölkə başçısı **2014-cü il aprel ayının 7-də** Naxçıvan Şəhər Su Anbarı və Sutəmizləyici Qurğular Kompleksinin istifadəyə verilməsi mərasimində iştirak etmişdir. Kompleksdə ən müasir avadanlıqlar quraşdırılmışdır. Təmizləmə prosesində xammal kimi ozon və duzdan istifadə olunması isə suyun insan sağlamlığı üçün yararlılığına tam zəmanət verir. Sutəmizləyici qurğuda bütün iş prosesinin avtomatik olaraq tənzimlənməsi sistemin etibarlılığını və davamlılığını təmin edir, laboratoriyada quraşdırılan müasir avadanlıq suyun tərkibinə gündəlik nəzarət etməyə imkan verir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il oktyabr ayının 18-də** Goranboy şəhərinin su təchizatının yenidən qurulması və kanalizasiya sisteminin yaradılması layihəsinin icrasının başa çatması ilə əlaqədar təşkil olunan mərasimdə iştirak etmişdir. Layihəyə əsasən, Goranboy şəhəri və rayonun 18 yaşayış məntəqəsinin, Naftalan şəhəri və kurort şəbəkəsi də daxil olmaqla Qaşaltı və Qasımbəyli kəndlərinin içməli su tələbatını ödəmək üçün saniyədə 114 litr içməli su verilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Potensial layihə gücü saniyədə 200 litr su ötürə bilən bu qurğu 2031-ci ilədək Goranboy əhalisinin 75 faizini, Naftalan əhalisinin isə 100 faizini təmin etməyə hesablanmışdır.

Dövlət başçısı **2014-cü il dekabr ayının 15-də** Sabirabad şəhərinə içməli suyun verilməsi mərasimində iştirak etmişdir. Layihə 2030-cu ilə qədər perspektiv inkişaf nəzərə alınmaqla Sabirabad şəhəri, Qalaqayın, Suqovuşan, Kürkənd, Əsədli, Bulaqlı, Balakənd kəndlərində 50 min nəfərdən artıq insanın su təchizatının yaxşılaşmasına hesablanıb. Sabirabad və Saatlı şəhərlərində əhalinin keyfiyyətli və dayanıqlı su təchizatının təmin edilməsi məqsədilə Hacıqabul rayonu ərazisində yerləşən və Abşeron yarımadasını içməli su ilə təmin edən Kür sutəmizləyici qurğularından 62 kilometr uzunluğunda magistral su kəməri tikilmişdir.

“Suvarma, meliorasiya, kənd təsərrüfatı, sahibkarlıq, enerji təhlükəsizliyi, içməli su, yəni, insanların sağlamlığı və inkişaf. Bax, budur hər layihədə cəmləşən amillər. Ancaq Azərbaycan dövlətinin güclü iradəsi, düşünülmüş siyasəti, planlı şəkildə apardığı siyasət nəticəsində bu layihələrin icrası mümkün olmuşdur”.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Ölkədə kənd təsərrüfatının infrastruktur təminatının, o cümlədən torpaqların suvarma və meliorasiya təminatının yaxşılaşdırılması istiqamətində son illər ərzində məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilmişdir ki, bu da aqrar sahənin inkişafında əhəmiyyətli rol oynayır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il iyul ayının 22-də** Xızı rayonuna səfəri çərçivəsində Taxtakörpü-Ceyranbatan kanalından suyun yeni suvarılan torpaqlara verilməsi üçün suburaxıcı qurğunun təməlinin qoyulması mərasimində iştirak etmişdir. Uzunluğu 182 kilometr olan Samur-Abşeron kanalı hazırda respublikanın şimal bölgəsi rayonlarının 150 min hektara yaxın torpaq sahəsini suvarma suyu, Bakı, Sumqayıt şəhərlərini, habelə Abşeron yarımadasını içməli, suvarma və texniki su ilə təmin edən irimiqyaslı kompleks su təsərrüfatı obyektidir.

Ölkə başçısı **2014-cü il avqust ayının 28-də** Füzuli rayonunda Mil-Muğan hidroqovşağının fəaliyyəti ilə tanış olmuşdur. Hidroqovşaq sel vaxtı saniyədə 2700 kubmetr su buraxmaq qabiliyyətinə malikdir. Mil-Muğan hidroqovşağından götürülən suyun Baş Mil kanalı ilə Yuxarı Mil, Yeni Xanqızı və digər kanallara ötürülməsi, beləliklə də Füzuli, Beyləqan, Ağcabədi və İmişli rayonlarında 120 min hektara yaxın əkin sahəsinin su ilə təmin edilməsi nəzərdə tutulub. Baş Mil kanalından su götürən Yuxarı Mil kanalının tikintisi Beyləqan və Ağcabədi rayonlarının inzibati ərazilərində 4800 hektar sahədə pilot taxılçılıq təsərrüfatının yaradılmasına imkan vermişdir. Taxılçılıq təsərrüfatının inkişafı məqsədilə kanalın daha 5 kilometrə yaxın hissəsi və onun üzərində, Füzuli rayonunun ərazisində nasos stansiyası tikilmiş, bununla da 4 min hektar torpaq sahəsinə suvarma suyunun çatdırılması mümkün olmuşdur. Kanalın tikintisinin davam etdirilməsi nəticəsində 20 min hektara yaxın, o cümlədən Ağcabədi rayonunun 7637 hektar torpaq sahələri suvarma suyu ilə təmin ediləcəkdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il noyabr ayının 15-də** Şəmkiçay su anbarının açılış mərasimində iştirak etmişdir. Anbarın ümumi su tutumu 164,5 milyon kubmetr, faydalı həcmi 156,3 milyon kubmetr, su anbarı bəndinin nüvə hissəsindən hündürlüyü 196 metrdir. Su anbarında yığılan suyu əkin sahələrinə nəql edəcək əsas magistral kanal, sağ və sol sahil magistral kanalları, həmçinin maşın kanalı üçün qidalandırıcı kanal inşa olunmuşdur. Dövlət başçısının tapşırığına əsasən aparılan dəqiqləşdirmə nəticəsində Şəmkiçay, Göygöl, Samux və Goranboy rayonlarında su təminatı yaxşılaşdırılacaq 54 min hektar və yeni suvarılacaq 17 min hektar torpaq sahələrinin olduğu müəyyənləşdirilmişdir. Bununla yanaşı, Şəmkiçay su anbarından Gəncə və Şəmkiçay şəhərlərinə, Samux rayonunun Nəbiəğalı qəsəbəsinə saniyədə 1,6 kubmetr su verməklə əhəlinin içməli su təchizatı yaxşılaşdırılacaqdır.

“Bu gün Azərbaycan tam enerji təhlükəsizliyini təmin edib, başqa ölkələrin enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində də öz rolunu oynayır və bu rol getdikcə artacaqdır. Yeni elektrik stansiyalarının fəaliyyətə başlaması, yeni stansiyaların təməl daşının qoyulması, neft-qaz sahəsində görülən işlər, alternativ bərpa olunan enerji növlərinin yaradılması sahəsində aparılan işlər, bütün bunlar göz qabağındadır”.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Ölkənin yanacaq-enerji kompleksinin qarşısında duran əsas vəzifə iqtisadiyyatın və əhəlinin enerji resurslarına olan tələbatının daha dolğun ödənilməsini təmin etməkdən ibarətdir. Dövlət Proqramına uyğun olaraq regionlarda bu sahədə həyata keçirilən layihələr energetika sisteminin daha da möhkəmlənməsinə və yerli əhəlinin keyfiyyətli enerji təminatına xidmət edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il aprel ayının 7-də** Naxçıvanda “Arpaçay-1” və “Arpaçay-2” Su Elektrik Stansiyalarının işə salınması mərasimində iştirak etmişdir.

Gücü 20,5 meqavat olan “Arpaçay-1” Su Elektrik Stansiyasında suqəbuledici qurğu saniyədə 37 kubmetr su buraxmaq gücünə malikdir. Bütün emal prosesi avtomatlaşdırılmış energetika qurğusunda anbarın su tutumu 150 milyon kubmetrdir.

1,4 meqavat gücündə olan “Arpaçay-2” Su Elektrik Stansiyasının anbarının ümumi su tutumu isə 3 milyon kubmetrdir. Əsasən paylayıcı funksiyarı yerinə yetirən stansiyada görülən işlər əhəlinin elektrik enerjisi ilə fasiləsiz təmin olunmasına və daha geniş ərazidə əkin sahələrinin suvarılmasına əlverişli imkanlar yaradır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il may ayının 1-də** 220 kilovoltluq “Ağdaş” elektrik yarımstansiyasının açılış mərasimində iştirak etmişdir. Bu layihəyə əsasən istismar

müddətini tamamilə başa vurmuş 220 kilovoltluq 1-ci və 2-ci Mingəçevir hava xətləri yeni xətlərlə əvəz olunmuş və müasir elektrik avadanlığı quraşdırılmış yeni yarımstansiya inşa edilmişdir. Bu, respublikada sayca 13-cü 220 kilovoltluq yarımstansiyaadır.

Dövlət başçısı **2014-cü il oktyabr ayının 18-də** “Goranboy” paylayıcı elektrik məntəqəsində görülən işlərlə tanış olmuşdur. Bu respublikada 330 kilovoltluq ilk paylayıcı məntəqədir. Layihənin həyata keçirilməsi “Azərbaycan” İstilik Elektrik Stansiyası, “Goranboy” paylayıcı elektrik məntəqəsi, “İmişli” yarımstansiyası, “Şirvan” Elektrik Stansiyası, “Abşeron” yarımstansiyası arasında enerji sistemində ikinci 330 kilovoltluq enerji dövrəsinin yaradılmasına və qonşu İran İslam Respublikası ilə enerji mübadiləsinin həcmünün artırılmasına imkan vermişdir. Burada 18 nəfər daimi işlə təmin olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il noyabr ayının 15-də** Şəmkirçay su anbarı ilə birlikdə istifadəyə verilmiş su elektrik stansiyasının açılış mərasimində iştirak etmişdir. Gücü 25 meqavat olan stansiyada ildə 56 milyon kilovat elektrik enerjisinin istehsalı nəzərdə tutulur.

“Ölkəmizin nəqliyyat sektoru çox uğurla inkişaf edir. Hər bir yerdə tikinti gedir. Magistral, şəhərlərarası yollar, kənd yolları tikilir”.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Azərbaycanda yol-nəqliyyat sisteminin təkmilləşdirilməsi, yeni körpülərin və yolayrıcılarının tikilməsi, magistral yolların salınması sosial yönümlü tədbirlər olmaqla yanaşı, ölkəmizin iqtisadi qüdrətinin nümayişi baxımından da mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Ölkənin iqtisadi inkişafının təmin olunmasında, əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsində nəqliyyat və yol kompleksinin inkişaf etdirilməsinin başlıca amillərdən biri olduğunu nəzərə almaqla avtomobil yollarının, kommunikasiya xətlərinin inşası, yenidən qurulması və inkişafı layihələrinin həyata keçirilməsi ölkə başçısının daim diqqət mərkəzindədir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il yanvar ayının 21-də** yeni inşa olunmuş Gəncə dairəvi avtomobil yolunun açılış mərasimində iştirak etmişdir. Avtomobil yolunda 4 körpü, müxtəlif səviyyəli 3 yol qovşağı, 9 avtobus dayanacağı inşa olunmuşdur. Uzunluğu 37 kilometr olan yolda kifayət qədər piyada və mal-qara keçidləri, suötürücülər inşa olunmuşdur. Dairəvi yolun əsas səmərəsi ondan ibarətdir ki, avtomobillər və xüsusilə də yük maşınları Gəncə şəhərinə daxil olmadan ölkənin şimal istiqamətinə hərəkət edəcəkdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il aprel ayının 7-də** Naxçıvan Beynəlxalq Hava Limanının yeni inzibati binasının açılış mərasimində iştirak etmişdir. Yeni binada hava gəmilərinə texniki xidmət sahəsi, daşımaların təşkili, aviasiya təhlükəsizliyi, hava hərəkətinin idarə edilməsi, aviasiya-metrologiya və digər aidiyyəti xidmətlər üçün hərtərəfli şərait vardır. Aerovağzal binasının yenidən qurulması və bərpasından sonra aeroportun sənişin dövriyyəsinin saatda 450-500 nəfərə çatacağı nəzərdə tutulmuşdur.

Ölkə başçısı **həmin gün** Naxçıvan-Şahbuz-Batabat magistral avtomobil yolunun açılış mərasimində iştirak etmişdir. Ümumi uzunluğu 88,8 kilometr olan, müasir tələblər səviyyəsində qurulan yolda nəqliyyatın təhlükəsiz hərəkəti təmin edilmişdir. Tikinti işləri zamanı yol yatağı genişləndirilmiş, hərəkət hissəsinin eni bəzi yerlərdə 17 metrə çatdırılmışdır. Avtomobil yolunun üzərində körpülər, beton-selötürücü və su keçidləri də inşa edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il may ayının 1-də** Ağdaş rayonunda Ləki dəmir yolu vağzalının yeni binasının və Ləki-Pirəzə-Xınaxlı avtomobil yolunun açılış mərasimlərində iştirak etmişdir. Vağzal binasında müasir standartlara uyğun xidmət göstərilməsi üçün hər cür şərait vardır.

Uzunluğu 34 kilometr olan avtomobil yolu isə rayonun 11 yaşayış məntəqəsini birləşdirir və ümumilikdə 20 mindən çox əhaliyə xidmət göstərəcəkdir.

Ölkə başçısı **2014-cü il avqust ayının 28-də** Hacıqabul-Bəhrəmtəpə yolunun Şirvan şəhərindən keçən hissəsində Kür çayı üzərində inşa olunmuş avtomobil körpüsünün və Beyləqanda Birinci Şahsevən-Əhmədli-Dünyamalılar kəndlərini birləşdirən avtomobil yolunun açılış mərasimlərində iştirak etmişdir. Körpünün uzunluğu 317 metr, eni isə 15 metrə yaxındır.

25 min nəfərin yaşadığı 8 yaşayış məntəqəsini birləşdirən 39 kilometrlik avtomobil yolu ən müasir tələblər səviyyəsində inşa olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **həmin gün** Hacıqabul-Bəhrəmtəpə avtomobil yolunun Bulaqlı-Bəhrəmtəpə hissəsinin və Füzuli rayonunda Əhmədallı-Mollaməhərrəmli-Arayatlı-Babı kəndlərarası avtomobil yolunun açılış mərasimlərində iştirak etmişdir. İkinci texniki dərəcəli Bulaqlı-Bəhrəmtəpə yolunun uzunluğu 72 kilometr, eni isə 15 metrdir. Yol üzərində 8 yeni körpü tikilmiş, 172 suötürücü boru qoyulmuş və digər infrastruktur işləri görülmüşdür.

13 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Əhmədaliyar–Mollaməhərrəmli–Arayatlı–Babı kəndlərarası avtomobil yolunun eni 8 metr, ümumi uzunluğu 32 kilometrden çoxdur. Yol üzərində 28 su keçidi yerləşdirilmişdir.

Dövlət başçısı **2014-cü il sentyabr ayının 22-də** Qəbələ rayonunda 8 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Mirzəbəyli–Çuxur–Qəbələ–Dizaxlı–Çarxana avtomobil yolunun əsaslı təmirdən sonra açılış mərasimində iştirak etmişdir. Uzunluğu 14,2 kilometr, eni 6 metr olan yolun üzərində iki körpü inşa olunmuş, yol boyunca suötürücülər və avtobus dayanacaqları tikilmişdir.

Ölkə başçısı **2014-cü il oktyabr ayının 17-də** Daşkəsəndə yeni avtovağzal kompleksinin açılış mərasimində iştirak etmişdir. Müasir memarlıq üslubunda inşa olunan avtovağzalın tikinti sahəsi 500 kvadratmetrdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il oktyabr ayının 18-də** Goranboy-Yuxarı Ağcakənd avtomobil yolunun açılışında iştirak etmişdir. Layihə çərçivəsində yol üzərində 15 su keçidi tikilmiş, 4-ü bərpa olunmuşdur. Üçüncü texniki dərəcəli yolda əhalinin və avtomobillərin rahat hərəkəti təmin olunmuş, kəndlərarası əlaqə asanlaşmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il dekabr ayının 15-də** Sabirabad rayonunda Nizami-Əliləmbəyli-Azadkənd-Sarxanbəyli avtomobil yolunun açılışında iştirak etmişdir. 22 min nəfərin yaşadığı 12 yaşayış məntəqəsini birləşdirən bu yol ən müasir səviyyədə inşa edilmişdir. Uzunluğu 46 kilometr olan yolun inşası zamanı 36 su keçidi tikilmiş, yol kənarlarında 900-ə yaxın yol nişanı və siqnal dirəyi, 12 dayanacaq quraşdırılmışdır.

“Bölgələrdə turizm imkanları genişlənir. İndi bölgələrdə beşulduzlu otellər açılır. Mən o açılışların hamısında şəxsən iştirak edirəm və hesab edirəm ki, burada böyük potensial var”.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Son illər ölkəmizdə turizm sektorunun inkişafı ilə bağlı çox mühüm tədbirlər həyata keçirilir. Dövlət başçısı tərəfindən turizmin inkişafının da qeyri-neft sektorunun əsas sahələrindən biri elan edilməsi və bu istiqamətdə atılan addımlar artıq öz bəhrəsini verməkdədir. Məhz, genişmiqyaslı tədbirlərin həyata keçirilməsinin nəticəsidir ki, son bir neçə ildə ölkəmizdə paytaxtla yanaşı, regionlarda da müasir turizm və istirahət obyektləri, mehmanxana kompleksləri, habelə dünyanın ən məşhur otel brendlərinin də təmsil olduğu beşulduzlu otellər istifadəyə verilmişdir.

Zəngin mədəni-tarixi irsə və əlverişli təbii şəraitə malik olan ölkəmiz turizm sahəsində böyük inkişaf perspektivlərinə malikdir. Dövlət Proqramına əsasən regionlarda turizm infrastrukturunun yüksək beynəlxalq tələblər səviyyəsində qurulmasının davam etdirilməsi, turizm fəaliyyətinin stimullaşdırılması və bu sahəyə investisiyaların cəlb edilməsi, turizm və rekreasiya zonalarında müvafiq infrastrukturun, yeni turizm marşrutlarının yaradılması, turizm sektorunda çalışan personalın peşə hazırlığı səviyyəsinin artırılması qarşıda duran mühüm vəzifələrdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il yanvar ayının 3-də** Qəbələdə “Tufan” Dağ-Xizək Yay-Qış İstirahət Kompleksinin birinci mərhələsinin açılış mərasimində iştirak etmişdir. Kompleksin tikintisinin birinci mərhələsi çərçivəsində dörd kanat xətti tam inşa olunmuş, on xizək yolundan beşində inşaat işləri başa çatmışdır. Layihə çərçivəsində “Tufan” Dağ-Xizək Yay-Qış İstirahət Kompleksində nəhəng infrastruktur yaradılmış, avtomobil yolunun çəkilməsi, torpaq sürüşmələrinin qarşısının alınması üçün mühafizə tədbirləri görülmüşdür. Burada turistlərin istirahətinin təşkili üçün hər cür şəraiti olan restoranlar da yaradılmışdır. Kompleksin əhəmiyyətini artıran mühüm amillərdən biri də burada turistlərin trassa sistemini özlərinə uyğun seçmək imkanlarının olmasıdır. Hər bir qonaq enmə zolağı, maillik və çətinlik dərəcəsinə görə trassa seçə bilər. Bütün dağ-xizək trassası süni qar yaratma generasiya sistemi ilə təchiz edilmişdir. Gün ərzində 3 min nəfərə xidmət göstərmək imkanına malik bu nəhəng istirahət məkanında ilin bütün fəsillərində turistlərə kanat gəzintisinə, qış mövsümündə xizəklə sürüşməyə, xizəkçilik məktəbindən, otel və digər xidmətlərdən istifadə etməyə şərait vardır.

Ölkə başçısı **2014-cü il yanvar ayının 21-də** Gəncəyə səfəri çərçivəsində “VEGO” otelində yaradılmış şəraitlə tanış olmuşdur. Otel ən müasir standartlar səviyyəsində inşa olunmuş və otaqlarda qonaqların istirahəti üçün maksimum şərait yaradılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il may ayının 14-də** “Şamaxı Palace Platinum By Rixos” otelinin açılış mərasimində iştirak etmişdir. Mükəmməl infrastruktura malik bu otel kompleksindəki şərait böyük turizm potensialına malik olan Şamaxıda turistlərin yüksək səviyyədə qəbulu üçün geniş imkanlar açır. 43 min 370 kvadratmetr ərazidə inşa olunan oteldə yüksək keyfiyyətli müxtəlif xidmətlər göstərilir. Oteldə müxtəlif kateqoriyadan olan nömrələr ən müasir tələblər səviyyəsindədir və yüksək dizaynı ilə seçilir. Oteldə uşaqların da istirahətinin təşkili üçün lazımı şərait yaradılmışdır. Otel kompleksində müxtəlif toplantı və konfransların keçirilməsi üçün geniş imkanları olan 200 nəfərlik konfrans zalı və müasir restoranlar şəbəkəsi fəaliyyət göstərir.

Dövlət başçısı **2014-cü il sentyabr ayının 22-də** Qəbələdə “Qafqaz Yengicə Termal Hotel və SPA” kompleksinin açılış mərasimində iştirak etmişdir. Müxtəlif çeşidli yüksək xidmətlərin göstərildiyi altımərtəbəli otel kompleksi 9 hektar sahədə gözəl memarlıq üslubunda tikilibdir. Oteldeki 61 nömrədə qonaqların rahat istirahəti üçün hər cür şərait vardır. “Qafqaz Yengicə Termal Hotel və SPA” kompleksində 100 nəfər daimi iş yeri ilə təmin edilmişdir. Otelin əhəmiyyətini artıran mühüm cəhət burada müalicəvi su mənbəyinin olmasıdır. Otelde Naftalan nefti ilə müalicə proseduru da həyata keçirilir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il oktyabr ayının 18-də** Naftalanda “Qarabağ SPA and Resort” otel kompleksinin açılış mərasimində iştirak etmiş, “Naftalan Hotel by Rixos” otelinin yeni korpusunda yaradılan şəraitlə tanış olmuşdur. Sahəsi 13 hektardan çox olan “Qarabağ SPA and Resort” otel kompleksinin əhəmiyyətini artıran mühüm cəhətlərdən biri onun yerləşdiyi ərazidə çoxsaylı istirahət məkanlarının olmasıdır. SPA terapiya üsullarına geniş yer verilən oteldə müxtəlif restoranlar və kafelər burada istirahətə gələnlərin istək və arzularının yerinə yetirilməsinə imkan verir. 264 yerlik oteldə bütün zəruri avadanlıqla təchiz olunmuş 132 otaq vardır.

“Naftalan Hotel by Rixos”un yeni yaradılan korpusunda Naftalan terapiyası ilə yanaşı, SPA terapiya, fizioterapiya və reabilitasiya, o cümlədən fitnes bölmələri fəaliyyət göstərir. Otelde su prosedurları korpusu da yaradılıb ki, o da özündə üzgüçülük hovuzunu, yod-brom vannasını, sualtı idman hərəkətləri hovuzunu, sauna və digər bölmələri birləşdirir. 182 nəfərin çalışdığı oteldə müxtəlif kateqoriyadan olan 163 nömrə müasir tələblər səviyyəsindədir və yüksək dizaynı ilə seçilir.

“Ölkəmizdə bütövlükdə səhiyyə sisteminin təkmilləşdirilməsi istiqamətində böyük islahatlar aparılır, böyük işlər görülür. Hər bir bölgədə yeni, müasir xəstəxanalar tikilməkdədir”.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Səhiyyə sahəsində dövlət siyasətinin başlıca məqsədi əhalinin sağlamlığının yaxşılaşdırılmasından, orta ömür müddətinin uzadılmasından, əhalinin bütün təbəqələrinin keyfiyyətli tibbi xidmətlə təmin edilməsindən ibarətdir. Bu məqsəd Dövlət Proqramının icrası dövründə dövlətin səhiyyə sahəsində həyata keçirdiyi tədbirlərdə əsas istiqamətlərdən biridir. Rayonlarda yeni səhiyyə müəssisələrinin inşası əhaliyə göstərilən tibbi xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə və daha da yaxşılaşdırılmasına təkan vermişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il aprel ayının 7-də** Naxçıvan Muxtar Respublikasında Kəngərli Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının yenidənqurmada sonra açılış mərasimində iştirak etmişdir. Xəstəxananın bütün infrastrukturunu tamamilə yenilənmişdir. Xəstəxanada 95 nəfərdən ibarət tibb heyətinin çalışması nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il sentyabr** ayının 22-də əsaslı yenidənqurmada sonra İsmayilli Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında yaradılan şəraitlə tanış olmuşdur. 105 çarpayılıq xəstəxanada təcili yardım, qəbul, laboratoriya, funksional diaqnostika, cərrahiyyə, terapiya, pediatriya, mama-ginekoloji, reanimasiya, yoluxucu xəstəliklər, travmatologiya, hemodializ şöbələri fəaliyyət göstərir. Tibb ocağının fizioterapiya, rentgen-flüoqrafiya, ultrasəs müayinəsi, elektro-kardiogramma və digər kabinetləri də müasir avadanlıqla təchiz edilmişdir.

“Azərbaycanda təhsil sisteminin təkmilləşməsinə çox böyük diqqət göstərilir. Təhsil bizim gələcəyimizdir”.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Son illərdə ölkəmizin gələcək inkişaf modelini formalaşdıran əsas amil kimi təhsilin inkişafı daha da sürətlənmiş, insan kapitalının formalaşmasına xidmət edən ən mühüm sahə olmuşdur. Dövlət başçısı tərəfindən təhsilə göstərilən diqqət və qayğının nəticəsi olaraq, yeni məktəblərin və tədris ocaqlarının tikintisi, təhsil infrastrukturunun müasir tələblərə uyğun qurulması, təhsilin məzmununun yeniləşdirilməsi, yeni dərslük siyasətinin reallaşdırılması, əmək bazarının tələbatına uyğun kadr hazırlığı və təminatının yaxşılaşdırılması, təhsil müəssisələrinin informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə təmin edilməsi və təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması, məktəbəqədər, texniki peşə, ali təhsil, xaricdə təhsil, istedadlı uşaqların inkişafı, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların təhsilinin təşkili və digər bu kimi sahələrdə mühüm irəliləyişlər və uğurlar əldə edilmişdir.

Ölkəmizin gələcəyinin uşaqlardan və gənclərdən asılı olduğunu bildiren dövlət başçısı tərəfindən məktəbəqədər təhsilin inkişafına da xüsusi diqqət və qayğı göstərilir. Belə ki, regional inkişaf üzrə dövlət proqramları çərçivəsində respublikanın şəhər və rayonlarında ümumtəhsil məktəbləri ilə yanaşı məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin də inşası, bərpa-gücləndirmə və əsaslı təmiri işləri aparılmış, ölkə başçısının müvafiq tapşırığına əsasən bu sahədə işlər 2014-cü il ərzində daha geniş vüsət almışdır. Xüsusilə Heydər Əliyev Fondunun “Məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin inkişafı” proqramı çərçivəsində görülən işləri öz müstəsna əhəmiyyəti ilə seçilir.

Dövlət başçısı **2014-cü il yanvar ayının 21-də** Gəncədə 1500 məcburi köçkün ailəsi üçün yeni salınmış yaşayış kompleksində Kəlbəcər rayon 9 nömrəli, **avqust ayının 6-da** Ağdam rayonunda 632 məcburi köçkün ailəsi üçün yeni salınmış qəsəbədə 135 nömrəli və **noyabr ayının 14-də** Gəncə şəhərində 600 məcburi köçkün ailəsi üçün yeni salınmış qəsəbədə Xocalı rayon Kosalar kənd tam orta məktəblərində yaradılmış şəraitlə tanış olmuşdur. Məktəblərdə şagirdlərin ən yüksək səviyyədə təhsil almaları üçün hər cür şərait yaradılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il avqust ayının 28-də** Beyləqanda inşa edilmiş uşaq bağçasının açılış mərasimində iştirak etmişdir. Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə müasir səviyyədə və yüksək keyfiyyətlə inşa edilən 80 yerlik binada sinif otaqları bütün zəruri avadanlıq, o cümlədən uşaqlarla işləmək üçün lazımı inventar və oyuncaqlarla təmin edilib. Burada uşaqların bilik və bacarıqlarının üzə çıxarılması üçün hərtərəfli şərait yaradılmışdır.

Ölkə başçısı **həmin gün** Horadiz şəhərində inşa olunan 2 nömrəli körpələr evi-uşaq bağçasının da açılış mərasimində iştirak etmişdir. İkimərtəbəli binada uşaqların təlim-tərbiyəsi və gələcəyin sağlam vətəndaşı kimi yetişmələri üçün hər cür şərait yaradılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il sentyabr ayının 22-də** İsmayıllıda Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa olunan körpələr evi-uşaq bağçasının açılış mərasimində iştirak etmişdir. 120 yerlik körpələr evi-uşaq bağçası ən müasir tələblər səviyyəsində inşa olunmuşdur.

Dövlət başçısı **2014-cü il oktyabr ayının 18-də** Gəncə şəhərində 4 nömrəli tam orta məktəbin yeni korpusunun və 2 nömrəli körpələr evi-uşaq bağçasının açılış mərasimlərində iştirak etmişdir. Məktəbin 960 şagird yerlik yeni korpusunda 48 sinif, 4 kabinet-laboratoriya, 3 informasiya-kompüter otağı, müəllim və şagirdlər üçün bufet, tibb otağı fəaliyyət göstərir. İdman zalında mini futbol, basketbol, voleybol yarışları keçirmək mümkündür.

Körpələr evi-uşaq bağçasında müasir təlim-tərbiyə qaydalarına riayət olunmaqla 7 qrup yaradılıb və uşaqların istirahəti üçün geniş imkanlar var. Bağçanın ərazisi abadlaşdırılmış, yaşıllıq zolaqları salınmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il dekabr ayının 15-də** Sabirabadda Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa olunan uşaq bağçasının açılış mərasimində iştirak etmişdir. 100 yerlik bağçada uşaqların istirahəti və əyləncəsi üçün geniş imkanlar vardır. Bağçada balacaların intellektual, fiziki və əqli inkişafı, onların istedad və qabiliyyətlərinin üzə çıxarılması, sağlamlılıqlarının qorunması, insanlarla ünsiyyətin qurulması diqqət mərkəzində saxlanılır.

“İdmanın inkişafı Azərbaycanda sürətlidir, hərtərəflidir və indi dünyada Azərbaycan idman ölkəsi kimi tanınır”.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Əhalinin, xüsusən böyüməkdə olan gənc nəslin hərtərəfli inkişafının təmin edilməsi məqsədilə bədən tərbiyəsi və idman sahəsində dövlət siyasəti əhalinin sağlamlığının yaxşılaşdırılması, insanlarda yüksək mənəvi keyfiyyətlərin tərbiyə olunması, vətənin müdafiəsinə hazırlığın təmin edilməsi üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsindən ibarətdir. Gənclərin hərtərəfli inkişafı ölkənin sosial-iqtisadi, elmi və mədəni inkişafı ilə sıx əlaqədədir, onun qlobal rəqabətə davamlılığının, milli təhlükəsizliyinin vacib şərtlərindəndir. Son illərdə ölkənin bütün bölgələrində yeni idman komplekslərinin tikintisi geniş vüsət almış, gənclərin asudə vaxtlarının daha səmərəli təşkili məqsədilə müxtəlif obyektlər istifadəyə verilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il yanvar ayının 21-də** Gəncədə Olimpiya Parkının təməlqoyma mərasimində iştirak etmişdir. Olimpiya Parkında atıcılıq tiri və stolüstü oyun zalı fəaliyyət göstərəcəkdir. Burada idmanın boks, ağırlıqqaldırma və aerobika növləri üzrə məşqlər və yarışlar üçün hərtərəfli şərait yaradılacaqdır. Universal salonda yarışların gedişini 1500 tamaşaçı izləyə biləcəkdir. Olimpiya Parkında həmçinin yüksək səviyyəli üzgüçülük yarışlarının keçirilməsi və idmanın bu növü ilə məşğul olmaq üçün müvafiq tədbirlər həyata keçiriləcəkdir. Güləş və gimnastika zalları da müasirliyi ilə seçiləcəkdir. Basketbol, voleybol və tennis meydançaları da ən son elmi-texniki yeniliklərə əsaslanacaqdır.

Həmin gün ölkə başçısı Göygöl Olimpiya İdman Kompleksinin açılış mərasimində də iştirak etmiş və Gənclər Mərkəzi ilə tanış olmuşdur. Göygöl Olimpiya İdman Kompleksinin zalları ən müasir idman qurğuları ilə təchiz olunmuşdur. Kompleksdə üzgüçülük hovuzu, güləş, universal idman, şahmat və boks zalları, məşqçilər üçün otaqlar, konfrans zalı və digər zəruri otaqlar mövcuddur. Müxtəlif idman tədbirlərinin keçirilməsi üçün hər cür şəraitlə təchiz edilən universal idman zalı 780 tamaşaçı üçün nəzərdə tutulmuşdur. Kompleksin FIFA standartlarına cavab verən açıq futbol stadionunun ətrafında yüngül atletika yarışları üçün qaçış zolağı salınmışdır. Stadionda 1300 tamaşaçı tutumu olan üstüörtülü tribuna da tikilmişdir.

Göygöl rayon gənclərinin fəallığının artırılması, onların intellektual potensialının üzə çıxarılması məqsədilə yaradılan mərkəzdə internet-kafe, diskoteka və digər əyləncə növləri və stolüstü oyunlar gənclərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkilinə xidmət edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il avqust ayının 28-də** Beyləqanda Gənclər Mərkəzinin və şahmat məktəbinin açılış mərasimlərində iştirak etmişdir. Gənclər Mərkəzində kafe, tir atıcılıq mərkəzi, karaoke, 3D kino zalları fəaliyyət göstərir. Binadakı 120 yerlik iclas və 14 yerlik akt zallarında gənclərin müxtəlif toplantı və görüşlərinin keçirilməsi üçün bütün şərait yaradılmışdır. Burada yaradılan elektron kitabxana, oxu zalı, linqafon otağı, internet kafe, bədii gimnastika və rəqs zalları da gənclərin ixtiyarına verilmişdir.

Şahmat məktəbində 50 yerlik yarış zalı zəruri avadanlıqla təchiz edilmişdir. Məktəbin konfrans zalı, sinif və müəllimlər otaqları da müasirliyi ilə diqqəti cəlb edir.

Həmin gün ölkə başçısı Beyləqanda əsaslı təmir və yenidənqurmada sonra Mərkəzi Şəhər Stadionunda yaradılmış şəraitlə də tanış olmuşdur. Tikinti işləri ən yüksək səviyyədə həyata keçirilmiş stadionda 3 min tamaşaçı yerlik tribuna, soyunub-geyinmə, mətbuat, məşqçi, tibb otaqları yaradılmışdır. Burada, həmçinin rezin tipli altızolaqlı qaçış cığırı, çöl tipli 11 fitnes qurğusu, basketbol, voleybol, mini futbol meydançaları da vardır.

Dövlət başçısı **2014-cü il oktyabr ayının 3-də** Xırdalan şəhərində şahmat məktəbinin və Masazır qəsəbəsində stadionun açılışında iştirak etmişdir. Şahmat məktəbi müasir maddi-texniki baza ilə təchiz edilmiş, otaqlardakı kompüterlərə xüsusi şahmat proqramları yüklənmişdir. Burada şahmatla peşəkar səviyyədə məşğul olmaq məqsədilə bütün zəruri əyani vəsaitlər mövcuddur.

Masazır qəsəbəsindəki beynəlxalq standartlar nəzərə alınaraq inşa olunmuş 13 min tamaşaçı yerlik stadionda mətbuat, məşqçi, tibb və dopinq-test otaqları da vardır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il oktyabr ayının 17-də** Daşkəsəndə Gənclərin Təlim və İstirahət Mərkəzinin açılış mərasimində iştirak etmişdir. Ərazisi 2250 kvadratmetr olan mərkəz respublikada ən böyük gənclər mərkəzlərindən biridir. Mərkəzdə kompüter bilikləri və xarici dil üzrə xüsusi kursların təşkili də nəzərdə tutulur. Müasir üslubda yaradılmış konfrans zalında müxtəlif mövzularda "dəyirmi masa"lar keçirmək mümkündür. Burada futbol, basketbol və voleybol meydançaları da vardır.

“Mən hesab edirəm ki, mədəni, humanitar sahələrdə Azərbaycan böyük uğurlara imza atmışdır və cəmiyyətimizin normal, sağlam yaşaması üçün bu sahəyə daim böyük diqqət göstərilməlidir”.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Ölkənin mədəni potensialının, sərvətlərinin və ənənələrinin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi, yaradıcılıq və təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsi həmişə dövlət siyasətinin mühüm istiqamətlərindən biri olmuşdur. Dövlət başçısı mütəmadi olaraq ölkəmizin müxtəlif bölgələrində istifadəyə verilmiş mədəniyyət obyektlərində, əhalinin istirahət və asudə vaxtlarının səmərəli keçirilməsi üçün yaradılmış şərait və bu sahədə həyata keçirilən abadlıq-yenidənqurma işləri ilə yaxından tanış olmuş, bu sahədə müvafiq tapşırıq və göstərişlərini vermişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il yanvar ayının 21-də** Gəncə şəhərində Heydər Əliyev Park kompleksinin və Heydər Əliyev Mərkəzinin açılış mərasimlərində iştirak etmişdir. Heydər Əliyev Parkının girişində möhtəşəm “Zəfər tağı” ucaldırılıb. Parkda yaradılan süni göl və orijinal şalalə bu məkana xüsusi gözəllik verir. Heydər Əliyev Mərkəzində oxu zalı, elektron kitabxana, xarici dil kursları, “IDEA” İctimai Birliyi resurs mərkəzi, videokonfrans salonu, hətərəfli təchizatı olan iclas və konfrans zalları vardır. Akt zalında şəhərin ictimai-siyasi həyatında baş verən mühüm hadisələr və əlamətdar günlərlə bağlı tədbirləri yüksək səviyyədə keçirmək mümkündür.

Ölkə başçısı **2014-cü il yanvar ayının 21-də** Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Gəncədə inşa olunmuş Məhsəti Gəncəvi Mərkəzinin açılış mərasimində də iştirak etmişdir. Burada Məhsəti Gəncəvinin həyat

və yaradıcılığı ilə yanaşı, Azərbaycanın görkəmli şair və mütəfəkkirləri, musiqisi haqqında geniş elmi məlumatlar əldə etmək mümkündür. Mərkəzdə musiqi studiyası, not kitabxanası, muğam, fortepiano şöbələri və iclas zalı da vardır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **həmin gün** Gəncə Qala Qapıları - Arxeologiya və Etnoqrafiya Muzeyi Abidə Kompleksi ilə tanış olmuş, Nizami Gəncəvi Muzeyinin açılışında iştirak etmişdir. Yeni yaradılan bu abidə şəhərin "Məqbərə qapısı" adlanan qapılarının bərpa olunan variantıdır. Gəncə-Bakı magistral yolunun hər iki tərəfində inşa edilən, ümumi uzunluğu 50 metr, bürclərinin hündürlüyü 22 metr olan qalanın əsas hissəsi beşmərtəbəli, baş sütun hissəsi ilə birlikdə yeddimərtəbəlidir. Qalanın hər iki tərəfindəki birinci mərtəbələrdə və yeraltı keçiddə dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin sələfləri və xələflərinin şəkillərindən ibarət qalereya yaradılmışdır.

Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə inşa olunmuş Nizami Gəncəvi Muzeyinin dahi mütəfəkkirin məqbərəsinin yaxınlığında tikilməsi buraya gələn turistlərə həm məqbərəni ziyarət etməyə, həm də dahi şairin həyat və yaradıcılığı haqqında geniş məlumat öyrənməyə imkan yaradır. Muzeydə Nizami Gəncəvinin həyat və yaradıcılığı haqqında geniş məlumatlarla zəngin elektron məlumat köşkü quraşdırılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il yanvar ayının 21-də** Göygöl rayonunda Bayraq Meydanı Kompleksinin və Heydər Əliyev Mərkəzinin açılışında iştirak etmişdir. Kompleksdə yaradılan “Azərbaycan dövlətinin rəmzləri muzeyi”ndə Azərbaycanın müxtəlif dövrlərdəki gerbləri, o cümlədən Nuxa, Yelizavetpol, Naxçıvan, Quba, Şuşa, Şamaxı, Lənkəran, Zaqatala qəzaları və Bakı quberniyasının, Azərbaycan SSR-in, Azərbaycan İctimai Şuralar Cəmiyyətinin və müstəqil Azərbaycanın gerbinin fotoları nümayiş etdirilir. Burada Azərbaycanın Səfəvilər, Ağqoyunlular, Qaraqoyunlular və Eldəgizlər dövlətləri dövründəki, həmçinin 1918-1920-ci illər və 1991-ci ildəki xəritələri də vardır.

Heydər Əliyev Mərkəzində isə müxtəlif tədbirlərin keçirilməsi üçün akt və konfrans zalları yaradılmışdır. Gənclərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili üçün burada rəsm, xalçaçılıq və tikiş dərnəkləri fəaliyyət göstərir. Mərkəzdə, həmçinin elektron kitabxana, fotostudiya, şahmat zalı, muğam otağı və 3D kinoteatrı da vardır.

Dövlət başçısı **2014-cü il fevral ayının 25-də** Sumqayıtdakı Nəsimi adına şəhər mədəniyyət və istirahət parkında görülən irimiqyaslı abadlıq və yenidənqurma işlərinin gedişi ilə tanış olmuşdur. Parkın 100 hektardan çox olan ərazisində əhalinin istirahətinin təmin olunması məqsədilə geniş tikinti işləri aparılmışdır. Bu mədəniyyət və istirahət parkında vaxtı ilə nadir ağac növləri əkilmiş və bu ənənə aparılan yenidənqurma işləri çərçivəsində qorunub saxlanılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il aprel ayının 7-də** Naxçıvanda "Naxçıvanqala" Tarix-Memarlıq Muzey Kompleksi ilə tanış olmuş, Naxçıvan Gənclər Mərkəzinin açılışında iştirak etmişdir. Eramızdan əvvəl V minilliyə aid təsərrüfat küpü, eramızdan əvvəl V-III minilliyə aid müxtəlif məişət əşyaları, Son Tunc və Erkən Dəmir dövrünə aid keramika məmulatları, mis alətlər, qəbirüstü abidələr, silahlar, zirehli geyim hissələri muzeyin qiymətli eksponatlarındandır. Burada, həmçinin xalça və XIX əsrə aid milli geyimlər də nümayiş olunur.

Gənclər Mərkəzində kompüter otağı, elektron kitabxana, intellektual və stolüstü oyun zalları, interaktiv tir və kafe vardır. Mərkəzdə informasiya texnologiyalarının ən son nailiyyətləri tətbiq edilmiş, kompüterlərin hər birinin internetə çıxışı təmin olunmuş, xarici dillərin tədrisi üçün linqafon sinifləri yaradılmışdır. Binada gənclərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili və onların intellektual səviyyələrinin artırılması da nəzərə alınmış, mədəni-kütləvi tədbirlərin keçirilməsi üçün intellektual zal istifadəyə verilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il may ayının 1-də** Ağdaşda Heydər Əliyev Mərkəzinin açılış mərasimində iştirak etmiş, Heydər Əliyev parkında aparılan yenidənqurma işləri və Bayraq Meydanında yaradılan şəraitlə tanış olmuşdur. Ümumi sahəsi 5800 kvadratmetr olan ikimərtəbəli Heydər Əliyev Mərkəzi zəruri avadanlıqla təchiz edilmişdir. Mərkəzdə xarici dil kursları, foto-video-audio studiya, informasiya texnologiyaları otağı, xalq çalğı alətləri dərnəyi, rəqs studiyası, internet klub, kafe, 3D kino zalı və s. fəaliyyət göstərir. Mərkəzin böyük və kiçik konfrans zallarında ictimai-siyasi və mədəni-kütləvi tədbirlərin keçirilməsi də nəzərdə tutulmuşdur.

7 hektar ərazidə yerləşən Heydər Əliyev parkı yenidənqurma işlərindən sonra özünəməxsus elementlər və formalarla zənginləşdirilmişdir. Parkda yaradılan iki süni göl və 11 fəvvarə bu istirahət məkanının gözəlliyini daha da artırmışdır. Burada müasir işıqlandırma sistemi, müxtəlif atraksionlar, ana və uşaq istirahət mərkəzi, gənclər kafesi, mini avtodrom yaradılmışdır.

Bayraq Meydanında quraşdırılmış bayraq dirəyinin hündürlüyü 52 metrdir. Təbii mərmərlə üzlənmiş postamentin üzərində Azərbaycanın xəritəsi, dövlət himni və gerbi əks olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il may ayının 28-də** Neftçalada Heydər Əliyev Mərkəzinin açılış mərasimində iştirak etmiş, Bayraq Meydanı və yeni bulvarla tanış olmuşdur. Mərkəzdə elektron kitabxana, xalçaçılıq və toxuculuq, rəqs və xalq çalğı alətləri dərnəkləri fəaliyyət göstərir. Müasir akustik sistemlə təchiz edilən 400 yerlik konfrans zalında Neftçala rayonunun ictimai-siyasi həyatında baş verən mühüm hadisələr və əlamətdar günlərlə bağlı tədbirləri yüksək səviyyədə keçirmək mümkündür.

Bayraq Meydanının ərazisində geniş abadlıq işləri aparılmış, yaşıllıq zolağı salınmış və müasir işıqlandırma sistemi quraşdırılmışdır. Bayraq dirəyinin hündürlüyü 36 metrdir. Meydanda sakinlərin istirahəti üçün hər cür şərait yaradılmışdır.

60 min kvadratmetr ərazidə salınan bulvarda isə vacib işə obyektləri, hovuz-fəvvarə inşa olunmuşdur. Bulvar müasir işıqlandırma sistemi ilə təchiz edilmiş, geniş yaşıllıq və abadlıq işləri görülmüşdür.

Ölkə başçısı **2014-cü il iyul ayının 22-də** Xızı rayonunda Heydər Əliyev Mərkəzinin açılış mərasimində iştirak etmiş və Heydər Əliyev Parkında aparılan yenidənqurma işləri ilə tanış olmuşdur. Mərkəzdə elektron kitabxana, kulinariya, xalq sənətkarlığı emalatxanası, musiqi və heykəltəraşlıq dərnəkləri yaradılmışdır. Mərkəzdəki 230 yerlik akt və kiçik konfrans zallarında ictimai-siyasi və mədəni-kütləvi tədbirlərin, o cümlədən ulu öndər Heydər Əliyevin zəngin irsinin geniş təbliği məqsədilə açıq dərslərin keçirilməsi nəzərdə tutulub.

3,6 hektar ərazidə salınmış parkda ardıcıl olaraq yenidənqurma və tikinti-quraşdırma işləri çərçivəsində milli memarlıq üslubu ilə müasirlik tam uzlaşdırılıb, orijinal elementlər və formalarla zənginləşdirilib. Parkın ərazisində çoxlu ağac və dekorativ gül kolları əkilib, çəmənlik salınıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **həmin gün** Xızıda Cəfər Cabbarlı parkında yenidənqurma işlərindən sonra yaradılan şəraitlə də tanış olmuşdur. Ümumi sahəsi 5800 kvadratmetr olan parkda sakinlərin istirahəti üçün hərətərəfli şərait yaradılmış, geniş yaşıllıq zolağı salınmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il avqust ayının 6-da** Bərdə şəhərində yeni salınan Heydər Əliyev parkında görülmə işlərlə tanış olmuşdur. Uzunluğu 1500 metr olan park-bulvar kompleksi ilkin mərhələdə 40 hektar ərazini əhatə edəcək və gələcəkdə daha da genişləndiriləcək. İnşaat işləri aparılarkən Bərdənin qədim tarixini özündə yaşadan abidələrə xüsusi həssaslıqla yanaşılıb. Belə ki, Tərtər çayının yatağında göl və şlalələr yaradılarkən VII əsrə aid nadir tarixi tikilinin qalıqları qorunub saxlanılmışdır. Həmçinin 21 hektarda yaşıllaşdırma işləri aparılıb, 6 minə qədər ağac və bəzək kolları əkilibdir.

Ölkə başçısı **2014-cü il avqust ayının 28-də** Füzuli rayon Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyinin açılış mərasimində iştirak etmiş, Bayraq Meydanında yaradılan şəraitlə tanış olmuşdur. Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə tikilən muzeydə ibtidai dövr, tunc dövrü, orta əsrlər, yeni və ən yeni dövrlərə aid bölmələr yaradılmışdır. Xüsusi memarlıq üslubunda tikilən bina bütün lazımi kommunikasiya xətləri və müvafiq avadanlıqla təchiz olunmuşdur.

10 hektar ərazidə salınan Bayraq Meydanına qalxmaq üçün sağ və sol tərəflərdə sütunlu pilləkən tikilmiş, istirahət guşəsi yaradılmışdır. Bayraq dirəyinin yerdən hündürlüyü 68 metrdir.

Ölkə başçısı **2014-cü il sentyabr ayının 22-də** İsmayıllı rayonunda uşaq istirahət və əyləncə parkında və Rayon Mədəniyyət Sarayında yaradılan şəraitlə tanış olmuşdur. Ümumi ərazisi iki hektar olan uşaq parkında balacalar üçün hər cür şərait yaradılıb, yaşıllıq zolaqları salınıb, müxtəlif dekorativ ağac və kollar əkilib, hovuz, kafe, 250 yerlik açıq kinoteatr, iki uşaq-əyləncə meydançası inşa olunub.

Mədəniyyət sarayının iş, məşq, dərnək, rejissor və qrim otaqları müasir səviyyədədir. Burada 270 nəfərlik zal da yaradılıb. Zal səs və işıq effekti yaradan ən müasir sistemlə təchiz edilib. Zalda rayonun həyatında baş verən əlamətdar hadisələrlə bağlı toplantılar keçirmək üçün geniş imkanlar vardır. Binada 60 nəfərlik konfrans zalı və foto-laboratoriya yaradılıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **həmin gün** Qəbələ rayonunda Arxeoloji Mərkəzin açılışında da iştirak etmişdir. Mərkəzin üçmərtəbəli binası sərgi salonu, arxeoloji fond, bərpa laboratoriyası, konfrans zalı və arxeoloqların çalışdığı otaqlardan ibarətdir. Burada, həmçinin Qəbələ Dövlət Tarix-Bədii Qoruğunun ofisi də fəaliyyət göstərir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il oktyabr ayının 3-də** Xırdalan şəhərində yenidənqurma işləri aparılan Heydər Əliyev adına mədəniyyət və istirahət parkı və Bayraq Meydanı ilə tanış olmuş, Heydər Əliyev Mərkəzinin açılış mərasimində iştirak etmişdir. Ərazisi 12 hektar olan parkda sakinlərin mənalı istirahəti və asudə vaxtlarının səmərəli təşkili üçün hər cür şərait yaradılmışdır. Yenidənqurma işləri zamanı milli memarlıq üslubu ilə müasirlik tam uzlaşdırılmış, orijinal elementlər və formalarla zənginləşdirilmişdir.

Ulu Öndərin zəngin siyasi irsinin öyrənilməsi üçün hər cür şəraitin yaradıldığı Mərkəzdə 280 yerlik böyük akt zalı istifadəyə verilib ki, burada da rayonla bağlı bir çox tədbirlərin keçirilməsi üçün böyük imkanlar vardır.

Həmin gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev Xırdalan şəhərində yaradılan “Park Abşeron” əyləncə mərkəzinin və musiqi məktəbinin açılış mərasimlərində də iştirak etmişdir. 1400 kvadratmetr ərazisi olan əyləncə mərkəzində buz meydançası yaradılıb. Bundan əlavə, mərkəzdə 3D sinema, kafe, 3D tir otağı, bouling zalı fəaliyyət göstərir.

Geniş sinif otaqlarının yaradıldığı məktəbdə şagirdlərin musiqi biliklərinə yiyələnmələri üçün hər cür şərait var. Bütün siniflər musiqi alətləri, kitabxana zəruri musiqi ədəbiyyatı ilə təchiz olunmuşdur. 82 nəfərlik akt zalında müxtəlif tədbirlərin, konsert proqramlarının keçirilməsi üçün bütün imkanlar vardır.

Ölkə başçısı **2014-cü il oktyabr ayının 17-də** Daşkəsəndə, **oktyabr ayının 18-də** isə Goranboyda Heydər Əliyev Mərkəzlərinin açılış mərasimlərində iştirak etmişdir. Mərkəzlərdə gənclərin müasir texnoloji yeniliklərlə yaxından tanış olmalarına, bilik və bacarıqlarının inkişaf etdirilməsinə yönələn kurslar təşkil edilmiş, elektron kitabxana və kompüter otaqları yaradılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il oktyabr ayının 18-də** Gəncə şəhərindəki "İmamzadə" kompleksində və Gəncə Dövlət Filarmoniyasının binasında aparılan təmir-bərpa və tikinti işlərinin gedişi ilə tanış olmuşdur. "İmamzadə" kompleksində 42 metr hündürlüyündə 2 minarə, namazgah və ziyarət zalı tikilibdir.

Filarmoniyanın binasında 1200 tamaşaçı yeri olan konsert zalı, açıq havada yay kino-teatrı, rəsm qalereyası, urban mərkəzi, baxış qülləsinin yaradılması nəzərdə tutulur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il oktyabr ayının 18-də** Gəncə Dövlət Dram Teatrının yeni binasının təməlqoyma mərasimində iştirak etmişdir. Ümumi sahəsi 13 min kvadratmetr olacaq Gəncə Dövlət Dram Teatrının tamaşaçı zalı 520 nəfər üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il dekabr ayının 15-də** əsaslı şəkildə yenidən qurulan Sabirabad rayon Mədəniyyət Evinə yaradılan şəraitlə tanış olmuşdur. Binaının 377 yerlik akt zalında respublika və rayon əhəmiyyətli müxtəlif tədbirləri keçirmək üçün hər cür şərait yaradılmışdır.

“Azərbaycan dövləti öz vətəndaşlarına, xüsusilə ehtiyacı olan vətəndaşlara böyük qayğı ilə yanaşır”.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Əhalinin sosial müdafiəsi sahəsində dövlətin həyata keçirdiyi siyasətin ən mühüm istiqamətlərindən biri kimi əlillərə, müharibə veteranlarına və aztəminatlı vətəndaşlara xüsusi diqqətin yetirilməsi, o cümlədən məcburi köçkün ailələrinin mənzil-məişət və sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması sosial siyasətdə prioritetdir. Bu baxımdan proqram çərçivəsində ölkə başçısının insan amilinə, yəni Azərbaycan xalqının həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə yönəldilmiş ali siyasətinin reallaşdırılması istiqamətində mühüm tədbirlərin həyata keçirilməsi davam etdirilmiş, bir sıra sosial obyektlər istifadəyə verilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il yanvar ayının 21-də** Gəncədə 1500 məcburi köçkün ailəsi üçün tikilmiş yeni yaşayış məhəlləsi ilə tanış olmuşdur. Kompleksə beşmərtəbəli 25 yaşayış binası və digər zəruri sosial infrastruktur obyektləri daxildir. Yeni binalara 1400-ü Kəlbəcərdən, 100-ü Ağdam, Cəbrayıl, Füzuli, Laçın, Şuşa, Zəngilan, Xocalı, Xocavənddən olmaqla 1500 ailə və ya 6750 məcburi köçkün köçürülmüşdür. Burada klub-icma mərkəzi, inzibati bina, tibb məntəqəsi və ATS tikilmişdir. Kompleksdə həmçinin məktəb, uşaq bağçası, 500 nəfərlik mədəniyyət sarayı, idman meydançaları, açıq və qapalı stadion vardır.

Həmin gün ölkə başçısı Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin Gəncə “ASAN xidmət” mərkəzinin fəaliyyəti ilə də tanış olmuşdur. Gəncədəki “ASAN xidmət” mərkəzi Gəncə şəhərinin, eləcə də Şəmkir, Gədəbəy, Daşkəsən, Göygöl, Goranboy, Samux, Naftalan, Kəlbəcər və Xocalı sakinlərinə xidmət göstərir. Xidmətin “Çağrı” mərkəzi vasitəsilə vətəndaş Mərkəzə gəlmədən internet və ya telefonla bütün xidmət növləri, tələb olunan sənədlər barədə məlumat ala və növbə tuta bilər. Mərkəz müasir İP telefon və İP şəbəkə sistemi ilə təmin edilmişdir. Mərkəzdə xidmətlərin tənzimlənməsi məqsədi ilə elektron monitor və elektron elan tabloları, videomüşahidə kameraları və rüsumların məbləğlərini əks etdirən tablo quraşdırılmış, vətəndaşların bütün növ elektron xidmətlərdən yararlanması üçün yüksək şərait yaradılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il iyul ayının 22-də** Xızı şəhərində inşa edilmiş 25 fərdi evdə yaradılan şəraitlə tanış olmuşdur. Xızı şəhərində müxtəlif təbii proseslər zamanı qəzalı vəziyyətə düşmüş evlərin sahibləri üçün ölkə başçısının göstərişinə əsasən dövlət vəsaiti hesabına yeni evlər inşa olunmuşdur. Yeni massiv bütün infrastrukturla təchiz edilmiş, ərazidə geniş abadlıq işləri görülmüş, istirahət guşəsi və uşaq əyləncə meydançası yaradılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il avqust ayının 6-da** Ağdam rayonunda 632 məcburi köçkün ailəsi üçün tikilmiş yeni qəsəbənin açılış mərasimində iştirak etmişdir. 70 hektar sahəni əhatə edən qəsəbədə mənzillərlə yanaşı, 440 yerlik məktəb, 50 yerlik uşaq bağçası, inzibati bina, tibb məntəqəsi, klub-icma mərkəzi, poçt binası da inşa olunmuşdur. Buraya Ağdam rayonunun "Dörd yol" adlanan ərazisində ağır şəraitdə yaşayan 3100 ağdamlı məcburi köçkünün köçürülməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Dövlət başçısı **2014-cü il avqust ayının 28-də** Horadizdə işğal zamanı dağıdılmış 227 evin və çoxmənzilli 3 binanın bərpasından sonra istifadəyə verilməsi mərasimində iştirak etmişdir. Yüksək keyfiyyətlə və müasir tikinti normaları nəzərə alınmaqla həyata keçirilən inşaat işləri zamanı evlərin hamısı tam bərpa edilmişdir. Mənzillərin hamısı kommunal infrastrukturla təmin olunmuş, insanların rahat və maneəsiz yaşamaqları üçün hər cür imkanlar yaradılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il noyabr ayının 14-də** Gəncə şəhəri ərazisində 600 məcburi köçkün ailəsi üçün salınan yeni qəsəbənin açılış mərasimində iştirak etmişdir. 60 hektar sahəni əhatə edən qəsəbədə 600 ev, inzibati bina, tibb məntəqəsi, klub-icma mərkəzi, poçt binası tikilmişdir. Bu qəsəbə Kəlbəcər rayonundan və Xocalıdan ölkənin müxtəlif ərazilərində, o cümlədən Gəncə şəhərində və Hacıkənd qəsəbəsində müvəqqəti məskunlaşmış məcburi köçkünlərin yaşaması üçün nəzərdə tutulmuşdur. Qəsəbədə həmçinin 50 yerlik uşaq bağçası, 440 şagird yerlik məktəb də inşa olunmuşdur. Qəsəbənin elektrik enerjisi, içməli su və qaz təchizatı ilə bağlı da hərtərəfli iş aparılmış, yarımstansiyalar genişləndirilmiş, transformator yarımstansiyaları quraşdırılmış, uzunluğu 30 kilometrədən çox olan su kəməri çəkilmiş və nasosxana binası inşa olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev **2014-cü il dekabr ayının 15-də** Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin Sabirabad regional “ASAN xidmət” mərkəzinin açılışında iştirak etmişdir. “ASAN xidmət” mərkəzinin fəaliyyətindən Sabirabadla yanaşı, Saatlı, İmişli, Kürdəmir, Hacıqabul, Salyan, Beyləqan rayonlarının və Şirvan şəhərinin 900 minə yaxın sakini yararlanmaq imkanına malikdir. Digər mərkəzlərdə olduğu kimi, burada da internetə açıq olan kompüterlər qoyulub və vətəndaşların bütün növ elektron xidmətlərdən yararlanmaları üçün şərait yaradılıb. Mərkəzdə çalışan əməkdaşların ümumi sayı 179 nəfərdir və onların 60 nəfəri könüllüdür.

“Biznesin inkişafı üçün aparılan islahatlar müsbət rol oynamışdır. Sahibkarlığın inkişafına həm siyasi, həm maliyyə dəstəyi göstərilmişdir və göstərilir”.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Sahibkarlığın inkişafı ölkə iqtisadiyyatının diversifikasiyası baxımından dövlət siyasətinin aparıcı istiqamətlərindən biridir

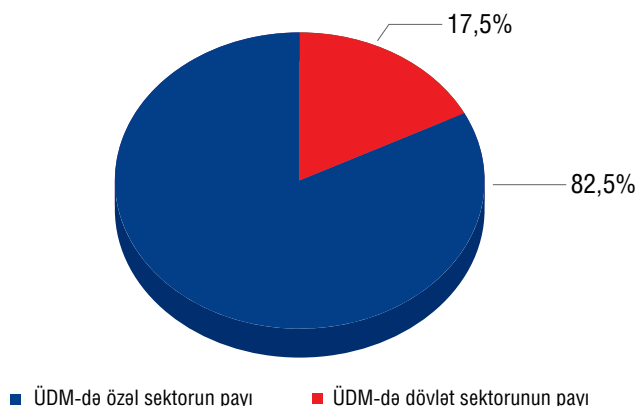
Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən müəyyənləşdirilmiş və hazırda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının mühüm istiqamətlərindən biri də ölkədə sahibkarlığın inkişaf etdirilməsidir. Bu sahədə biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması, qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, eləcə də yerli və xarici investisiyaların, müasir texnologiyaların, idarəetmə təcrübəsinin cəlb edilməsi və bu yolla yüksək keyfiyyətli, rəqabətqabiliyyətli məhsulların istehsalı Azərbaycan iqtisadiyyatının prioritetlərindəndir.

Sahibkarlığa dövlət dəstəyi tədbirlərinin səmərəsinin yüksəldilməsi istiqamətində ötən illər ərzində həyata keçirilmiş məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində mühüm nailiyyətlər əldə edilmişdir. Dövlət-sahibkar münasibətlərinin inkişaf etdirilməsi, sahibkarlığın dövlət tənzimlənməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi, sahibkarların maarifləndirilməsi, sahibkarların hüquqlarının müdafiəsi üçün işlək mexanizmlərin yaradılması və tətbiqi onların fəaliyyəti üçün daha yaxşı şərait yaratmışdır.

Dövlət orqanları tərəfindən təqdim edilən bir çox xidmətlərin, o cümlədən İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi tərəfindən göstərilən xidmətlərin tamamilə elektronlaşdırılması, lisenziya və sertifikatların verilməsi, bu xidmətlərə görə dövlət rüsumları və haqlarının “online” rejimində ödənilməsi təmin edilmişdir. Ümumilikdə, Nazirlik tərəfindən 28 xidmətin, o cümlədən 7 interaktiv, 21 informativ xidmətin elektron qaydada göstərilməsi təmin olunmuşdur.

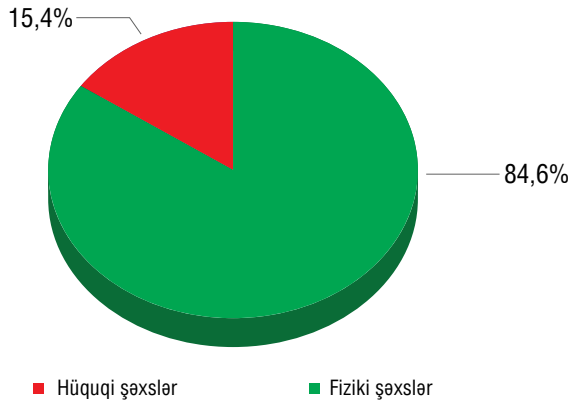
Ölkə iqtisadiyyatında və onun əsasını təşkil edən sahibkarlığın inkişafı sahəsində müşahidə edilən pozitiv meyillər iqtisadiyyatın daha da şaxələnməyə genişlənməsinə imkan yaradır. Ötən illər ərzində həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində 2014-cü ildə özəl sektorun payı Ümumi Daxili Məhsulun 82,5 faizini təşkil etmiş, məşğulluqda payı 74,3 faizə, vergi daxilolmalarında 70,4 faizə çatmışdır. Kənd təsərrüfatı, sənaye, tikinti, ticarət, nəqliyyat, rabitə kimi istehsal və xidmət sahələrində qeyri-dövlət bölməsinin payı 70-99,8 faiz arasında dəyişir.

ÜDM-də özəl sektorun xüsusi çəkisi (faizlə)

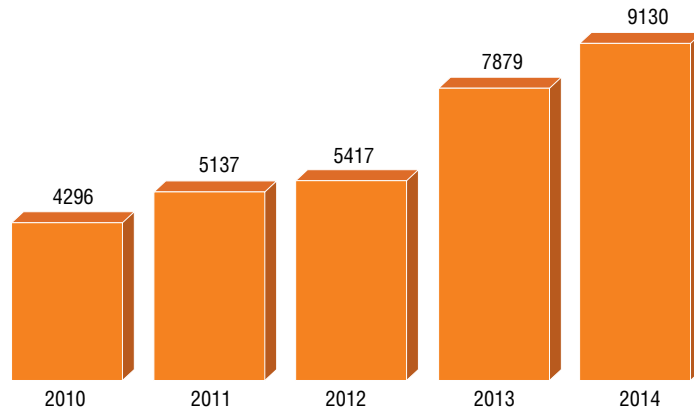
Ölkədə sahibkarların ümumi bölgüsünə görə onların 15,4 faizini hüquqi şəxslər, 84,6 faizini isə fiziki şəxslər təşkil edir.

Sahibkarlıq subyektlərinin bölgüsü (faizlə)

2014-cü il ərzində müəssisələrin sayı 9,9 faiz artaraq, 2015-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə 94563 vahid olmuşdur.

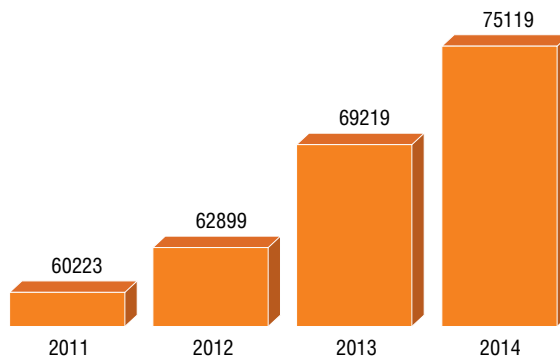
2009-2014-cü illərdə yeni yaradılmış hüquqi şəxslərin sayı

1 yanvar 2015-ci il tarixinə qeydiyyatda olan 94563 hüquqi şəxsin 10540-ı dövlət mülkiyyətinə, 82370-i xüsusi mülkiyyətə, 1653-ü isə bələdiyyə mülkiyyətinə aid olmuşdur. Xüsusi mülkiyyətli müəssisələrin 5429-u tam xarici investisiyalı, 1754-ü isə birgə müəssisələrə aiddir. Müəssisələrin çox hissəsi topdan və pərakəndə satış, avtomobillərin, motosikletlərin təmiri, kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, tikinti, emal sənayesi, peşə, elmi və texniki sahələrdə fəaliyyət göstərmişdir.

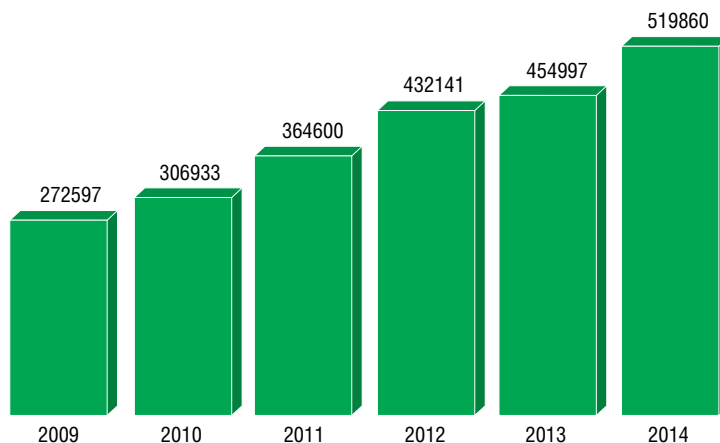
1 yanvar 2015-ci il tarixinə ölkə üzrə müəssisələrin ümumi sayının 79,4 faizini və ya 75119 vahidini kiçik müəssisələr təşkil etmişdir.

Kiçik müəssisələrin sayı

2014-cü ildə hüquqi şəxs yaratmadan fərdi sahibkarlıq formasında fəaliyyət göstərən fiziki şəxslərin sayı 519860 vahidə çatmışdır. Hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslərin əsas hissəsi regionlarda, o cümlədən Aran (19,7 faiz), Gəncə-Qazax (12,7 faiz), Lənkəran (7,5 faiz), Şəki-Zaqatala (6,3 faiz), Abşeron (4,9 faiz), Quba-Xaçmaz (5,5 faiz), Naxçıvan (3,4 faiz), Dağlıq Şirvan (2,9 faiz), Yuxarı Qarabağ (2,4 faiz) və Kəlbəcər-Laçın (0,4 faiz) iqtisadi rayonlarında qeydiyyatdan alınmışdır.

2009-2014-cü illərdə fiziki şəxslərin artım dinamikası

Fiziki şəxslərin əsas hissəsi ticarət, nəqliyyat, xidmət və kənd təsərrüfatı sahələrində fəaliyyət göstərmişdir.

Sahibkarlara dövlət dəstəyi tədbirlərinin davamı olaraq, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Fərmanına əsasən yaradılmış Azərbaycan Respublikasının mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarının verdikləri icazələr barədə məlumatı (icazə növünün adı, hüquqi əsası, tələb edilən sənədlərin siyahısı, icazəni verən orqanın adı, hüquqi ünvanı və s.) əks etdirən İcazələr Elektron İnformasiya Portalı (www.icazeler.gov.az) aktiv fəaliyyət göstərmişdir. Portalın "sahibkarlıq sahəsinə aid qanunvericilik aktlarının layihələri" xidmət bölməsində mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarının hazırladığı sahibkarlıq sahəsinə aid olan qanunvericilik aktlarının layihələrinin mətninin yerləşdirilməsi və bir ay müddətində saxlanması təmin edilir. 2012-ci ilin 15 mart tarixindən 2015-ci ilin 1 yanvar tarixinədək 20 mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən hazırlanmış 145 qanunvericilik aktı layihəsinin müvafiq bölmədə yerləşdirilməsinin təmin edilməsi nəticəsində sahibkarlar, o cümlədən ictimaiyyət layihələrin müzakirəsində yaxından iştirak etmişdir. İcazələrin Elektron İnformasiya Portalının xidmətindən ümumilikdə 325 940, həmçinin 105 xarici dövlətdən olan istifadəçilər yararlanmışdır.

Bununla yanaşı yaradılmış elektron məlumat mənbələri (www.icazeler.gov.az, www.yoxlama.gov.az, www.biznesinfo.az) haqqında sahibkarları məlumatlandırmaq, onların maarifləndirilməsilə yanaşı regionlarda sahibkarlığın dəstəklənməsi və təşviqi məqsədilə Nazirliyin təşkilatçılığı ilə Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası, beynəlxalq təşkilatlar və digər qurumlarla birlikdə 2014-cü il 14 fevral tarixində Salyan rayonunda, 17 aprel tarixində Şamaxı rayonunda, 22 may tarixində Sabirabad rayonunda, 31 iyul tarixində Samux rayonunda, 6 avqust tarixində Ağdaş rayonunda "Elektron xidmətlərin təqdimatı" mövzusunda tədbirlər, 10 iyun tarixində Xaçmaz rayonunda "Gənclərin sahibkarlıq təşəbbüslərinin dəstəklənməsi" mövzusunda konfrans, 23 sentyabr tarixində Tovuz rayonunda, 9 oktyabr tarixində Şəki şəhərində "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi" mövzusunda tədbirlər təşkil edilmişdir.

Eyni zamanda, 2014-cü ildə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və xarici bazarlara çıxarılmasının təşviqi ilə bağlı regionlarda silsilə tədbirlər keçirilmişdir. Bu tədbirlərə 2014-cü il 28 avqust tarixində Quba-Xaçmaz Regional İnkişaf Mərkəzində regionda fəaliyyət göstərən kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçıları, emalçıları və logistika mərkəzlərinin nümayəndələrinin iştirakı ilə görüşü, 10 sentyabr tarixində Quba-Xaçmaz Regional İnkişaf Mərkəzində biznes inkubatorun fəaliyyətə başlamasını, ixracyönümlü və rəqabətqabiliyyətli kənd təsərrüfatı məhsullarının sərgisini, 10 oktyabr tarixində Şəmkir

rayonunda, 13 noyabr tarixində Bərdə rayonunda və 19 noyabr tarixində Masallı rayonunda “Aqrar-sənaye kompleksinin rəqabətqabiliyyətinin artırılması: nailiyyətlər və perspektivlər” mövzusunda müzakirələri və kənd təsərrüfatı məhsullarının sərğilərini göstərmək olar. Həmin tədbirlər çərçivəsində iqtisadi rayonlarda fəaliyyət göstərən kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və emalı müəssisələrinin fəaliyyətinə baxış keçirilmişdir.

2014-cü ilin 24-25 sentyabr tarixində Moskva şəhərinin rəhbərliyinin Azərbaycana səfəri çərçivəsində 16 Azərbaycan şirkəti ilə Rusiyanın 3 ticarət şəbəkəsi («Седьмой Континент», «ИКС 5 Ритейл Групп» и «Пламя») arasında kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracı barədə 48 anlaşıma memorandumu imzalanmışdır. Həmçinin bu sahədə işlərin əlaqələndirilməsi məqsədilə İqtisadiyyat və Sənaye, Kənd Təsərrüfatı nazirliklərinin və Dövlət Gömrük Komitəsinin nümayəndələrindən ibarət İşçi Qrupu yaradılmışdır. 2014-cü il 6 noyabr tarixində İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyində Moskva şəhərinin ən böyük ticarət şəbəkələrindən biri olan “Food City” ticarət mərkəzində (Aqroklastər) fəaliyyət göstərən rusiyalı iş adamları (azərbaycanlılar) və yerli istehsalçı şirkətin nümayəndələrinin iştirakı ilə Rusiya Federasiyasına ixrac imkanlarının müzakirəsi təşkil olunmuşdur. Bununla yanaşı Azərbaycan Respublikasından Rusiya Federasiyasına baytarlıq nəzarətində olan yüklərin bütün növlərinin idxalına qoyulmuş qadağanın aradan qaldırılması ilə bağlı Rusiya Federasiyasının Baytarlıq və Fitosanitar Nəzarət üzrə Federal Xidməti ilə zəruri tədbirlər həyata keçirilmişdir.

2014-cü il ərzində sahibkarlığın inkişafına dövlət dəstəyi sahəsində genişmiqyaslı tədbirlər, o cümlədən sahibkarlıq subyektlərinə 40746 Nəzarət Kitabçası verilmiş və sahibkarların hüquqlarının qorunmasında mühüm vasitə olması barədə təbliğat işləri davam etdirilmiş, sahibkarlıq fəaliyyətinə maneələr törədilməsi ilə bağlı sahibkarlıq subyektlərindən daxil olan şikayətlərə mütəmadi olaraq baxılmış, şikayətçilər qəbul edilmiş, tələb olunduqda yerində araşdırılmış və zəruri olduqda metodiki köməklik göstərilmişdir.

Sosial-iqtisadi inkişaf konsepsiyasının mühüm tərkib hissəsi olan sahibkarlığın inkişafı, biznes və investisiya mühitinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən siyasət çərçivəsində məqsədyönlü fəaliyyətin davamı olaraq ölkədə sahibkarlıq fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsinin təkmilləşdirilməsi və əlverişli biznes mühitinin formalaşdırılması istiqamətində növbəti vəzifələr “Sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 3 mart 2014-cü il tarixli 119 nömrəli Fərmanı ilə müəyyən olunmuşdur. Sahibkarlığın inkişafına göstərilən diqqət və qayğı, bu sahəyə verilən xüsusi önəmi, sahibkarlığın inkişafının yeni mərhələsinin hüquqi əsaslarını özündə əks etdirən Fərmanla verilmiş tapşırıqlara uyğun olaraq aidiyyəti dövlət qurumları ilə birgə 8 istiqamət üzrə zəruri tədbirlər görülmüşdür.

Sahibkarlıq subyektlərinin qeydiyyatı sisteminin təkmilləşdirilməsi sahəsində həyata keçirilən islahatların davamı olaraq qanunvericiliyə edilmiş dəyişikliklərə əsasən hazırda hüquqi şəxs statusu almaq istəyən kommersiya qurumunun, o cümlədən xarici kommersiya hüquqi şəxsinin nümayəndəlik və filialının dövlət qeydiyyatı 2 gündən gec olmayaraq həyata keçirilir. Yerli investisiyalı məhdud məsuliyyətli cəmiyyətin qeydiyyatı sürətli elektron dövlət qeydiyyatı zamanı dərhal, adi elektron dövlət qeydiyyatı zamanı isə 1 gündən gec olmayaraq həyata keçirilir. Həmçinin sahibkarlıq subyektlərinin elektron qeydiyyatı zamanı prosedur və müddətlərin azaldılması ilə bağlı qanunvericiliyə dəyişikliklər edilməsinə dair təkliflər nəzərə alınmaqla 28 noyabr 2014-cü il tarixdə “Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanunu imzalanmışdır. Bununla yanaşı Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 8 sentyabr 2014-cü il tarixli 300 nömrəli qərarı ilə “Sertifikat xidmətlərinin göstərilməsi, sertifikatın verilməsi və reyestrin aparılması Qaydaları”nda dəyişikliklər edilərək sertifikatın verilməsi üçün müraciətə baxılma müddəti 2 gündən 1 günə endirilmişdir.

Həmçinin Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1997-ci il 24 iyun tarixli 609 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında idxal-ixrac əməliyyatlarının tənzimlənməsi Qaydaları”na Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 9 iyul 2014-cü il tarixli 223 nömrəli Fərmanı ilə dəyişikliklər edilərək xarici ticarət əməliyyatlarının rəsmiləşdirilməsi qaydaları sadələşdirilmiş və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 22 iyul 2014-cü il tarixli 263 nömrəli Qərarı ilə gömrük bəyannaməsi ilə birgə gömrük orqanlarına təqdim

edilməli olan sənədlərin siyahısını müəyyən edən “Gömrük sərhədindən keçirilən malların və nəqliyyat vasitələrinin bəyan edilməsi Qaydaları” təsdiq olunmuşdur. Yeni qaydalar gömrük nəzarətinə sərf olunan müddətin qısaldılmasına, xarici iqtisadi münasibətlərdə idxal-ixrac əməliyyatlarının rəsmiləşdirilməsinin sürətləndirilməsinə, elektron xidmətlərin həcmnin artırılmasına, biznesin aparılmasına və inkişafına əlverişli zəmin yaradacaqdır.

Ölkəmizdə sahibkarlığın inkişafına dövlət himayəsinin sistemli şəkildə həyata keçirilməsini gücləndirmək, dövlət-sahibkar münasibətlərini daha da təkmilləşdirmək, sahibkarlar tərəfindən edilən müraciətlərin cavablandırılmasında sistemlilik yaratmaq və operativliyə nail olmaq üçün “195-2” prefiks nömrəsi ilə 1 sentyabr 2009-cu il tarixdən fəaliyyət göstərən Nazirliyin Telefon Məlumat Mərkəzinə 2015-ci ilin 1 yanvar tarixinədək 28958, o cümlədən 2014-cü il ərzində 5858 müraciət daxil olmuş və cavablandırılmışdır.

Eyni zamanda ölkəmizdə fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektləri haqqında məlumatların asan əldə olunması, onların əlaqələrinin genişləndirilməsinin təşviq edilməsi məqsədilə rəqabətqabiliyyətli məhsul istehsalçıları haqqında məlumatları əks etdirən kataloqlar, o cümlədən rus dilində “Azərbaycanda istehsal olunub” kataloqu, Azərbaycan, rus və ingilis dillərində “Fındıq ixracatçıları kataloqu”, Azərbaycan və ingilis dillərində “Azərbaycan sənayesi: şirkətlər, məhsullar” kataloqu, Azərbaycan və ingilis dillərində “İlin Sənaye Şirkətləri” kataloqu hazırlanaraq nəşr etdirilmiş, yerli və beynəlxalq tədbirlərdə iştirakçılara təqdim edilməkdədir.

Son illər qeyri-neft sektorunun inkişafı, xüsusən qeyri-neft ixracının artırılması sahəsində aparılan tədbirlər nəticəsində sahibkarların biznes əlaqələri daha da genişlənmiş, Azərbaycan məhsullarının satış bazarı yeni dövlətləri əhatə etmişdir. Sahibkarların işgüzar əlaqələrinin inkişafının dəstəklənməsi istiqamətində İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi və Azərbaycanda İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Fondu (AZPROMO) tərəfindən həyata keçirilən mühüm iqtisadi tədbirlər, o cümlədən biznes forumlar, konfranslar, seminarlar və beynəlxalq sərgilər qeyd olunan məqsədlərə nail olmağa kömək edir.

2014-cü il ərzində yerli sahibkarların beynəlxalq biznes əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi məqsədilə ölkəmizdə və xaricdə ümumilikdə 321 (Azərbaycanda - 201, xaricdə - 120) tədbir, o cümlədən biznes forum, dəyirmi masa, konfrans, təlim və sərgi təşkil edilmiş və ikitərəfli görüşlər keçirilmişdir. Azərbaycan iqtisadiyyatının prioritet sektorlarında investisiya imkanları və ölkəmizin biznes mühiti üzrə təqdimatlar edilmiş, kənd təsərrüfatı və ərzaq sənayesi, ağır və yüngül sənaye, tikinti, İKT, turizm, nəqliyyat və logistika, kimya sənayesi, maliyyə, səhiyyə və əczaçılıq, təhsil, alternativ enerji, ticarət və konsaltinq sahələrini təmsil edən yerli və xarici iş adamları iştirak etmiş, işgüzar əlaqələr yaradılmış və müqavilələr bağlanmışdır.

Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən verilmiş tapşırıqların yüksək səviyyədə icrasının təmin olunması məqsədilə yüksək keyfiyyətli, rəqabət qabiliyyətli məhsulların istehsalı, həmin məhsulların rəqib bazarlara irəliləyişinin təşviqi, qeyri-neft ixracının inkişafı, ticarət tərəfdaşlarının Azərbaycan məhsullarına marağının daha da artırılması, bu məhsulların satış bazarının genişləndirilməsi və əldə edilən uğurların beynəlxalq səviyyədə təbliği istiqamətində Amerika, Avropa, Yaxın Şərq və digər ölkələr üzrə 9 sərgidə yerli şirkətlərin iştirakı təmin edilmişdir. Belə ki, 2014-cü ildə Almaniyanın Berlin şəhərində keçirilmiş “Beynəlxalq Yaşıl Həftə” sərgisində, ABŞ-ın San Fransisko şəhərində “Winter Fancy Food Show-2014” beynəlxalq qida sərgisində, Las Vegas şəhərində “71-ci Şərab və Spirtli İçkilər Sərgisi”ndə, Nyu-York şəhərində “Summer Fancy Food Show-2014” beynəlxalq qida sərgilərində, BƏƏ-nin Dubay şəhərində 4-cü illik İnvestisiya Toplantısı çərçivəsində sərgidə, Böyük Britaniyanın London şəhərində şərab sərgisində, Fransanın Paris şəhərində keçirilmiş “Azərbaycan Şəhərciyi” adlı Azərbaycanın mədəni irsi, ənənəvi incəsənət və sənətkarlıq nümunələrinin və Azərbaycanda istehsal olunan müxtəlif növdə qida və kənd təsərrüfatı məhsullarının sərgi-yarmarkasında, Azərbaycanın Gəncə şəhərində “3-cü Beynəlxalq Şərab Festivalı”nda və Rusiyanın Moskva şəhərində “Qızıl Payız” sərgilərində, eləcə də digər beynəlxalq səviyyəli tədbirlərdə iştirak təmin edilmişdir.

2014-cü il ərzində keçirilmiş tədbirlər və sahibkarlara göstərilmiş dəstək nəticəsində Rusiya, Polşa, Belarus, Ukrayna, ABŞ, Fransa, İtaliya, Almaniya, Avstriya, Qazaxıstan, Gürcüstan, İran, Özbəkistan, Türkmənistan və digər ölkələrə əlavə olaraq 44,44 mln. ABŞ dolları dəyərində tikinti materiallarının, neft-

qaz sənayesi üçün avadanlıqların, kimya sənayesi, kənd təsərrüfatı, ərzaq sənayesi və digər sahələrin məhsullarının ixracı təşviq edilmiş və xarici tərəfdaşlarla ixraca dair müqavilələr imzalanmışdır.

Dövlətin iqtisadi siyasətinin həyata keçirilməsində yaxından iştirak etməklə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu sahibkarlara güzəştli kreditlərlə maliyyə dəstəyinin verilməsi, investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsi sahəsində konkret sahələrin təşviqi, regionlarda sahibkarlığın inkişafına həsr olunmuş işgüzar forumların keçirilməsi, maarifləndirici treninqlərin təşkil edilməsi, sahibkarlığın informasiya təminatının gücləndirilməsi, müasir texnologiyaların tətbiqini, rəqabət qabiliyyətli, xüsusilə ixrac yönümlü və idxalı əvəz edən məhsulların istehsalını və emalını nəzərdə tutan, eləcə də bu sahələrin inkişafını stimullaşdıran infrastruktur layihələrinin maliyyələşdirilməsi istiqamətində 2014-cü ildə də uğurlu fəaliyyətini davam etdirmişdir.

“Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”na uyğun olaraq, sahibkarlığın inkişafına dövlət dəstəyinin gücləndirilməsi məqsədilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 2014-cü il ərzində regionlarda 3550 sahibkarın iştirakı ilə 38 işgüzar forum keçirilmişdir. Forumlarda sahibkarlara güzəştli kreditlər təqdim edilmiş, nümunəvi investisiya layihələrinin təqdimatı keçirilmiş, müvəkkil kredit təşkilatlarının nümayəndələri və sahibkarlarla mövcud iqtisadi potensialdan daha səmərəli istifadə edilməsi məqsədi ilə müzakirələr aparılmış, həmin şəhər və rayonlar üzrə investisiya təkliflərinin qəbulu üçün kütləvi informasiya vasitələrində elanlar verilmişdir.

İşgüzar forumlarda əsas gücün sahibkarlarla müvəkkil kredit təşkilatları arasında işgüzar münasibətlərin qurulmasına və müzakirələr müstəvisinə yönəldilməsi sahibkar-müvəkkil kredit təşkilatı münasibətləri üzrə ən aktual məsələlərin həllinə-sahibkarların müvəkkil kredit təşkilatlarını öz layihələrinin səmərəliliyinə inandırmalarına, qarşılıqlı dialoq əsasında özləri haqqında daha ətraflı məlumat vermələrinə, eləcə də müvəkkil kredit təşkilatlarının sahibkarlarla daha intensiv işləməsinə, potensial sahibkarların üzə çıxarılmasına və nəticədə daha çox kiçik və orta həcmli layihələrin maliyyələşdirilməsinə imkan yaradır.

Kiçik sahibkarlıqla məşğul olan vətəndaşların güzəştli kreditlərə birbaşa çıxışını təmin etmək və girovla əlaqədar məsələləri həll etmək və fermerlər arasında kooperasiya münasibətlərini inkişaf etdirmək məqsədilə bank olmayan kredit təşkilatları ilə əməkdaşlıq genişləndirilir. Cari ildə 1 bank olmayan kredit təşkilatı və 5 kredit ittifaqı Fondla əməkdaşlığa cəlb edilmiş və bununla da Fondla əməkdaşlıq edən belə təşkilatların sayı 18-ə çatdırılmışdır. Bundan sonra da bu istiqamətdə əməkdaşlıq genişləndiriləcəkdir. Belə kredit təşkilatları ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsi kiçik sahibkarlıqla məşğul olan vətəndaşların güzəştli kreditlərə çıxış imkanlarını asanlaşdırır, girovla əlaqədar məsələləri həll edir və kooperasiya münasibətlərini gücləndirir.

Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vəsaitləri hesabına 2014-cü ildə 5560 sahibkarlıq subyektinə 295 milyon manat güzəştli kreditlər verilmişdir. Bu kreditlər hesabına 12564-dək yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulmuşdur.

Dövlətin güzəştli kreditlərinin 82,7 faizi aqrar sektorun, 17,3 faizi müxtəlif sənaye məhsullarının istehsalı və emalının inkişafına verilmişdir.

Verilmiş kreditlərin 77,7 faizi respublikanın regionlarının payına düşür.

Sahibkarların güzəştli kreditləşməsinin tam olaraq elektronlaşdırılması və əsaslandırılmış nümunəvi investisiya layihələrinin təşviq olunması nəticəsində ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə maliyyələşdirilmiş layihələrin sayı 24,4 faiz artmışdır. 2014-cü il ərzində kiçik həcmli 5449 layihəyə 63,9 milyon manat güzəştli kredit verilmişdir. Bu kreditlər hesabına 9475 yeni iş yerinin yaradılması imkanı yaranmışdır. 2013-cü illə müqayisədə kiçik həcmli layihələrin sayı 24,5 faiz, məbləği 20,8 faiz və bu kreditlər hesabına yeni yaradılan iş yerlərinin sayı isə 23,5 faiz artmışdır.

Fondun vasitəsilə müasir texnologiyaların tətbiqinə əsaslan iri layihələrin maliyyələşdirilməsi ilə yanaşı, kiçik həcmli layihələrin də güzəştli şərtlərlə maliyyələşdirilməsi əsas məsələlərdən biridir. Əsasən əhalinin həssas qruplarının, o cümlədən məcburi köçkün, əlil, gənc və qadın sahibkarların, eləcə də az təminatlı ailələrin kiçik həcmli kreditlərdən maksimum bəhrələnərək özlərinə biznes imkanları yaratmaları daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Belə ki, 317 məcburi köçkün sahibkara 7,7 mln. manat, 703 qadın sahibkara 9,3 mln. manat və 1249 gənc sahibkara 49,7 mln. manat güzəştli kredit verilmişdir. Bu kreditlər hesabına

müvafiq olaraq 545, 1377 və 2403 yeni iş yeri yaradılmışdır.

Azərbaycanda aqroparkların yaradılması aqrar sahədə sahibkarlığın inkişafını daha geniş şəkildə təşviq edərək sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi, rəqabətqabiliyyətli kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı, ixrac potensialının və məşğulluğun artırılması üçün əhəmiyyətlidir.

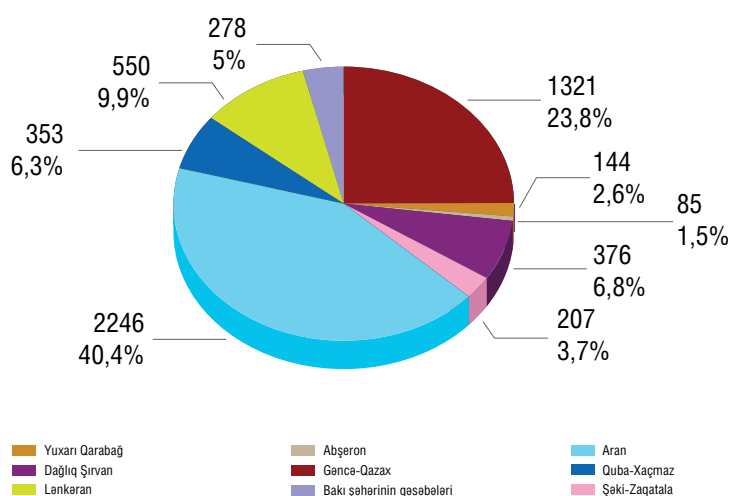
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən 15 noyabr 2014-cü il tarixində "Şəmkir Aqropark"ın təməli qoyulmuşdur. Dövlət başçısının tapşırığı ilə həyata keçirilən Şəmkir çayı üzərində dəryaçanın inşası region üçün mühüm əhəmiyyətə malik olan "Şəmkir Aqropark"ın yaradılmasına geniş imkanlar yaratmışdır.

Aqroparkın yaradılması ölkənin ixrac həcmünün artırılmasında və coğrafiyasının genişləndirilməsində, milli brendlərin yaradılmasında, kiçik və orta fermerlərin innovativ qabiliyyətinin artırılmasında, intensiv metodların geniş tətbiqində, kənd təsərrüfatı sahəsində əlaqələndirilmiş vahid sistemin, eləcə də istehsalçı, emalçı və istehlakçı arasında inteqrasiya münasibətlərinin formalaşmasında, yüksək məhsuldarlığın əldə olunmasında, aqrar sahədə ixtisaslı kadrların hazırlanmasında və yeni iş yerlərinin yaradılmasında əhəmiyyətli rol oynayacaqdır. Bununla yanaşı, aqropark kiçik fərdi istehsalçı səviyyəsindən geniş miqyaslı aqrar sənaye istehsalına keçidin və xarici bazarlara stabil və etibarlı çıxışın təmin edilməsinə şərait yaradacaq, innovativ texnologiyaların, həmçinin vahid standartların tətbiqi və son məhsulda davamlı keyfiyyətin əldə edilməsini şərtləndirəcəkdir.

Bununla yanaşı, Xaçmaz rayonunun Yalama qəsəbəsində aqroparkın yaradılmasına başlanılmışdır. Aqropark daxilində cins heyvandarlıq kompleksinin, qarışıq yem və süd emalı zavodlarının, istixana kompleksinin, intensiv bağçılıq təsərrüfatlarının yaradılması nəzərdə tutulur.

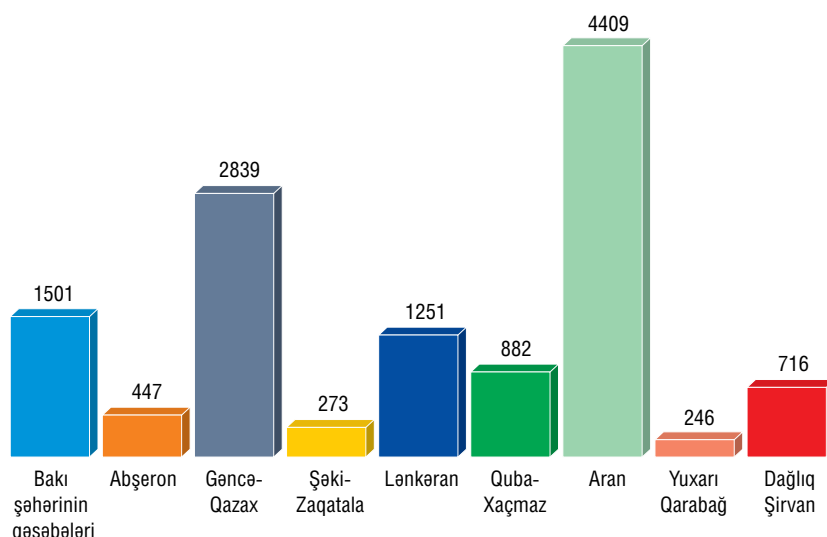
2014-cü ildə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vasitəsilə Aran iqtisadi rayonu üzrə 2246 (40,4%) layihəyə 89414,5 min (30,3%) manat, Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu üzrə 1321 (23,8%) layihəyə 36803,6 min (12,5%) manat, Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu üzrə 353 (6,3%) layihəyə 19230,1 min (6,5%) manat, Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu üzrə 144 (2,6%) layihəyə 5663,4 min (1,9%) manat, Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu üzrə 207 (3,7%) layihəyə 3362,2 min (1,1%) manat, Lənkəran iqtisadi rayonu üzrə 550 (9,9%) layihəyə 29255,3 (9,9%) min manat, Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu üzrə 376 (6,8%) layihəyə 13746,4 min (4,7%) manat, Abşeron iqtisadi rayonu üzrə 85 (1,5%) layihəyə 31868 min (10,8%) manat dövlətin güzəştli kreditləri verilmişdir.

2014-cü ildə dövlətin güzəştli kreditləri hesabına maliyyələşdirilmiş investisiya layihələrinin respublikanın iqtisadi rayonları üzrə bölgüsü

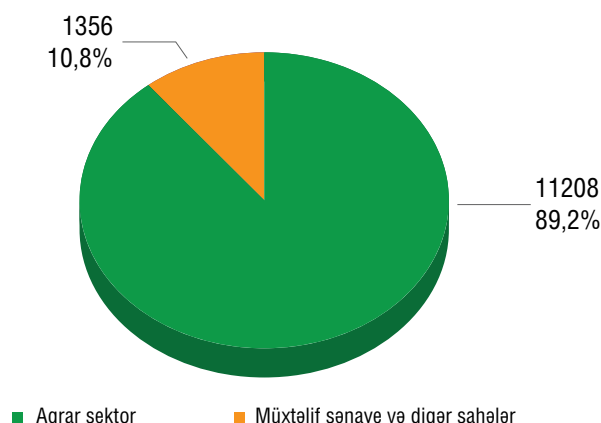
Dövlətin güzəştli kreditləri hesabına maliyyələşdirilən investisiya layihələrinin həyata keçirilməsi nəticəsində 12564, Abşeron iqtisadi rayonu üzrə 447 (3,5%), Aran iqtisadi rayonu üzrə 4409 (35,1%), Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu üzrə 2839 (22,6%), Lənkəran iqtisadi rayonu üzrə 1251 (10%), Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu üzrə 273 (2,2%), Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu üzrə 882 (7%), Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu üzrə 716 (5,7%) və Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu üzrə 246 (2%) yeni iş yerlərinin yaradılması nəzərdə tutulur.

2014-cü ildə verilmiş dövlətin güzəştli kreditləri hesabına yaradılacaq yeni iş yerlərinin respublikanın iqtisadi rayonları üzrə bölgüsü

Dövlətin güzəştli kreditləri hesabına maliyyələşdirilən investisiya layihələrinin həyata keçirilməsi nəticəsində yaradılacaq yeni iş yerlərinin 89,2 faizi aqrar sektorun, 10,8 faizi müxtəlif sənaye və digər sahələrin payına düşmüşdür.

2014-cü ildə verilmiş dövlətin güzəştli kreditləri hesabına yaradılacaq yeni iş yerlərinin iqtisadiyyatın sahələri üzrə bölgüsü

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin dünya ölkələrinin qabaqcıl təcrübəsinin Azərbaycana gətirilməsi, ölkədə müasir texnologiyaların tətbiqinə əsaslanan istehsal, emal, infrastruktur sahələrinin yaradılması istiqamətində verdiyi tapşırıqların icrasını təmin etmək məqsədi ilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun vasitəsilə son illərdə respublika iqtisadiyyatının qeyri-neft sektoru üzrə ümumi

dəyəri 1,9 mlrd. manat olan 345 investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə 936 mln. manat dövlətin güzəştli kreditləri verilmişdir. Maliyyələşdirilmiş müəssisələrdən 264-ü (76,5%) istifadəyə verilmiş, digər 81 (23,5%) müəssisə üzrə işə tikinti-quraşdırma işləri aparılır.

Yeni texnologiyalara əsaslanan investisiya layihələrinin güzəştli qaydada maliyyələşdirilməsi sahəsində işlər 2014-cü il ərzində də davam etdirilmiş və bu məqsədlə 70 investisiya layihəsi, o cümlədən sənaye ilində 28 sənaye müəssisəsi maliyyələşdirilmişdir. Bu layihələrdən tutumu 152 min ton olan 6 logistik mərkəz, 3 ixtisaslaşdırılmış yaşıl market (o cümlədən 9 min tonluq 3 logistik mərkəz, 500 ədəd fermer mağazası), illik istehsal gücü 3,1 min ton quş əti, 11 milyon ədəd damazlıq və 26,4 milyon ədəd əmtəəlik yumurta, 2,8 milyon ədədlik inkubator olan 5 quşçuluq təsərrüfatı, 2700 başlıq 6 cins heyvandarlıq kompleksi, 13,5 min ha ərazidə 6 iri fermer təsərrüfatı, 45,4 ha ərazidə 9 istixana kompleksi, gündəlik istehsal gücü 97 ton olan 6 çörək zavodu, illik emal gücü 1000 ton olan 1 meyvə-tərəvəz emalı zavodu, illik emal gücü 25 min ton süd olan 2 zavod, illik istehsal gücü 22 min ton olan 1 un istehsalı müəssisəsi, 388 ha ərazidə 5 intensiv bağçılıq və 100 ha ərazidə 1 üzümçülük təsərrüfatları, 100 ha ərazidə 1 çay plantasiyası və çayın ilkin emalı müəssisəsi, illik istehsal gücü 129,7 min ton qüvvəli yem olan 3 yem zavodu, illik istehsal gücü 30 min ton PVC tərkibli yarımfabrikat olan 1 müəssisə, illik istehsal gücü 480 min kub metr çınqıl, 8 min ton dəmir-beton məhsulları, 118,4 min kub metr beton, 33 min ton kərpic və 438 min ton gips üzlük və yapışdırıcılar istehsalı olan 5 tikinti materiallarının istehsalı müəssisəsi, illik istehsal gücü 3,5 mln. ədəd şüşə taraların dekorasiyası olan 1 müəssisə, illik istehsal gücü 100 min dəst müxtəlif işçi geyimləri (gödəkçələr, kombinezonlar, kostyum və dəstlər) olan 1 tekstil müəssisəsi, illik istehsal gücü 2 min ton olan istixana konstruksiyaları və 240 dəst meyvə qurutma avadanlıqları olan 1 müəssisə, illik emal gücü 8 min ton olan 1 mis emalı zavodu, illik istehsal gücü 6,6 min ton olan 1 polietilen və polipropilen istehsalı müəssisəsi, illik emal gücü 1,8 min ton sürtkü yağları olan 1 müəssisə, illik istehsal gücü 10,6 mln. litr süfrə suları olan 2 müəssisə, 7 min tonluq çeşidləmə və qablaşdırma sahəsinin yaradılması üzrə 1 müəssisəyə 224,8 mln. manat güzəştli kredit verilmişdir.

Dövlətin güzəştli kreditləri hesabına rəqabətqabiliyyətli və ixrac yönümlü məhsullar istehsal edən kiçik və orta həcmli qeyri-neft sənaye müəssisələrinin yaradılması respublikanın müxtəlif yeyinti və digər sənaye məhsullarına olan tələbatının yerli istehsal hesabına ödənilməsi ilə yanaşı, ölkənin ixrac potensialının artırılmasında mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bundan əlavə, müasir texnologiyaların tətbiqinə əsaslanan investisiya layihələrinin reallaşdırılması regionlarda məşğulluğun təmin edilməsinə, regionların investisiya cəlbediciliyinin artırılmasına, digər sahələrin inkişafının stimullaşdırılmasına, eləcə də iqtisadiyyatın strukturunun şaxələnməsinə şərait yaradır.

Son illər Fond tərəfindən maliyyələşdirilmiş və 2014-cü ildə 39 istehsal və emal müəssisələri, o cümlədən tutumu 32 min ton olan 2 logistik mərkəz, tutumu 20 min ton olan 1 taxıl anbarı kompleksi, illik istehsal gücü 3,6 min ton quş əti və 12,4 milyon ədəd damazlıq yumurta olan 5 quşçuluq təsərrüfatı, gündəlik istehsal gücü 79,8 ton (illik 29,2 min ton) çörək olan 3 çörək zavodu, illik istehsal gücü 220 min ton olan 1 bitki mənşəli qida yağları istehsalı zavodu, 1850 ha ərazidə 2 iri fermer təsərrüfatı, 1000 başlıq 1 müasir heyvandarlıq kompleksi, 18,9 ha ərazidə 6 istixana kompleksi, 445 ha ərazidə 4 intensiv bağçılıq və 73 ha ərazidə 2 üzümçülük təsərrüfatı, illik istehsal gücü 5,9 min ton meyvə-tərəvəz və 9,6 min ton ət olan 2 meyvə-tərəvəz emalı zavodu, illik istehsal gücü 294 min ton olan 3 kərpic zavodu, illik istehsal gücü 30 min ton olan 1 metal konstruksiyalar zavodu, illik istehsal gücü 18 min ton olan 1 qüvvəli yem zavodu, illik istehsal gücü 150 min kub metr olan 1 qum-çınqıl istehsalı müəssisəsi, illik istehsal gücü 36 min poqon metr olan 1 qida sənayesi avadanlıqları istehsalı müəssisəsi, illik istehsal gücü 8 min ton olan 1 mis məmulatları istehsalı müəssisəsi, illik istehsal gücü 2000 ton istixana konstruksiyaları və 240 dəst meyvə qurutma avadanlıqları istehsalı olan 1 müəssisə, 1 digər müəssisə istifadəyə verilmişdir.

Bununla yanaşı, ölkə əhəmiyyətli layihə olan Azərbaycan Polad İstehsalı Kompleksinin yaradılması istiqamətində də mühüm işlər görülmüşdür. Ötən dövr ərzində "Azərbaycan Polad İstehsalı Kompleksi" QSC formalaşdırılmış, "Daşkəsən Filizsaflaşdırma" ASC-də idarəetmənin təkmilləşdirilməsi, borcların ödənilməsi, sosial problemlərin həlli, texnika parkının yenilənməsi, yeni avadanlıqların alınması, təmir və abadlıq işlərinin aparılması, elektron sistemlərin tətbiqi və fasiləsiz fəaliyyətinin bərpa olunması təmin

edilmişdir. Azərbaycan Polad İstehsalı Kompleksinin tərkibində dəmir filiz hasilatından son məhsul istehsalınadək 5 zavodun qurulması nəzərdə tutulur. Qeyd olunan layihənin icrası ölkənin sənayesinin inkişafı, şaxələndirilməsi və qeyri-neft ixrac potensialının artırılması baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

2014-cü il ərzində Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının daxili və xarici infrastrukturunun qurulması istiqamətində də bir sıra işlər görülmüşdür. Bundan başqa Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının təşviqi və investorların cəlb edilməsi məqsədilə təbliğat-təşviqat işlərinin aparılması davam etdirilmiş, Fransa, Yaponiya, Çin, İtaliya, Almaniya və Avstriyanın müxtəlif təşkilatları, şirkətləri və diplomatik nümayəndəlikləri ilə bir sıra görüşlər keçirilmiş, konfrans və seminarlarda iştirak edilmiş, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının ərazisində biznes inkubatorların fəaliyyətinin təşkili ilə əlaqədar inkişaf konsepsiyasının layihəsi hazırlanmışdır.

Eyni zamanda, Gəncədə sənaye parkının yaradılması ilə bağlı da müvafiq işlər aparılmışdır.

Həmçinin Mingəçevir şəhərində sənaye parkının yaradılması istiqamətində işlərə başlanılmış, “Mingəçevir-Toxucu” ACS-nin ləğv edilərək onun ərazisində yüngül sənaye parkının yaradılması nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının regionlarında sahibkarların maarifləndirilməsi, onlara metodiki köməkliliyin, məsləhət və informasiya xidmətlərinin göstərilməsi məqsədi ilə Bakı Biznes Tədris Mərkəzi və onun nümayəndəlikləri tərəfindən 2014-cü il ərzində Bakı şəhərində və regionlarda xarici və yerli ekspertlərin iştirakı ilə sahibkarlar, iş adamları və sahibkarlıq fəaliyyətinə yeni başlayanlar üçün “Biznes-planların və investisiya layihələrinin hazırlanması”, “Logistika”, “Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatının inkişafı”, “Kənd təsərrüfatında sahibkarlıq fəaliyyətinin sığortalanması”, “Mövcud və yeni ixrac bazarlarına çıxış imkanları”, “Marketing”, “Menecment”, “İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi tərəfindən göstərilən elektron xidmətlər” və s. mövzular üzrə 90 treninq, seminar, dəyirmi masa və digər tədbirlər keçirilmişdir. Tədbirlərdə 2500-dən artıq dinləyici iştirak etmişdir.

2014-cü il ərzində Bakı Biznes Tədris Mərkəzi və onun nümayəndəlikləri tərəfindən regionlarda müraciət edən sahibkarlara, iş adamlarına və sahibkarlıq fəaliyyətinə yeni başlayanlara müxtəlif sahələr üzrə 783 məsləhət xidmətləri göstərilmişdir.

Bakı Biznes Tədris Mərkəzi tərəfindən Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti (GİZ) ilə birlikdə “Azərbaycan Respublikasında biznesin idarə olunması sahəsində kadrların ixtisasının artırılması üzrə Azərbaycan-Almaniya birgə Proqramı” həyata keçirilir. Proqram çərçivəsində Azərbaycan iqtisadiyyatının müxtəlif sahələrində fəaliyyət göstərən sahibkarlar və menecerlər Almaniyaada 1 ay müddətində “İqtisadi kooperasiya” üzrə ixtisasartırma kursu keçirlər.

Proqram çərçivəsində 2014-cü ildə 47 nəfər sahibkar və menecer Almaniyaada 1 ay müddətində “İqtisadi kooperasiya” üzrə ixtisasartırma kursu keçmişdir. Bütün ixtisasartırma kursu keçənlərin 93%-ni (184 nəfər) gənc sahibkarlar və menecerlər, 20,9 %-ni (46 nəfər) qadın sahibkarlar və menecerlər, 15,4 %-ni (34 nəfər) isə müxtəlif regionlarda fəaliyyət göstərən sahibkarlar və menecerlər təşkil etmişdir.

Gənclərin məşğulluğunun təmin edilməsi, onların sahibkarlıq fəaliyyətinə cəlb edilməsinin təşviq olunmasına dair Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən verilmiş tapşırıqların və dövlət proqramlarında biznes-inkubatorların yaradılmasına dair müəyyən olunmuş tədbirlərin icrasını təmin etmək məqsədilə İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi tərəfindən “Azərbaycan Gənclərinin Sahibkarlıq Fəaliyyətində İştirakının Dəstəklənməsi Layihəsi”nin həyata keçirilməsinə başlanmışdır. Layihədə Azərbaycanın müxtəlif regionlarında təşəbbüskar gənclər üçün biznes inkubatorların yaradılması nəzərdə tutulur.

Biznes inkubatorun yaradılmasının əsas məqsədi pilot olaraq seçilmiş Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonunda gənclərin sahibkarlıq təşəbbüsünün dəstəklənməsi, yeni biznes və məşğulluq imkanlarının yaradılması, sahibkarlara göstərilən dövlət dəstəyinin gücləndirilməsidir.

Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonuna daxil olan inzibati rayonlarda yaşayan 20 nəfər gənc biznes inkubator üçün iştirakçı olaraq qəbul edilmişdir. Biznes inkubatorun iştirakçıları əsasən istehsal, kənd təsərrüfatı, turizm, ictimai iaşə və xidmət sahələri üzrə fəaliyyət göstərirlər.

2014-cü ilin sentyabr ayının 10-da Quba-Xaçmaz Regional İnkişaf Mərkəzində biznes inkubator

fəaliyyətə başlamışdır. Bu layihənin davamı olaraq, Balaxanı Sənaye Parkında, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında, Aran Regional İnkişaf Mərkəzində və s. aidiyyəti yerlərdə biznes inkubatorların yaradılması planlaşdırılır.

Yeni açılmış müəssisələr barədə məlumat (illər üzrə)

İqtisadi rayonlar	2004	2005	2006	2007	2008	2004-2008	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013	2014	2004-2014
Ölkə üzrə cəmi, o cümlədən	4921	5516	5123	5145	6867	27572	5314	4296	5137	5417	7879	28043	9130	64745
Bakı	2916	3326	3040	3144	4236	16662	3482	2608	3159	3252	4293	16794	4720	38176
Regionlar üzrə cəmi, o cümlədən	2005	2190	2083	2001	2631	10910	1832	1688	1978	2165	3586	11249	4410	26569
Abşeron	320	287	242	268	448	1565	302	296	390	391	514	1893	690	4148
Gəncə-Qazax	311	246	251	246	404	1458	267	229	274	309	552	1631	637	3726
Şəki-Zaqatala	144	196	195	152	192	879	172	188	186	249	413	1208	493	2580
Lənkəran	200	204	198	265	215	1082	175	228	268	256	591	1518	622	3222
Quba-Xaçmaz	84	119	149	142	150	644	116	98	127	106	204	651	359	1654
Aran	440	562	498	539	943	2982	614	477	527	690	991	3299	1117	7398
Yuxarı Qarabağ	144	105	81	109	116	555	73	55	90	82	133	433	126	1114
Kəlbəcər-Laçın	61	43	31	23		158	8			1	4	13	8	179
Dağlıq Şirvan	35	102	72	47	95	351	56	60	74	60	144	394	298	1043
Naxçıvan	266	326	366	210	68	1236	49	57	42	21	40	209	60	1505

MÜNDƏRİCAT

“Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi haqqında Fərman

-6-

“Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı” haqqında

-8-

5 fevral 2014-cü il tarixində Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramlarının icrasına həsr olunmuş konfransda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin giriş nitqi

-10-

5 fevral 2014-cü il tarixində Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramlarının icrasına həsr olunmuş konfransda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin yekun nitqi

-15-

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı sahəsində nəzərdə tutulmuş tədbirlər 2014-cü ildə uğurla icra olunmuşdur

-21-

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin regionlara səfərləri Dövlət Proqramının icrasına təkan verir

-37-

Sahibkarlığın inkişafı ölkə iqtisadiyyatının diversifikasiyası baxımından dövlət siyasətinin aparıcı istiqamətlərindən biridir

-89-

Yeni açılmış müəssisələr barədə məlumat

-100-